

Анти- корупционни институции: проблемите се задълбочават

Антикорупционни институции: проблемите се задълбочават

София 2021

Съдържанието на тази публикация отразява единствено позицията на нейните автори и не непременно становище на фондация „Конрад Аденауер“ по Програма „Върховенство на закона за Югоизточна Европа“.

Използването с търговска цел на всички публикации, създадени от фондация „Антикорупционен фонд“ (АКФ), не е позволено без писмено съгласие на АКФ.

Съдържание

10	Увод
14	Наказателно преследване на корупция по високите етажи на властта
32	Превенция и установяване на конфликт на интереси 2020: Много интереси – преимуществено местни конфликти
54	Приложение 1 Резултати от наказателното преследване на корупция по високите етажи на властта
107	Приложение 2 Резултати от наказателното преследване на корупция в местната власт

Съкращения

АКФ

Фондация „Антикорупционен фонд“

АСНС (АСпНС)

Апелативен специализиран наказателен съд

ВКП

Върховна касационна прокуратура

ВКС

Върховен касационен съд

ВНОХД

Въззивно наказателно дело от общ характер

ВСС

Висш съдебен съвет

ДАНС

Държавна агенция „Национална сигурност“

ЕК

Европейска комисия

ЕКПЧ

Европейска конвенция за защита правата на човека и основните свободи

ЗДСл

Закон за държавния служител

ЗМСМА

Закон за местното самоуправление и местната администрация

ЗОП

Закон за обществените поръчки

ЗОПДНПИ

Закон за отнемане в полза на държавата на незаконно придобитото имущество

ЗПУКИ

Закон за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси

ЗПКОНПИ

Закон за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобитото имущество

ЗСВ

Закон за съдебната власт

КД

Касационно дело

КОНПИ

Комисия за отнемане на незаконно придобитото имущество

КПКОНПИ

Комисия за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобитото имущество

КПУКИ

Комисия за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси

МВР

Министерство на вътрешните работи

МВнР

Министерство на външните работи

МЗ

Министерство на здравеопазването

МСП

Механизъм за сътрудничество и проверка

НБКРС

Национално бюро за контрол на специалните разузнавателни средства

НК

Наказателен кодекс

НОХД

наказателно дело от общ характер

НПК

Наказателно-процесуален кодекс

НСАП

Национален съвет по антикорупционни политики

ПРБ

Прокуратура на Република България

РУ

Районно управление (полицейско)

СГП

Софийска градска прокуратура

СГС

Софийски градски съд

СпНС

Специализиран наказателен съд

СП

Специализирана прокуратура

СРС

Специални разузнавателни средства

Резюме

1/Наказателно преследване на корупция по високите етажи на властта

С настоящото изследване се продължава осъществяването от АКФ ежегодно независимо гражданско наблюдение на най-значимите наказателни разследвания на предполагаемо корупционно поведение по високите етажи на властта. В миналогодишния анализ на АКФ „Антикорупционни институции: активност без видими резултати“ бяха разгледани 40 наказателни казуса в периода 2014-2019 г., развитието на незавършилите сред които е проследено тук. Добавени са и нови 5 от 2020 г.

Резултатът при всеки от новоприключилите казуси от висок обществен интерес е оправдателна присъда, с което общото съотношение на осъдителните към оправдателни присъди става само три осъдителни към тринадесет оправдателни. Това съотношение е коренно различно от процента на осъдителните присъди в България по всички обвинителни актове, приближаващ се към сто с всяка следваща година, както и по обвинителните актове за общите корупционни престъпления.

Намалява броят на случаите на досъдебна фаза или с неизвестно развитие – с обвинителен акт в съда влизат двете дела срещу високопоставени длъжностни лица за предполагаема корупция в енергийния сектор, касаещи проекта „АЕЦ Белене“ и доставките/цената на природен газ. И от двете дела има отпаднали обвиняеми по неясни причини, процесуалното им движение не е съпроводено с оповестяване на официална информация от институциите и могат да се предвидят неуспехи за обвиненията в съда.

Турбулентната изминала 2020 г. бележи започнати разследвания срещу министър и зам.-министър от кабинета, както и срещу двама от съветниците на президента. Срещу министър-председателя Борисов е проведена не особено щателна предварителна прокурорска проверка за евентуално превишаване

на власт предвид изтекли в публичното пространство записи с глас, наподобяващ на неговия, в резултат на която не са намерени достатъчно данни за престъпление и е отказано образуването на разследване.

Констатираната в миналогодишното изследване на АКФ ниска ефективност на наказателното преследване на корупцията по високите етажи се понижава още повече. На пръв поглед липсата на осъдителни присъди изглежда като най-големия проблем на системата на наказателно правосъдие. Анализът на казусите, завършили с оправдателни присъди, обаче показва, че много по-голям проблем за върховенството на правото в България би имало, ако подобни обвинения постигаха осъдителни присъди.

На състоянието на наказателното преследване по обществено най-значимите корупционни казуси продължава да не се обръща никакво внимание от ръководството на прокуратурата или от Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет. Няма изработени критерии за мониторинг на делата за корупционни престъпления от висок обществен интерес. Прозрачността по тези наказателни производства продължава да бъде избирателна.

Допълнително в настоящия доклад са изследвани 18 случаи от последните пет години на разследвания на корупция по високите етажи на местната власт – касаещи най-вече кметове на общини и областни управители. Те показват не много по-различна картина от тази по основните казуси. Налице е незначителен дял на осъдителните присъди и то без ефективни наказания лишаване от свобода, очаквани оправдателни присъди, необяснимо забавяне на наказателните производства на досъдебната им фаза и липса на каквато и да е официална информация по развитието им, въпреки публичното оповестяване на началото на разследванията.

2/Превенция и установяване на конфликт на интереси 2020. Много интереси – преимуществено местни конфликти

С настоящото изследване АКФ продължава ежегодното независимо гражданско наблюдение на практиката по установяване на конфликт на интереси като част от предполагаемо корупционно поведение по ниските и високи етажи на властта. Правната и институционална уредба в България относно противодействието на корупцията (извън нейните наказателноправни аспекти) и превенцията и противодействието на конфликта на интереси беше създадена през 2017 г. и влезе в сила през 2018 г. Уредбата беше проблематизирана конструктивно от АКФ още тогава както по отношение на структурирането на новия антикорупционен орган, така и във връзка с производствата по установяване на конфликт на интереси. Въпреки обновената правна уредба в българската действителност продължават да са налице: ниско равнище на общественото доверие в институциите за борба с корупцията; институционално бездействие, извън кампанийността около очакваните годишни доклади на ЕК за оценка на напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка, по съдебната реформа и борбата с корупцията, както и в борбата срещу организираната престъпност; липса на видими резултати в борбата с корупцията и със случаите на конфликт на интереси при упражняване на публичната власт на централно и местно ниво; липса на превенция в противодействието на корупцията и конфликт на интереси; липса на реални действия за изпълнението на стратегията за борба с корупцията на различните институционални нива в хоризонтален и вертикален аспект.

Анализирана е практиката на Антикорупционната комисия, на Инспектората към ВСС и на Инспектората към МС за установяване на конфликт на интереси през 2020 г. по отношение на лица, заемащи публична длъжност. Прави впечатление формал-

ният подход, който се практикува от ангажираните органи при упражняване на правомощия в случай на подадени сигнали или на изнасяне на случаи в медиите. Често липсва цялостно изследване на възможни свързаности, които водят до влияние и зависимости при осъществяване на правомощия по служба от лицата, заемащи публична длъжност. Необходимо е да се надгради формалната проверка (в регистри и бази данни), като се прави аналитична преценка на реално съществуващи връзки, отношения и/или зависимости.

През 2020 г. КПКОНПИ е извършила проверка по общо 292 сигнала за наличието или липсата на конфликт на интереси. Наблюдава се ръст на постъпилите сигнали за конфликт на интереси, в сравнение с предходните две години - с над 60% в сравнение с 2018 г. (119 сигнала) и с над 40% в сравнение с 2019 година (166 сигнала). Комисията се е произнесла със 122 решения по същество като с 30 решения е установила конфликт на интереси, а с 92 не установява конфликт на интереси. Анализът на тези 122 решения, с които Комисията се е произнесла по същество, с които не се/се установява конфликт на интереси по постъпили сигнали, могат да бъдат обособени в две самостоятелни групи. Първата група, която включва преобладаващия брой от разгледаните случаи - 96 на брой, са за лица, които заемат публична длъжност на местно ниво – в системата на местното самоуправление, местната власт или в местната администрация. Останалите 26 решения са относно лица, които заемат публична длъжност на централно ниво, в системата на държавната администрация (вкл. органи на с регионална компетентности), членове на органи на държавно предприятие или ректор на държавно висше училище.

Необходими са съществени законодателни проме-

ни в ЗПКОНПИ, относими към антикорупционната комисия, производството за установяване на конфликт на интереси и за подателите на сигнали.

Относно структурата и функциите на антикорупционната комисия:

- Гаранции относно независимостта на антикорупционния орган, включително с възприемане на различен модел на избор на членовете, включващ наред с Народното събрание и други институции (президент, съдебна власт) или организации (НПО), като се дават по-високи гаранции за публичност на процедурата, политическа неутралност и професионализъм.
- Комисията не трябва да се превръща в нова служба за сигурност. В тази връзка следва да се преосмисли възможността за използване от Комисията на СРС извън целите на наказателното производство, тъй като не са ѝ нормативно предоставени разследващи функции.

Относно производството по конфликт на интереси

- Да се преосмисли възлагането на правомощия на инспекторатите/на специални комисии в органите на власт да установяват конфликт на интереси по отношение на лицата, заемащи публични длъжности в администрациите на органите на власт, попадащи извън кръга на висшите публични длъжности. Възприетият децентрализиран и дифузен модел по отношение на тези лица води до противоречива практика и злоупотреба с власт.
- Да се предвиди ограничение за лицата, заемащи публични длъжности, да получават дарове и облаги във връзка със заемането на съответната длъжност и без непосредствена връзка с упраж-

няването на конкретни властнически правомощия в частен интерес в следния смисъл: лице, заемащо висша публична длъжност, няма право да получава в частен интерес привилегия, предимство, преференциално третиране, имущество или услуги на цени по-ниски от пазарните, дар или друга облага във връзка или по повод заеманата от него длъжност.

- Разширяване на кръга от субекти, които могат да подават сигнали за установяване на конфликт на интереси. Освен традиционно посочваните неправителствени организации, които осъществяват дейност с антикорупционна тематика, следва да се обмисли възможността и представители на юридически лица да могат да сезират Комисията.
- Разширяване на понятието за „свързани лица“ – родство по сватовство (до четвърта степен включително), кумството, фактическо съжителство (възходящи и низходящи на съжителстващия с лицето, заемащо публична длъжност).

Защита на подателите на сигнали

- Да отпадне изискването за посочване на ЕГН в подадените сигнали, както и да се предвиди изрична възможност за юридически лица, вкл. неправителствени организации, осъществяващи дейност по граждански контрол върху институциите, да могат да подават сигнали.
- Транспониране на правилата за защита на сигналподателите (Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 година относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза), чийто срок изтича на 17 декември 2021 г.

Увод

Когато пишат за България, чуждестранните медии използват две отпавни точки, за да вкарат читателя в локалния контекст. България е най-корумпираната държава в Европейския съюз, а освен това е и най-бедната. За съжаление и двете са истина. За връзката между бедност и корупция може да се говори много и не по-малко може да се говори за опитите на държавата да имитира борбата с нея.

Българските институции, овластени да противодействат на корупцията, са доказали уникалното си умение сами да се превръщат в генератор на корупция.

Видяхме го през 2013 г. в тефтерчето на тогавашния председател на тогавашната Комисия за противодействие на конфликта на интереси. Видяхме го и със скандала довел до оставката на председателя на Комисията за противодействие на корупцията и отнемане незаконно придобито имущество през 2019 г. Пламен Георгиев. Показаха го и разследванията на Антикорупционния фонд “Осемте джуджета” и “Списък за бърз контрол”.

Една от основните причини за обществената търпимост е липсата на памет. Тук думите на Йордан Радичков, които политологът Иван Кръстев използва, за да онагледя политическата ситуация в България - “всяко чудо за три дни, но на всеки три дни - чудо”, са съвсем на място. Корупционните скандали от днес потъват в пепелта на тези от вчера.

Още от самото въвеждане на Механизма за сътрудничество и проверка Европейската комисия ясно посочи, че очаква устойчиви резултати в борбата с

корупцията. Това обаче няма как да стане, защото през последните повече от 15 години тя става кампанийно.

Ето в този контекст през 2020 г. Антикорупционният фонд постави началото на ежегодно независимо гражданско наблюдение на случаи на (твърдения за) корупционни престъпления по високите етажи на властта. Наблюдението се състои от две части: (1) анализ на наказателни дела в досъдебна и съдебна фаза и (2) оценка на решения по сигнали за конфликт на интереси на КПКОНПИ.

Идеята на наблюдението е да систематизира и обогати с аналитична част, където е възможно (основно по приключилите казуси), вече публично известната информация за тях. Публично известна, защото въпреки опитите да получим информация от прокуратурата за развитието на казусите, това не се случваше (с изключение на един казус, за който беше отговорено, че е “приключил с краен акт”).

Целта ни е да представим обективна картина на борбата с корупцията по високите етажи на властта на база не само на статистически показатели, характерни за годишните отчети на държавните институции, а на развитието и крайните или междинни резултати от разгледани конкретни наказателни производства или предварителни проверки, както и решения на КПКОНПИ. Тази година изследването включва и анализ на разследванията за корупция в местната власт.

Подобен мониторинг цели да компенсира и липсата на достатъчно прозрачност на компетентните институции, а оттам да постави основа и за тяхната отчетност.

Методология и структура на доклада

Двата аспекта на мониторинга се различават в известна степен като методологичен подход. Докато мониторингът на наказателните дела обхваща период от 6 години (2014-2020), то мониторингът на КПКОНПИ е фокусиран върху делата за 2020 г. Това се налага, тъй като те са развиват по различен начин - както процедурно, така и във времето. Решенията и проверките на КПКОНПИ обикновено приключват в рамките на година, докато наказателния процес продължава средно около 5 години за дела свързани с корупция.

Казусите, анализирани и в двете части на доклада, са селектирани според сходни критерии: (1) обществената значимост и публичност на случая; (2) и дали той засяга най-висшите ръководни публични длъжности на централно ниво. Допълнително в настоящия доклад са изследвани 18 случая от последните пет години на разследвания на корупция по високите етажи на местната власт – касаещи най-вече кметове на общини и областни управители.

Съществена разлика между двете части на доклада е и критерият, че наказателно-правните казуси засягат деяния, извършени от публични фигури в качеството им на висши държавни служители.

При конфликта на интереси често обект на проверките е именно връзката между конкретни деяния (например покупка на имот на занижени цени) и упражняването на служебни правомощия от даден висш държавен служител. Затова не винаги случаите отговарят на този критерий.

Настоящото изследване се базира на публично-достъпна информация: съдебни решения, нормативни и стратегически документи, отчетни доклади за дейността, последваща оценка на въздействието на закони, сравнителен преглед на институционални модели и практики, решения на КПКОНПИ. Проведени бяха и ограничен брой интервюта с различни категории респонденти, за да бъдат изясни обстоятелства и факти.

Докладът е разделен на две части. В първата част са представени основните наблюдения и изводи от анализ на наказателни дела. По-подробен преглед и оценка на всеки един от случаите е представен в приложенията. Същият подход е използван и при анализа на случаите на местната власт. Във втората част на доклада са представени основни изводи за дейността на КПКОНПИ, както и преглед и оценка на отделни казуси за конфликт на интереси.

I/

Наказателно преследване на корупция по високите етажи на властта

Андрей Янкулов

Методология

С настоящото изследване се продължава осъществяването от АКФ **ежегодно независимо гражданско наблюдение** на развитието (респективно приключването) на най-значимите случаи на наказателноправна реакция от призивите за това държавни органи на извършени по високите етажи на властта корупционни престъпления или само твърдения за такива. По-нататък в текста, когато се говори за „корупционни престъпления“, трябва да се има предвид, че с това понятие ще се обозначават не само доказаните с влязла в сила присъда извършени деяния, а и твърденията, че такива са били извършени, но наказателно производство въобще не е било образувано, било е прекратено, още не е завършило или лицето е било признато за невиновно с окончателен съдебен акт.

Целта на ежегодното наблюдение е да систематизира и обогати с аналитична част, където е възможно (основно по приключилите казуси), вече публично известната информация за тях, за да даде обективна картина на борбата с корупцията по високите етажи на властта на база не само на статистически показатели, характерни за годишните отчети на държавните институции, а на развитието и крайните или междинни резултати от разгледани конкретни наказателни производства или предва-

рителни проверки.

Изследването е продължение на миналогодишния анализ на АКФ „Антикорупционни институции: активност без видими резултати“¹. В него е проследено развитието и са обобщени крайните резултати (където има такива) на 40-те най-значими разследвания за корупционни престъпления по високите етажи на властта в периода 2014 – 2019 г. Изследването използва широкото понятие за корупционни престъпления, което включва не само подкуп, а и присвояване, измама, безстопанственост, кредитни престъпления, изпиране на пари, данъчна измама, престъпления по служба, против реда на управлението, против правосъдието, документни престъпления и всички други, от конкретните обстоятелства на извършването на които може да се извлече корупционен елемент.

Критериите, които са използвани за подбор на казусите в миналогодишния доклад, са следните (като основен е първият, а другите два са спомагателни):

1) (лицето, за което се твърди, че е) извършител е длъжностно лице, което заема отговорно служебно положение в значими органи на законодателната, изпълнителна-

1. А. Янкулов, А. Славов, „Антикорупционни институции: активност без видими резултати“, София: АКФ, 2020: https://acf.bg/wp-content/uploads/2020/06/ACF_BG_2020-1.pdf

та или съдебната власт, а деянието е извършено при или по повод изпълнението на служебните му задължения, независимо от причинените вреди;

или

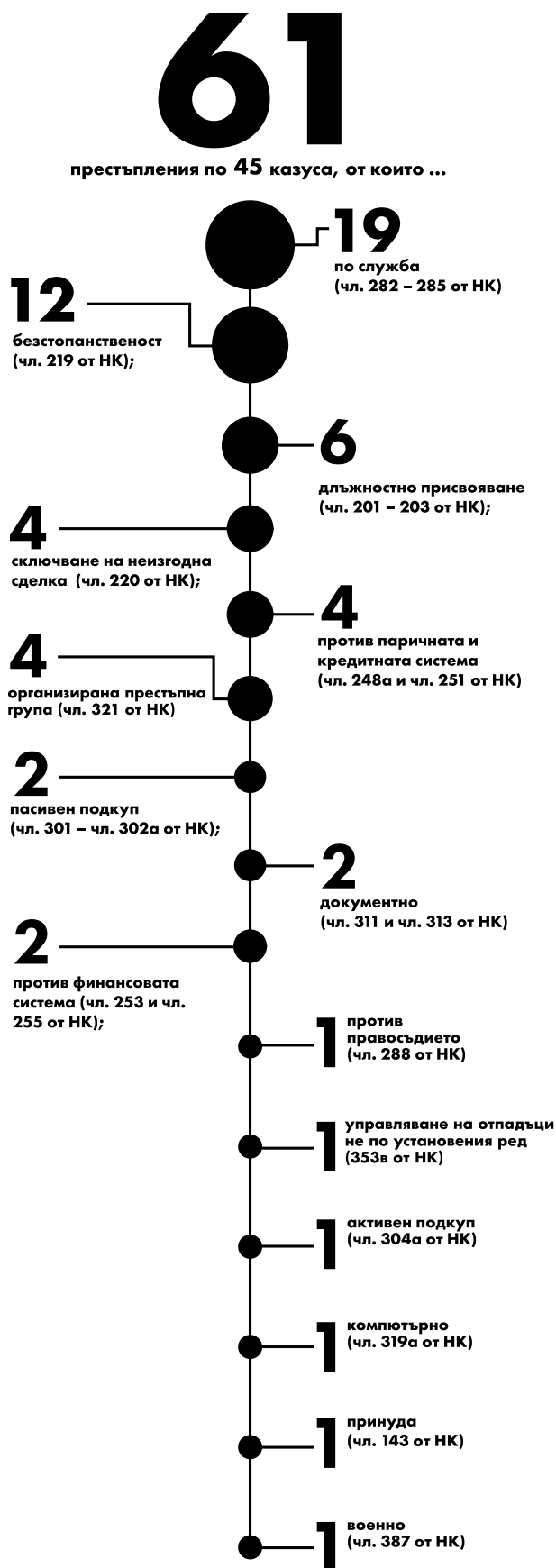
2) от (твърдяното) престъпление са възникнали необичайно тежки последици за важни публични интереси или са сериозно засегнати публични фондове с важно обществено предназначение, дори ако длъжностното лице не заема отговорно служебно положение;

или

3) (твърдяното) престъпно поведение, свързано със службата, е особено морално укоримо предвид начина на извършване, въвлечените лица, пряко или косвено засегнати уязвими групи от населението, престъпните цели и др., поради което е привлякло сериозен интерес у нас или в чужбина.

В настоящия анализ са използвани същите критерии, за да бъдат добавени нововъзникналите през 2020 г. случаи (включени са пет), като същевременно е проследено и развитието на неприключилите от изминалия петгодишен период.

Допълнителна секция в тазгодишния доклад е посветена на мониторинг на разследванията за корупционни престъпления в местната власт. Отново е използван петгодишен период и критерии като положение на твърдения извършител и важност на засегнатите интереси, за да бъде анализирана представителна извадка на най-значимите случаи на разследвано предполагаемо корупционно поведение по високите етажи на управлението в общините и областите – основно кметове на общини и областни управители.

Обобщен анализ на изследваните случаи

0.1 Приключили казуси

Ш Шест от разгледаните в миналогодишния анализ неприключили казуси приключиха през изминалата година с краен съдебен акт.

Всички шест – с оправдателни присъди².

Обобщеният анализ на шестте нови окончателни оправдателни присъди потвърждава вече установената като основна причина за оправдаване на подсъдимите по най-знаковите дела за корупция в България - повдигнато е обвинение за нещо, което изначално не съставлява престъпление. Това означава, че установената по делата фактическа обстановка е безспорна, но съдът ѝ дава различна правна оценка от тази на прокуратурата. Което издава погрешно прилагане на Наказателния кодекс от прокурора, а не непредвидена промяна в съотношението на обвинителни и оправдателни доказателства или различен субективен прочит на вече събраните. **Отново такива са констатациите и при шестте нови оправдателни присъди.**

Нещо повече, **по четири от шестте казуса самата прокуратура се е съгласила с оправдаването на подсъдимите³** и не е протестирала актовете на апелативния съд, поради което не се е стигнало до Върховния касационен съд, който да извърши касационна проверка на оправдателните присъди.

Три от случаите са на бивши министри⁴ и един на заместник-министър⁵, като досега всички изследвани приключили съдебни процеси срещу бивши членове на правителството, независимо от кои периоди, са с оправдателни присъди. И по четирите казуса подходът на обвинителите, **особено в частта**

2. Казуси с номера 3, 4, 12, 14, 21, 22 от Приложение 1

3. 3, 4, 21, 22

4. 3, 4, 12

5. 14

6. Годишните доклади на ПРБ са достъпни тук:
https://prb.bg/bg/pub_info/dokladi-i-analizi

на приетите да са настъпили вредни последици от деянията, предмет на обвиненията, не може да бъде характеризирани по друг начин, освен като странен и отклоняващ се не само от всякаква правна, но и житейска логика.

През изследвания период няма нито една нова влязла в сила осъдителна присъда за корупция по високите етажи на властта.

Така, общото съотношение на влезлите в сила осъдителни към оправдателни присъди по анализирания от АКФ случаи е **три осъдителни към тринадесет оправдателни**. Това показва **огромно разминаване с официалните данни от Прокуратурата на Република България за съотношението между осъдени и оправдани лица за всички корупционни престъпления**. Според доклада на ПРБ за 2019 г.⁶ осъдените лица за корупционни престъпления през годината са 343, а оправданите – 38 (за 2018 г.: 375 – 57; за 2017 г.: 364 – 78). Очевидно е, че резултатите при борбата с общата корупция и тази по високите етажи на властта по отношение на успеваемостта на обвиненията са коренно противоположни.

Потвърждават се крайните изводи относно приключилите случаи от миналогодишния анализ, че:

- **делът на осъдителни присъди е твърде нисък и то с тенденция към намаляване;**
- **трите постигнати и вече анализирани в предходния доклад осъдителни присъди са по случаи, които не се отличават с особена степен на засягане на защитените от правото блага, и няма нови осъдителни присъди;**
- **оправдателните присъди са преимуществено по несъставомерни обвинения, като се наблюдава тенденция те да се увеличават.**

Непроменено остава и заключението, че тези дела принципно са разгледани и на двете фази на наказателното производство в разумен срок (особено като се вземе предвид традиционният формализъм на българския наказателен процес), макар средното време и от извършване на престъплението до влизане в сила на присъдата (5,2 години), и само на съдебната фаза (2,5 години) да се увеличават в сравнение с миналогодишното изследване (респективно 3,4 години и 1,8 години), но това е основно заради две дела. По първото, срещу министрите

Дянков и Трайков⁷, съдебната фаза не приключва със забавяне предвид естеството на производството – за около три години и половина. По това дело обаче има голяма отдалеченост от около пет години между извършването на деянията и започването на разследването. Отдалечеността е трудно обяснима предвид публичния характер на инкриминираната в обвинението и оказала се непростъпна сделка. По делото срещу председателите на Военно-апелативния съд Пенгезов и Петков⁸ съдебната фаза продължава четири години и половина, а и обвиненията са повдигнати с необяснимо закъснение отново предвид обстоятелството, че инкриминираните и оказали се несъставомерни факти са били известни много по-рано.

Проверката на бившия финансов министър Горанов⁹, започнала през 2018 г., е финализирана неизвестно кога с отказ от образуване на досъдебно производство. Актът не е предоставен за целите на настоящото изследване „поради липса на основания за това“, както се посочва в писмо от СП.

Към приключилите казуси в изследвания период се отнася и **започнатата и завършена проверка с оглед събиране на достатъчно данни за извършено престъпление и образуване на разследване за твърдяно превишаване на власт от страна на министър-председателя Борисов¹⁰**. Същата е финализирана с отказ от образуване на досъдебно производство, който макар и да не се ползва с материална законна сила и теоретично да може да бъде отменен по всяко време от горестоящ на поставилия го прокурор, към момента прекратява предпроцесуалната дейност.

7. 3, 4

8. 21, 22

9. 20

10. 41

#/	Име	Длъжност	Статус на обвинението
1 2	Христо Бисеров - А Христо Бисеров - Б	зам.-председател на НС, 2009 - 2013	А - Наказателното производство е прекратено от прокуратурата Б - Производството е приключило с оправдателна присъда
3	Симеон Дянков	вицепремиер и министър на финансите, 2009 - 2013	Производството е приключило с оправдателна присъда
4	Трайчо Трайков	министър на икономиката, енергетиката и туризма, 2009 - 2012	Производството е приключило с оправдателна присъда
5 6	Цветан Цветанов - А Цветан Цветанов - Б	вицепремиер и министър на вътрешните работи, 2009 - 2013	А - Производството е приключило с оправдателна присъда Б - Производството е приключило с оправдателна присъда
7	Мирослав Найденов	министър на земеделието и храните, 2009 - 2013	Наказателното производство е прекратено от прокуратурата
8	Делян Добрев	министър на икономиката, енергетиката и туризма, 2012 - 2013	Производството се намира на досъдебна фаза или неясно къде
9	Румен Овчаров - А	Министър на икономиката и енергетиката, 2005 - 2007	Производството се намира на съдебна фаза
10	Петър Димитров	министър на енергетиката, 2007 - 2009	Производството се намира на съдебна фаза
11 12	Николай Ненчев - А Николай Ненчев - Б	министър на отбраната, 2014 - 2017	А - Производството е приключило с оправдателна присъда Б - Производството е приключило с оправдателна присъда
13	Даниел Митов	министър на външните работи, 2014 - 2017	Производството е приключило с оправдателна присъда
14 15	Христо Ангеличин - А Христо Ангеличин - Б	Заместник-министър на външните работи, 2014 - 2017	А - Производството е приключило с оправдателна присъда Б - Производството е приключило с оправдателна присъда
16	Петър Москов	министър на здравеопазването, 2014 - 2017	Производството се намира на съдебна фаза
17	Адам Персенски	зам.-министър на здравеопазването, 2014 - 2017	Производството се намира на съдебна фаза
18	Румен Овчаров - Б	министър на икономиката и енергетиката, 2005 - 2007	Производството се намира на съдебна фаза
19	Анна Янева	зам.-министър на икономиката и енергетиката, 2005 - 2007	Производството се намира на съдебна фаза
20	Владислав Горанов	министър на финансите, 2014 - 2017	Отказано е образуване на досъдебно производство.
21	Веселин Пенгезов	председател на Военно-апелативния съд, 2004 - 2009	Производството е приключило с оправдателна присъда
22	Петко Петков	председател на Военно-апелативния съд 2009-2014	Производството е приключило с оправдателна присъда
23	Владимира Янева	председател на Софийски градски съд, 2011 - 2015	Производството е приключило с осъдителна присъда
24	Росен Желязков	гл. секретар на МС, 2009 - 2013	Производството е приключило с оправдателна присъда
25	Ангел Семерджиев	председател на ДКЕВР 2009-2013	Производството се намира на съдебна фаза
26	Светла Тодорова	председател на ДКЕВР 2014 - 2015	Производството се намира на досъдебна фаза или неясно къде
27	Станимир Флоров	директор на ГДБОП 2009 - 2013	Наказателното производство е прекратено от прокуратурата
28 29	Кирчо Киров - А Кирчо Киров - Б	директор на НРС, 2003 - 2012	А - Производството се намира на съдебна фаза Б - Производството се намира на съдебна фаза
30	Филип Златанов	председател на КПКОНПИ, 2011 - 2013	Производството е приключило с осъдителна присъда
31	Любомир Велков	Главен изпълнителен директор на НЕК, 2005 - 2009	Производството се намира на съдебна фаза
32	Мардик Папазян	Главен изпълнителен директор на НЕК, 2005 - 2009	Производството се намира на съдебна фаза
33	Румен Симеонов	подуправител на БНБ по направление „Банков надзор“, 2007 - 2013	Производството се намира на съдебна фаза
34	Цветан Гунев	подуправител на БНБ по направление „Банков надзор“, 2013 - 2014	Производството се намира на съдебна фаза
35	Тодор Костадинов	директор на дирекция „Вътрешна сигурност“ на МВР, 2013 - 2014	Производството е приключило с осъдителна присъда
36	Павел Александров	директор на Фонда за лечение на деца в чужбина, 2010 - 2015	Производството се намира на досъдебна фаза или неясно къде
37	Лазар Лазаров	председател на УС на АПИ, 2014 - 2015	Производството се намира на съдебна фаза
38	Десислава Иванчева	кмет на район „Младост“ – СО, 2016 - 2018	Производството се намира на съдебна фаза
39	Петър Харалампиев	председател на Агенцията за българите в чужбина, 2017 - 2018	Производството се намира на съдебна фаза
40	Антон Гинев	Директор на НКЖИ, 1999 - 2006	Производството се намира на съдебна фаза

#/	Име	Длъжност	Статус на обвинението
41	Бойко Борисов	Министър-председател, 2017 - 2021	Отказано е образуване на наказателно производство
42	Нено Димов	Министър на околната среда и водите, 2017-2020,	Производството се намира на досъдебна фаза или неясно къде
43	Красимир Живков	Заместник-министър на околната среда и водите, 2017-2020	Производството се намира на съдебна фаза
44	Пламен Узунов	Секретар на президента по правни въпроси и антикорупция, 2017 – до момента	Производството се намира на досъдебна фаза или неясно къде
45	Илия Милушев	Съветник на президента по въпросите на сигурността и отбраната, 2017 – до момента	Производството се намира на досъдебна фаза или неясно къде

0.2 Неприклучили казуси, намиращи се на съдебна фаза

През разглеждания период с обвинителен акт за разглеждане в съда са внесени седем казуса¹¹ от единадесетте, които по време на публикувания миналогодишен доклад са били на досъдебна фаза или развитието им е било неизвестно.

Четири от седемте казуса касаят едно и също разследване на твърдените престъпления на високопоставени длъжностни лица (двама министри на енергетиката и двама изпълнителни директори на Националната електрическа компания¹²), свързани с проекта „АЕЦ Белене“. **Обвинителният акт по делото е внесен в СНС през февруари 2021 г. при пълно мълчание от страна на прокуратурата** въпреки големия обществен интерес предвид **и качеството на обвиняемите лица, и твърдените в обвинението колосални щети за бюджета от около половин милиард лева**. Едва след обявяването на това обстоятелство от АКФ¹³, информацията е споделена и от ПРБ и СНС. От обвинителния акт по делото е отпаднал третият министър Добрев¹⁴, разследван по същото наказателно производство, като причината за това остава неизвестна. След журналистически запитвания от прокуратурата е оповестено единствено, че разследването срещу него продължавало.

Внасянето на обвинителния акт по наказателното производство за проекта „АЕЦ Белене“ е толкова

закъсняло, че абсолютната давност за наказателно преследване ще изтече до края на 2021 г. за три от обвиненията и до края на 2022 г. за четвъртото, което с голяма степен на вероятност предопределя изхода на съдебното производство. Необяснимо дълъг период има както между извършване на деянията и привличането на лицата в качеството на обвиняеми, така и между привличането и внасяне на обвинителния акт (деянията са през 2006-2007 г., привличанията са през 2016 г., а обвинителният акт е внесен през 2021 г.). Предмет на обвиненията са твърдени нарушения, довели до ощетяване на държавата при опериране с публични активи, което няма как да е останало в тайна, така че огромното забавяне на наказателното преследване няма легитимно обяснение като например късното разкриване на предполагаемото престъпно поведение на длъжностните лица.

Още по-странно изглежда мълчанието на прокуратурата за внасяне на обвинителния акт по делото „АЕЦ Белене“ и на фона на факта, **че буквално по същото време в съда е внесено** и обвинението по започналото през изследвания период разследване срещу няколко лица, между които и заместник-министъра на околната среда и водите Живков от правителството, избрано от 44-ото Народно събрание, за ръководене на организирана престъпна група и управляване на опасни отпадъци не по установения ред¹⁵. **За този факт обаче е публикувано прессъ-**

11. 9, 10, 25, 31, 32, 37, 39

12. 9, 10, 31, 32

13. <https://acf.bg/bg/obvinenieto-za-acts-belene-vneseno-bez-2/>

14. 8

15. 43

4.6

години е средната продължителност на времето от извършване на корупционното престъпление до внасяне на обвинителния акт в съда (за всички, внасяни някога в съд)

2.5

години е средната продължителност на времето от внасяне на последния обвинителен акт (ако е връщан) до окончателната присъда по делото (за всички, по които има влезли в сила присъди)

5.2

години е средната продължителност на времето от извършване на корупционното престъпление до окончателната присъда по делото (за всички, по които има влезли в сила присъди)

общение от прокуратурата и дори разпределянето на случаен принцип на делото в съда е извършено от ръководството на СНС в присъствието на медии. Причината за такъв двоен стандарт при третирането на необходимостта от информиране на обществеността за развитието на казуси от висок обществен интерес остава неизвестна.

Същият двоен стандарт се наблюдава и по разследването срещу двамата директори на ДКЕВР¹⁶ за твърдени злоупотреби около доставките и цените на природен газ. Обвинителен акт срещу Семерджиев е внесен в СНС, отново при пълно мълчание на прокуратурата, през август 2020 г., а причините за отпадането на Тодорова от окончателното обвинение отново остават неизвестни, както и дали разследването срещу нея все още продължава или е прекратено. Обвинителният акт и по този казус в енергетиката е внесен с голямо закъснение от времето на извършване на деянието – около девет години и половина, и около три години след привличането на лицето в качеството на обвиняем. През март 2021 г. по делото на Семерджиев вече има и оправдателна присъда на първа инстанция, като този факт отново не е оповестен медийно.

Така и двете разследвания на предполагаеми злоупотреби в енергетиката от високопоставени длъжностни лица в сектора¹⁷ около проекта „АЕЦ

Белене“ и доставките/цената на природен газ са получили развитие през разглеждания период, макар и при информационно затъмнение, като обвинения в съда са внесени срещу пет от седемте лица, а продължаването на производствата срещу другите две остава неясно. Така и тук, благодарение на тези производства се увеличава средната продължителност на времето от извършване на корупционното престъпление до внасяне на първия обвинителен акт в съда на 4,6 години в сравнение с миналогодишното изследване, където тя е била 3,1 години. По-важното е, че бъдещата процесуална съдба на тези съдебни производства изглежда ясна предвид скоро изтичащата давност за наказателно преследване по едното дело и бързата оправдателна присъда на първа инстанция по другото.

Общо изследваните казуси, които се намират на съдебна фаза към момента на приключване на настоящото изследване, са осемнадесет. От тях по единадесет все още няма постановен макар и невлязъл в сила съдебен акт по същество. От останалите седем, по пет има осъдителни присъди¹⁸, които още не са влезли в сила, а по два – оправдателни¹⁹. По три от петте невлезли към момента в сила, които още не са минали през ВКС, осъдителни присъди има наложени ефективни наказания лишаване от свобода, а по две - условни.

16. 25 и 26

17. 8, 9, 10, 25, 26, 31, 32

18. 18, 28, 29, 38, 40

19. 19, 25

0.3 Неприключили казуси, намиращи се на досъдебна фаза или с неясно развитие

От единадесетте изследвани при предходния анализ случаи, които са били в досъдебна фаза или с развитието им е било неизвестно, все в същото процесуално положение към настоящия момент остават три от тях²⁰. Както и при подготовката на миналогодишния доклад, информация за тях отново не беше предоставена и тази година, въпреки отправените запитвания към прокуратурите, които според публично известната информация са ангажирани с тях.

Както беше вече описано по-горе, особено необяснимо е процесуалното поведение на прокуратурата по отношение на два от случаите²¹. По съответните разследвания двама от обвиняемите са разделени от останалите и не са предадени на съд за разлика от тях. Обяснение за това решение не е дадено нито по инициатива на прокуратурата, нито след запитване на АКФ при подготовката на настоящия анализ.

Липсва информация за разследването от 2016 г. срещу бившия изпълнителен директор на Фонда за лечение на деца в чужбина Александров²². За последното се знае единствено, че е внасяно в съда, който го е върнал, поради констатирани съществени процесуални нарушения. Както също вече беше споменато по-горе, дори и по казусите, получили процесуално развитие през периода, който изследваме, отново няма никаква официално обявена информация, за разлика от други сходни казуси.

През изследвания период са образувани три нови наказателни производства за предполагаемо корупционно поведение по високите етажи на властта, които все още се намират на досъдебна фаза²³ и едно, по което същата е завършена и делото е внесено в съд²⁴.

Така, изследваните казуси, които остават на досъдебна фаза или с неизвестно развитие, са общо шест към момента.

20. 8, 26, 36

21. 8 и 26

22. 36

23. 42, 44, 45

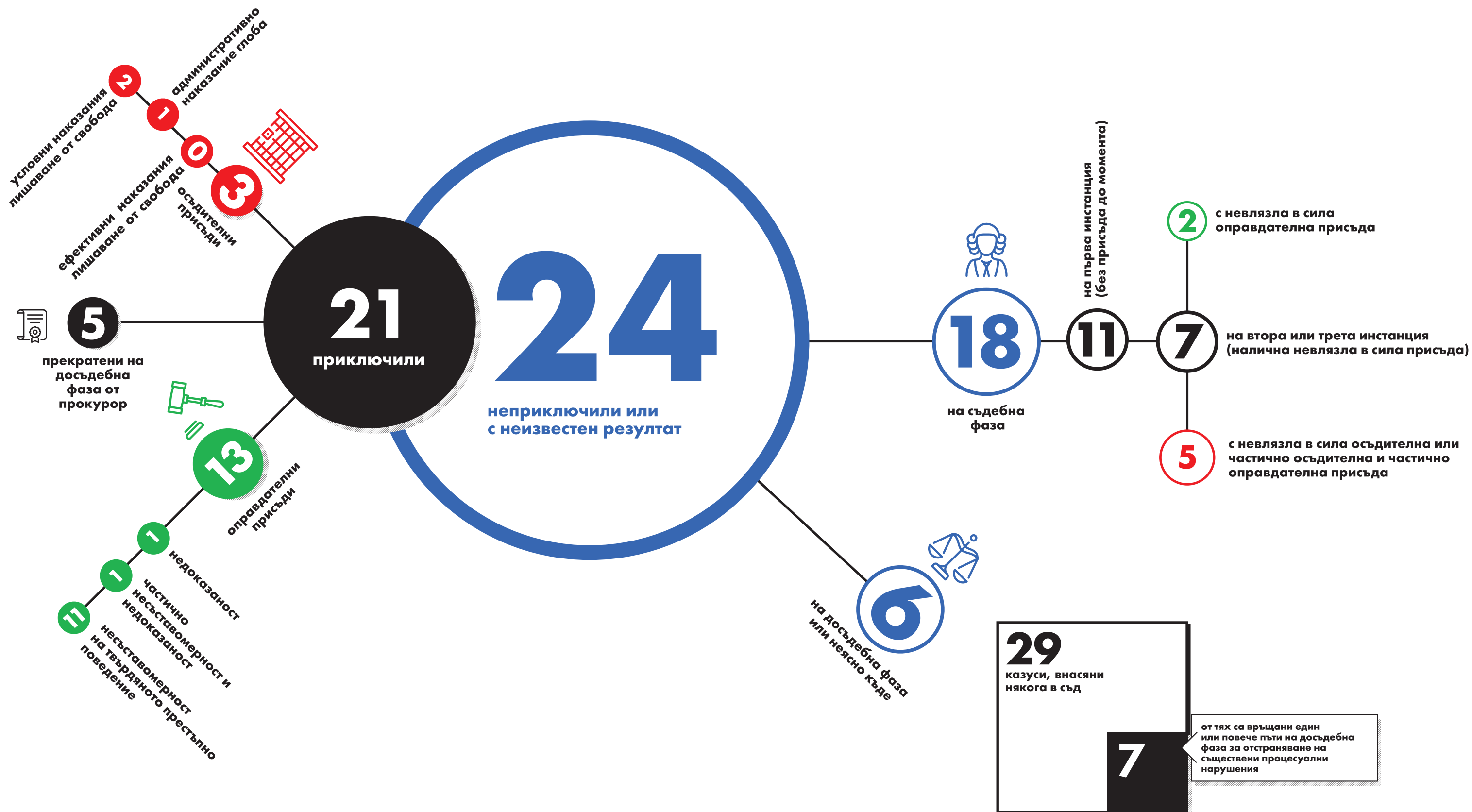
24. 43

45

разгледани казуса

срещу 39 лица за 61 престъпления

0.4 Изводи

Констатираната в миналогодишното изследване на АКФ „Антикорупционни институции: активност без видими резултати“ **ниска ефективност на наказателното преследване на корупцията по високите етажи се понижава още повече през изследвания в настоящия анализ период.** Новите влезли в сила присъди са единствено оправдателни, което дава съотношение до момента от **общо тринадесет крайни оправдателни съдебни акта срещу едва три осъдителни.** Продължава да няма нито едно корупционно престъпление, което да е наказано с подлежащо на ефективно изтърпяване наказание лишаване от свобода, както и нито един краен осъдителен съдебен акт не е постигнат през последните три години – от 2018-та до 2020-та включително.

На пръв поглед липсата на осъдителни присъди изглежда като най-големия проблем на системата на наказателно правосъдие. Анализът на казусите, завършили с оправдателни присъди, обаче показва, че много по-голям проблем за върховенството на правото в България би имало, ако подобни обвинения постигаха осъдителни присъди. Окончателно завършили казуси вече има натрупани достатъчно, за да могат да се открият много притеснителни тенденции – т.е. не става дума за единични случаи.

В мнозинството си достигналите до съдебно разглеждане и приключили към момента казуси разкриват, че високопоставени длъжностни лица са предавани на съд преимуществено за поведение, което не съставлява никакво престъпление. Тази преценка на съдилищата често не се оспорва дори от прокуратурата от един момент нататък по делата. Самите обвинения в редица идентифицирани в приложението случаи разкриват превратно прилагане на норми от материалното наказателно право, отдавна изяснени в правната теория и практиката. Наблюдават се и абсурдни логически конструкции при запълване в обвиненията на законовия състав на претендираното да е извършено престъпление с установената фактология по случая, особено що се касае до твърдените вследствие на инкриминираното поведение общественоопасни последици. След години на безплодно наказателно преследване накрая безпротиворечиво се установява, че такива всъщност няма никакви.

Някои от все още неприключилите казуси страдат от същите видими пороци от външна страна, подлежащи на идентифициране дори и без да се познава делото, и техният край едва ли ще бъде по-различен.

Безсмислените от гледна точка на легитимни про-

цесуални цели наказателни производства, продължаващи с години и накрая рухващи с мотив липса на каквото и да е престъпление по представените факти, показват ясно проблема с безконтролността на решението на прокурора да обвини. Обвързващо съдебно произнасяне по основателността на обвинението може да се получи едва в края на наказателния процес, дори и при изначално явно несъстоятелни обвинения.

С пълна тежест трябва да бъде поставен въпросът: **това ли е действителната картина на корупцията по високите етажи на властта?** Защото ако тези производства отразяват същинското състояние на корумпираност на публичния сектор на най-високо ниво, **то тогава единствено възможният извод е, че корупция там няма.** Тъй като това е обективно невъзможно да бъде вярно, особено пък в млада демокрация като българската, то тогава остава заключението, **че реалната картина просто остава скрита.**

На състоянието на наказателното преследване по обществено най-значимите корупционни казуси продължава да не се обръща никакво внимание от ръководството на прокуратурата или от Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет. **Няма изработени критерии за мониторинг на делата за корупционни престъпления от висок обществен интерес,** което логично води до изгубване на едно дело с например твърдени злоупотреби от министри за милиони левове сред общата статистика на разследваните пътни полицаи или данъчни служители на ниско ниво. Не е ясно дали въобще се анализират причините за провала на значимите наказателни дела за корупция, тъй като често финалът им е обвит в пълно информационно затъмнение и отсъстват каквито и да е коментари на ръководството на прокуратурата, особено на фона на активното медийно начало.

Прозрачността по тези наказателни производства продължава да бъде **избирателна – без никакви критерии по едни случаи се предоставя информация на обществото, а по други – не, дори и след изрични запитвания.**

И през 2020-та година продължи тенденцията на шумно начало на наказателните преследвания по корупционни казуси, касаещи високопоставени държавни служители. Арестът и постоянната мярка за неотклонение задържане под стража, взета спрямо действащия министър на околната среда и водите Димов по обвинение за безstopанственост, считана да е довела до водната криза в гр. Перник, бяха отбелязани като голямо постижение от дър-

жавното обвинение. Дали това дело ще може да повиши дела на успешните наказателни производства обаче, тепърва предстои да се разбере.

В година на явно публично противопоставяне между президента Радев и главния прокурор Гешев не закъснях разследванията и обвиненията срещу двама от президентските съветници за деяния, свързани със сигурността на информацията. Същевременно прокуратурата не откри достатъчно данни за престъпление при различни добили публичност източници на информация за предполагаемо корупционно поведение на министър-председателя Борисов и така и дори не започна официално разследване в нито един случай или поне не оповести такова. Решението да не бъде започнато разследване по процесуалния закон остава заключено в рамките на прокурорската институция и не подлежи на каквато и да е външна преценка за законосъобразност.

Получилото сериозна популярност в социалните медии през изминалата година разследване на АКФ „Осемте джуджета“²⁵, макар да получи голямата награда за разследваща журналистика на Фондация „Радостина Константинова“²⁶, не намери почти никаква институционална реакция, въпреки изнесените множество данни за най-различни предполагаеми престъпления, които бяха поднесени на държавните органи в изрично подробно описание на наказателноправните аспекти на казуса²⁷.

25. <https://acf.bg/bg/osemte-dzhudzheta-novo-razsledvane-2/>

26. Единствените годишни награди за разследваща журналистика в България - <https://radostinakonstantinova.org/1380/fondatsiya-radostina-konstantinova-obyavi-godishnite-si-nagradi-za-razsledvashata-zhurnalistika/>

27. <https://acf.bg/bg/tsyalata-istoriya-na-osemte-dzhudzheta-vs/>

0.5 Препоръки

Една от основните, ако не и най-важната причина за настоящото състояние на борбата с корупцията по високите етажи на властта, е липсата на достатъчно форми на контрол върху това как прокуратурата упражнява основното си конституционно правомощие – осъществяване на наказателно преследване.

Необходимо е да бъдат предвидени **нови форми на външен процедурен контрол, както и засилване на обществения контрол** върху, към момента, напълно безконтролният начин, по който се провежда наказателното преследване – дали, на кого, кога и за какво да бъде повдигнато обвинение за престъпление от общ характер.

Външният процедурен контрол трябва да се осъществява от съда още от досъдебната фаза на процеса и да засяга както случаите, в които носителят на правомощието да обвинява – прокуратурата, го упражнява, така и онези, в които не го прави. Процедурните възможности за контрол и въздействие от съда върху начина на осъществяване на наказателното преследване биха създали по-добри предпоставки за постигане на по-качествено функциониращо обвинение и по-добре работещо и справедливо наказателно правосъдие, отколкото единствено създаването на някакъв дори и перфектен механизъм за институционален контрол върху прокуратурата²⁸.

Остават отправените препоръки от миналогодишното изследване за подобряване на прозрачността в борбата с корупцията по високите етажи и засилване по този начин на обществения контрол чрез:

Изработване на критерии за случаи на корупционни престъпления от висок обществен интерес: Необходимо е бъдещите критерии да отчитат както обществената позиция на обвиняемото лице, така и материалния интерес или другите щети от особена значимост, нанесени от престъпното деяние. Прилагането на такива критерии ще създаде обективни предпоставки за проследяване на развитието и крайните резултати от делата за най-сериозни проявления на предполагаемо корупционно поведение, които иначе се губят в статистическите данни на борбата с общата корупция.

Прозрачност за хода на наказателните производства за корупционни престъпления от висок обществен интерес: необходимо е ПРБ чувствително да повиши прозрачността на своите действия по отношение на случаите от висок обществен интерес при съблюдаване на баланса с презумпцията за невиновност и следствената тайна на досъдебната фаза на процеса. След като вече е направена преценка, че информирането на обществото за факта на дадено разследване няма да затрудни последното или засегне несъразмерно правната сфера на разследваното лице, то следва и занапред редовно да се предоставят сведения за развитието на производството във всеки един случай, а не избирателно.

28. Подробно по темата: https://acf.bg/wp-content/uploads/2020/11/2.Andrey_Yankulov_Analiz.pdf

Преминали касационен контрол осъдителни присъди за корупционни престъпления, влезли в сила през 2020 г.

Постановените през 2020 г. решения на Върховния касационен съд (ВКС) по дела, свързани с корупционни престъпления, са систематизирано представени на неговата интернет страница²⁹. В изследването за предходната 2019 г. беше констатирано, че най-големият дял от наказателните производства за корупционни престъпления, разгледани от върховната съдебна инстанция, се отнасят до активен подкуп - даване/предлагане или опит за даване на дар, на полицаи (десет от общо двадесет и осем). За 2020 г. делата за активен подкуп са вече два пъти по-малко – пет (отново предимно към полицаи). По толкова обаче са и разгледаните производства с подсъдимите длъжностни лица основно на ниско ниво за пасивен подкуп – искане/получаване на дар, длъжностни присвоения и престъпления по служба по чл. 282 от НК. Постигнатите от прокуратурата **влезли в сила осъдителни присъди след проверка от касационната инстанция за корупционни престъпления от длъжностни лица на публична длъжност през 2020 г. са дванадесет (през 2019 г. са били седем):** срещу ръководител на звено в местна структура на „Напоителни системи“ – Шумен за безstopанственост (с наложено условно наказание лишаване от

свобода), срещу директор на Областна дирекция „Земеделие“ - Видин за престъпление по служба (условно наказание лишаване от свобода), срещу съдия от РС Видин за престъпление по служба (условно лишаване от свобода), срещу областния управител на Добрич и директор на дирекция в областната управа за престъпления по служба (условно лишаване от свобода и глоба 2500 лв. и за двамата), срещу инспектор по приходите в ТД на НАП София за искане/получаване на подкуп (условно лишаване от свобода, лишаване от права и глоба 2000 лв.), срещу полицай от РУ – Малко Търново за документно престъпление и искане/получаване на подкуп (условно лишаване от свобода и лишаване от права), срещу полицай от Криминална полиция – Пловдив за искане/получаване на подкуп и държане/продажба на акцизни стоки без бандерол (условно лишаване от свобода), срещу двама инспектори в ДАИ - Благоевград за искане/получаване на подкуп (условно лишаване от свобода, лишаване от права и глоба 1000 лв. за единия и 700 лв. за другия), срещу двама полицейски служители за искане/получаване на подкуп (условно лишаване от свобода, лишаване от права и глоба 1000 лв. и за двамата). **Няма нито едно ефективно наказание лишаване от свобода, за 2019 г. е било едно.**

29. <http://www.vks.bg/dela-za-korupcionni-prestaplenia-reshenia/2020.pdf>

Обобщен анализ на изследваните случаи в местната власт

ППрегледът на 18-те разгледани допълнително в настоящия доклад най-значими казуси на предполагаемо корупционно поведение по високите етажи на местната власт за последните пет години – най-вече наказателни производства срещу областни управители и кметове, **показва не много по-различна картина от тази по основните случаи в изследването.** Налице е незначителен дял на осъдителните присъди и то без ефективни наказания лишаване от свобода, очаквани оправдателни присъди поради несъстоятелност на обвинителната теза, необяснимо забавяне на наказателните производства на досъдебната им фаза и липса на каквато и да е официална информация по развитието им, въпреки публичното оповестяване на началото на разследванията.

Действително, за разлика от другата част от анализа, **сред влезлите в сила до момента крайни съдебни актове за разгледаните случаи на корупционни престъпления на високо ниво в местната власт няма оправдателни, а само осъдителни** – но пък те са едва два³⁰ и отново без нито едно ефективно наказание лишаване от свобода. При единия от двата случая, касаещ кмета на община Карлово Кабаиванов³¹, е сключено споразумение (което има правните последици на влязла в сила осъдителна присъда) между прокуратурата и защитата за наказание „пробация“ за минималния предвиден в закона срок от шест месеца. Същественото е, че това не се е явило пречка за осъдения да продължава да бъде кмет в пореден мандат и към настоящия момент, въпреки че е осъден за безстопанственост и ощетяване на общината именно в служебното си качество на кмет.

За сметка на това обаче, **от четирите невлезли в сила съдебни актове, три са изцяло оправдателни**³², а един е **частично осъдителен** (но с освобождаване от наказателна отговорност и

замяната ѝ с административно наказание глоба) и **частично оправдателен**.³³

Също както и при основната част от анализа, впечатление прави сериозният дял от случаите – **осем**³⁴, по които **за продължителен период от време след шумно обявеното начало на съответното разследване няма публично известно развитие на наказателното производство и от прокуратурата не е предоставена никаква информация за статуса му.**

След прехвърлянето през ноември 2017 г. на корупционните престъпления в широк смисъл, извършени от областни управители, кметове на общини и райони, и техните заместници, по подсъдност на СНС, респективно на СП, през 2018 г. и 2019 г. гръмко започват някои разследвания срещу високоставени представители на местната власт. Те имат сходно развитие – **медийно отразена акция на СП в съответното кметство, последвана от обвинение и задържане на длъжностното лице за различен период от време, след което същото е освободено, а за статуса на разследването оттук-насетне повече не се оповестява никаква информация.** Такива са случаите на кметовете на община Перник Никифорова и Иванов³⁵, на Несебър Димитров (продължава да бъде кмет)³⁶, на Божурище Димов (продължава да бъде кмет)³⁷ и на кмета на район в Пловдив Ралев³⁸.

По случаите с кметовете на Пловдив Тотев³⁹, на Созопол Рейзи⁴⁰ и на Челопеч Кесяков (продължава да бъде кмет)⁴¹ е налична информация за внасяне на обвинителен акт в съда, който или е върнат на прокуратурата за отстраняване на съществени процесуални нарушения и по-нататъшната съдба на производството остава неизвестна, или няма никаква информация за съдебно разглеждане на съответния казус.

30. Казуси с номера 1 и 10 от Приложение 2

31. 10

32. 2, 7, 17

33. 12

34. 3, 5, 6, 8, 9, 13, 14, 18

35. 5, 6

36. 9

37. 13

38. 18

39. 3

40. 8

41. 14

II/

Превенция и установяване на конфликт на интереси 2020. Много интереси – преимуществено местни конфликти

Доц. Наталия Киселова

1/

Оценка на състоянието на средата в България през 2020 г.

Значителна част от 2020 година беше белязана от световната пандемия, причинена от COVID-19. За пръв път в Република България беше въведено извънредно положение при действието на Конституцията от 1991 г., поради сериозното разпространение на вируса (с Решение на Народно-то събрание от 13 март 2020 г.). Заразата от вируса продължава и през настоящата година, поради това беше въведена извънредна епидемична обстановка (с поредица решения на Министерски съвет след 13 май 2020 г.). Последиците от тази извънредност могат да бъдат видени във всяка една сфера на частния и на публичния живот у нас и по света. Пандемията се отрази и на дейността на държавните и на местните органи и техните администрации.

Изнесените от АКФ данни за придобивана недвижимата собственост от лица, заемащи публична длъжност, на цени, значително по-ниски от пазарните⁴², злоупотребата с европейски средства⁴³, търговията с влияние⁴⁴, политическата корупция, както и инсти-

туционализиран натиск върху държавния глава⁴⁵, след случая „Росенец“⁴⁶ и разнопосочно настроени политически лица⁴⁷, доведоха до горещо политическо лято през 2020 г. Желанието на управляващото мнозинство да използва конституционния дебат в своя „корпоративна полза“ окончателно скъса тънките нишки на сътрудничество с представители на гражданското общество и академичните среди. Подхвърлянето на проект за „нова“ конституция имаше за цел рязко да бъде изместен фокусът от фундаменталните и наболели проблемни въпроси в държавното управление, съществували от преди корона-кризата. Като такива могат да се посочат влошаването на качеството на законодателството, създавано от Народното събрание (липса на оценка на въздействието и на обществени обсъждания, неестествена учестена динамика на изменения на устройствени и други закони, лобистки поправки, въвеждане на ПЗР-та в ЗИД като основен инструмент за произволно законодателстване⁴⁸), доброволен отказ на Народното събрание да упражнява парламентарен контрол върху дейността

42. Янкулов, А., А. Славов, Антикорупционни институции: активност без видими резултати, София: АКФ, 2020, с. 33-36: https://acf.bg/wp-content/uploads/2020/06/ACF_BG_2020-1.pdf [05.06.2021]

43. Янкулов, А., А. Славов, Антикорупционни институции: активност без видими резултати, София: АКФ, 2020, с. 37-38: https://acf.bg/wp-content/uploads/2020/06/ACF_BG_2020-1.pdf [05.06.2021]

44. <https://acf.bg/bg/tsyalata-istoriya-na-osemt-dzhudzheta-vs/> [05.06.2021]

45. <https://prb.bg/bg/news/44432-saobshchenie-na-voenno-okrazhna-prokuratura-sofiya> [05.06.2021]

46. <https://www.president.bg/news/5554/darzhavniyat-glava-ako-nyakoi-ne-mogat-ili-ne-iskat>

<da-vadvoryat-red-v-sluzhbite-no-mi-vmenyavat-moralna-orgovornost-neka-mi-se-vazstanovyat-pravomoshtiyata-po-zakon.html> [05.06.2021]

47. <https://www.svobodnayeuroopa.bg/a/31289860.html> [05.06.2021]

48. Опасна тенденция в законотворчеството е налагащият се принцип „законът да се чете отзад напред“. Така 35% от предлаганите законодателни инициативи, внесени за разглеждане в 43-то Народно събрание (2014-2017), са предвиждали промени в други закони, а през единадесетте парламентарни сесии на 44-то Народно събрание (2017-2021) този дял е с два процентни пункта по-висок и вече възлиза на 37%. <https://parliament.bg/pub/ncpi/20210329041138Изследване%20на%20законодателната%20дейност.pdf>, слайд 45 [06.06.2021]

на министър-председателя и част от членовете на правителството, относно главния прокурор (правно и фактическо положение на главния прокурор – административен ръководител или действащ разследващ прокурор, необходимостта за създаване на процедура⁴⁹ за търсене на отговорност⁵⁰, въвеждане на реални възможности за отговорност и отчетност, вкл. пред Народното събрание и негова постоянна комисия) и др.

Политическата турбулентност от лятото на 2020 г. се пренесе в 2021 г.⁵¹ В основата на общественото противопоставяне е различният прочит от политическите субекти относно данните за нежелани процеси, които са индиции за „завладяна“ държава с интензивни корупционни практики. Волята на държавните органи за антикорупционна дейност е трудно доловима. Въпреки възлагането на специален заместник министър-председател по правосъдната реформа да ръководи Националния съвет по антикорупционни политика, на неговия специализиран сайт последните (недостъпни) данни са от първото тримесечие на 2019 г.⁵²

Правната и институционална уредба относно противодействието на корупцията (извън нейните наказателноправни аспекти) и превенцията и противодействието на конфликта на интереси, създадена през 2017 г. и влязла в сила през 2018 г., беше проблематизирана конструктивно още в момента на структуриране на новия антикорупционен орган⁵³. Въпреки обновената уредба, в българската действителност са налице: ниско рав-

нище на общественото доверие в институциите за борба с корупцията; институционално бездействие извън кампанийността около очакваните годишни доклади на ЕК за оценка на напредъка на България по Механизма за сътрудничество и проверка, по съдебната реформа и борбата с корупцията, както и в борбата срещу организираната престъпност; липса на видими резултати в борбата с корупцията и със случаите на конфликт на интереси при упражняване на публичната власт на централно и местно ниво; липса на превенция в противодействието на корупцията и конфликт на интереси; липса на реални действия за изпълнението на стратегията за борба с корупцията на различните институционални нива в хоризонтален и вертикален аспект.

Подобни констатации има и в Доклада на ЕК от 2020 г.^{54, 55} относно върховенството на закона^{56, 57} за България⁵⁸. Зачитането на върховенството на правото у нас е и занапред ще е от съществено значение за доверието на гражданите и техните организации към публичните институции. Заплахите за върховенството на правото поставят под въпрос правната, политическата и икономическата основа на гражданското общество и на политическата държава. Принципите за върховенство на правото се подменят с модели на функциониране на институционализиран произвол. Това влияе пряко върху живота на всеки гражданин и на обществото като цяло.

Част от националната институционална инфраструктура, призвана по закон да подпомага и ут-

49. Решение на Конституционен съд № 11 от 2020 г. (Обн., ДВ, бр. 68 от 31.07.2020 г.) за даване на задължително тълкуване на чл. 126, ал. 2 от Конституцията. Според КС: „Надзорът за законност и методическото ръководство върху дейността на всички прокурори, осъществявани от главния прокурор по смисъла на чл. 126, ал. 2 от Конституцията, не включват случаите, когато прокурор извършва проверки, разследвания и други процесуални действия по сигнали срещу главния прокурор.“ <http://www.constcourt.bg/Acts/GetHtmlContent/c362dbb8-f9c3-4342-8658-9446a05ed8b4> [05.06.2021].

50. В края на 2020 г. с промени в НПК и в ЗСВ, приети от 44-то Народно събрание със ЗДНПК, се създава нова „магистратска“ фигура като част от Прокуратурата на Република България – „прокурор по разследването срещу главния прокурор или негов заместник“. Според мотивите към законопроекта за допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс (№ 054-01-110/03.12.2020 г.) с предложените промени в нормативната уредба се цели „Гарантирането на независимостта на разследване срещу главния прокурор, включително независимостта на органите, които отговарят за различните етапи на разследването...“, което може да се осъществи „само чрез въвеждането на нова фигура сред магистратите – прокурор по разследването срещу главния прокурор“. Посочва се, че този прокурор „...следва да е със статут на действащ прокурор с пълния обем правомощия по българското законодателство, по подобие на европейските делегирани прокурори по Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 година за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура.“ Разпоредбите са оспорени от президента на републиката и със свое Решение № 7 от 11 май 2021 г. (Обн., ДВ, бр. 41 от 18.05.2021 г.) Конституционният съд ги обявява за противоконституционни. <http://www.constcourt.bg/Acts/GetHtmlContent/a4b67d2a-45f2-46cf-8682-566c38ef4ddf> [05.06.2021].

51. След редовните парламентарни избори (04.04.2021 г.), в България предстоят нови предсрочни избори за народни представители (11.07.2021 г.). <https://www.cik.bg/bg/ns11.07.2021> [06.06.2021].

52. <https://anticorruption.government.bg/content.aspx?p=10> [06.06.2021].

53. Пушкарска, И., А. Славов, Антикорупционни институции: тенденции и практики, София: АКФ, 2019, с. 24-40: https://acf.bg/wp-content/uploads/2019/05/doklad_BG_web.pdf [06.06.2021].

54. През отминалата година, на 30 септември 2020 г., за пръв път в хода на европейската интеграция, ЕК представи доклад относно върховенството на закона във всички 27 държави членки на ЕС. За България този доклад продължава практиката на докладите на Комисията, чрез които се помага на България и Румъния да постигнат напредък в областта на върховенството на закона чрез съдебни реформи, борба с корупцията и (в случая на България) борба с организираната престъпност. https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/assistance-bulgaria-and-romania-under-cvm_bg [06.06.2021].

55. В този Доклад се представи както обзор на положението в Съюза, така и специфични оценки на значимите промени в тази област за всяка от 27-те държави от ЕС. Обхванати са четири стълба: правосъдната система, рамката за борба с корупцията, медияния плурализъм и други институционални въпроси, свързани с принципите на взаимозависимост и взаимноограничаване. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0580&from=EN> [05.06.2021].

56. Върховенството на закона / правото (наричано също „принцип на правовата държава“) е закрепено в чл. 2 от Договора за Европейския съюз като една от общите ценности на Съюза. Съгласно принципа на върховенство на закона всички публични органи на власт винаги действат в рамките на ограниченията, определени със закон, в съответствие с ценностите на демокрацията и основните права и под контрола на независими и безпристрастни съдилища. Принципиите на правовата държава включват принципи като законността, която предполага прозрачен, отчетен, демократичен и плуралистичен законодателен процес, правната сигурност, забраната на произвола при упражняването на изпълнителната власт, ефективната съдебна защита от независими и безпристрастни съдилища, ефективния съдебен контрол, при който се зачитат основните права, разделението на властите и равенството пред закона. Тези принципи са признати от Съда на Европейския съюз и от Европейския съд по правата на човека.

57. https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism/2020-rule-law-report_bg#--2 [30.09.2020].

58. Вж. пълния текст на Доклад относно върховенството на закона за 2020 г. Глави по държави: ситуация в областта на върховенството на закона в България, достъпно на: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020SC0301&from=EN> [30.09.2020].

върждава върховенството на правото за установяването и санкционирането на конфликт на интереси, относно лица, заемащи висши и други публични длъжности, включва КПКОНПИ, Инспектората към ВСС и Главния инспекторат към МС.

Въведеното за два месеца (13 март – 13 май 2020 г.) в Република България извънредно положение се отрази на задълженията на лицата, заемащи публична длъжност, да подадат ежегодни декларации по смисъла на ЗПКОНПИ до 15 май 2020 г. С § 49а от ПЗР на Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с Решение на Народното събрание от 13 май 2020 г., и за преодоляване на последиците през 2020 г., срокът за подаване на ежегодните декларации по смисъла на ЗПКОНПИ беше променен – до един месец от отмяна на извънредното положение (т.е. до 16 юни 2020 г.).

През 2020 г. бяха направени промени и в Закона за местното самоуправление и местната администрация относно разпоредбата на чл. 37, относима към вземането на решения в Общинския съвет и изпадането в потенциален/реален конфликт на интереси за участващите в гласуванията общински съветници. Основният текст, който стана първа алинея след 7 август 2020 г. (обн., ДВ, бр. 70 от 2020 г.), предвижда, че „общинският съветник не може да участва при вземане на решения, когато се отнасят до негови имуществени интереси или до интереси на съпруг и роднини по права линия и по съребрена линия до четвърта степен включително и по сватов-

ство до втора степен включително“. Новата, втора по ред алинея, предвиди изключения, при които не може да възникне конфликт на интереси. А именно, че „за общинския съветник, включително за председателя на общинския съвет, не е налице конфликт на интереси при участие в подготовката, обсъждането и приемането на бюджета на общината и на възнаграждението на кметовете, на председателя на общинския съвет и на общинските съветници“.⁵⁹

Промяната относно гласуванията на общинските съветници, които са свързани с подготовката, обсъждането и приемането на бюджета на общината за съответната година, не е безспорна. В практиката на КПКОНПИ има сигнали за привилегировано предоставяне на значителни средства на НПО-та, свързани с общински съветници/кметове на общини, които получават финансиране от общинските бюджети.

Със същия Закон са направени допълнения (§ 6 от ПЗР на ЗИД на ЗМСМА), чрез които е попълнена празнота в Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество. Изрично е посочено, че декларации за несъвместимост (и промяна на това положение) от общинските съветници и кметовете следва да се подават пред постоянна комисия, формирана от съответния общински съвет (чл. 35, ал. 2 от Закона). Декларациите се подават по образец, утвърден от съответния общински съвет за общинските съветници и кметовете (чл. 35, ал. 3 от Закона).

59. Според § 5 от ПЗР на ЗИД на ЗМСМА започнатите производства по установяване на несъвместимост или на конфликт на интереси за общински съветници, които не са приключили до влизането в сила на този закон, се приключват при условията на този закон. По-благоприятен за общинските съветници е новият закон.

2/

Производства по установяване на конфликт на интереси от КПКОНПИ

Въпреки констатираните в първия⁶⁰ и във втория⁶¹ доклад на АКФ несъвършенства в законовата уредба и в дейността на КПКОНПИ, през 2020 г. не са предприети законодателни усилия, които да преодоляват слабостите в уредбата в критикувани правни положения относно структурата, функциите и конкретни правомощия на антикорупционната държавна Комисия, относно производството за установяване на конфликт на интереси и реална защита на подаващите сигнали.

През 2020 г. КПКОНПИ е извършила проверка по общо 292 сигнала. От тях 275 са сигнали по смисъла на чл. 47, ал. 1, т. 1 от ЗПКОНПИ, а именно подадени от физически лица, от органи на изпълнителната власт (централна и местна) и от органи на съдебната власт; 7 са сигнали по смисъла на чл. 47, ал. 1, т. 2 от Закона – публикации в средствата за масово осведомяване и 10 са по приети от Комисията решения за образуване на производства за конфликт на интереси въз основа на проверки, извършени от дирекция „Противодействие на корупцията“⁶².

В сравнителен ретроспективен план от влизането в сила на ЗПКОНПИ на 23.01.2018 г. за първата година от прилагане на Закона (2018 г.) Комисията е извършила проверки за наличието или липсата на конфликт на интереси по общо 119 сигнала, а през 2019 г. – по 166 сигнала. Наблюдава се ръст на постъпилите през 2020 г. сигнали за конфликт на интереси, в сравнение с предходните две годи-

ни – с над 60% в сравнение с 2018 г. и с над 40% в сравнение с 2019 година⁶³. През 2020 г. Комисията е приела общо 373 решения в производства за установяване на конфликт на интереси⁶⁴. От тях 242 решения са във фазата по допустимостта (115 за образуване и 127 за липса на основания за образуване на производство за конфликт на интереси) и 122 решения са по същество (30 решения, с които се установява конфликт на интереси и 92, с които не се установява конфликт на интереси)⁶⁵. С 9 свои решения Комисията прекратява производството по подадени сигнали за конфликт на интереси. През 2020 г. Комисията е приела и 6 решения за образуване на проверка за отнемане на незаконно придобито имущество въз основа на влезли в сила решения за установен конфликт на интереси (на осн. чл. 108, ал. 6 от ЗПКОНПИ)⁶⁷.

Анализът на 122-те решения, с които Комисията се е произнесла по същество, с които не се/се установява конфликт на интереси по постъпили сигнали, могат да бъдат обособени в две самостоятелни групи. Първата група, която включва преобладаващия брой от разгледаните случаи – 96 на брой, са за лица, които заемат публична длъжност на местно ниво – в системата на местното самоуправление, местната власт или в местната администрация. Останалите 26 решения са относно лица, които заемат публична длъжност на централно ниво, в системата на държавната администрация (вкл. органи на с регионална компетентности), членове на органи на държавно предприятие или ректор на държавно

60. Пушкарлова, И., А. Славов, Антикорупционни институции: тенденции и практики, София: АКФ, 2019, с. 24-40: https://acf.bg/wp-content/uploads/2019/05/doklad_BG_web.pdf [06.06.2021]

61. Янкулов, А., А. Славов, Антикорупционни институции: активност без видими резултати, София: АКФ, 2020, с. 33-36: https://acf.bg/wp-content/uploads/2020/06/ACF_BG_2020-1.pdf [05.06.2021]

62. <http://www.ciaf.government.bg/web/attachments/Page/56/3977/602144e79717e.pdf>, с. 22 [06.06.2021]

63. Пак там.

64. Пак там, с. 23.

65. Вж. регистър на Решенията за установяване конфликт на интереси съгласно чл. 13, ал. 1, т. 4 от ЗПКОНПИ, достъпен на: <http://www.ciaf.government.bg/pages/view/reshenija-chl-13-al-1-t-4-218/> [06.06.2021]

66. Вж. регистър на прекратените производства, достъпен на: <http://www.ciaf.government.bg/pages/view/prekratani-proizvodstva-236/> [06.06.2021]

67. <http://www.ciaf.government.bg/web/attachments/Page/56/3977/602144e79717e.pdf>, с. 24 [06.06.2021]

висше училище. Значителният брой сигнали, респ. решения на Комисията, относно лица, заемащи публична длъжност на местно ниво (председател на общински съвет/общински съветник/кмет на община) или в системата на местната администрация (заместник кмет на община/главен архитект на община) е разбираемо. През есента на 2019 г. се проведе редовни местни избори, които поставиха началото на органите на местно самоуправление и местно управление с мандат 2019 – 2023 г. Може да се направи прогноза, че през 2021 г. тази възходяща тенденция ще продължи.

От 1 декември 2019 г. (§ 4 от ПЗР на Закона, Обн., ДВ, бр. 21 от 2018 г.), на следващо място, за всички избрани общинските съветници в Република България възникна задължение със Закона (за първи път – след встъпване в длъжност) за деклариране, да подават встъпителни декларации при условията и по реда на антикорупционния закон, в едномесечен срок от утвърждаването на образците на декларации за конфликт на интереси и промяна на обстоятелствата по деклариран интереси в частта за интересите и за произхода на средствата при предсрочно погасяване на задължения и кредити (по чл. 35, ал. 1, т. 2 и 4 от Закона).

И не на последно място, след журналистически публикации/репортажи и подадени сигнали има отделни случаи, преди всичко на местно ниво, за установяване на конфликт на интереси от Комисията. Оттук и доминиращото разбиране у граждани и ме-

дии, че като не можем да се преборим с „голямата корупция“, да се опитаме да се преборим с по-малкото – административно нарушение „конфликт на интереси“.

През 2020 г. Комисията е осъществявала административно-наказателни⁶⁸ и процесуални⁶⁹ функции. С окончателен акт на Върховния административен съд са потвърдени 11 решения на Комисията, от които 10, с които е установен конфликт на интереси и 1 решение, с което е установено нарушение на забраната в чл. 21, ал. 1 от ЗПУКИ (отм.) (забранено е сключването на трудови или други договори за изпълнение на ръководни или контролни функции с търговските дружества, по отношение на които в последната година от изпълнението на правомощията или задълженията си по служба, лицето е осъществявало действия по разпореждане, регулиране или контрол или е сключвало договори с тях). Отменени са 5 решения на КПКОНПИ с установен конфликт на интереси⁷⁰.

В дейността на Комисията през 2020 г. има вътрешно-организационни промени – утвърдени са нови Вътрешни правила за приемане и разглеждане на сигнали за корупция или конфликт на интереси и за защита на лицата, подали сигнали (в сила от 06.07.2020 г.)⁷¹, образец на сигнал⁷² и Вътрешни правила за разпределение на образуваните производства за конфликт на интереси в дирекцията (в сила от 01.01.2021 г.)⁷³.

68. В случаите на установен конфликт на интереси, през 2020 г. от Комисията са наложени глоби и са постановени отнемания по чл. 81 от Закона в общ размер на 610 866 лв. Наложените глоби и санкции по издадени наказателни постановления са в размер на 17 889 лева. Пак там, с. 24.

69. През 2020 г. са образувани 26 административни дела по жалби срещу решения на Комисията, с които е установен конфликт на интереси. Към 31.12.2020 г. само по едно от делата решението е влязло в сила. Отделно от тях, производствата по други 20 дела, образувани в предходни години, продължават и през 2020 г. (общо 46 дела). Пак там.

70. <http://www.ciaf.government.bg/web/attachments/Page/56/3977/602144e79717e.pdf>, с. 24-25 [06.06.2021]

71. <http://www.ciaf.government.bg/web/attachments/Page/195/3646/5f032a367621c.pdf> [06.06.2021]

72. <http://www.ciaf.government.bg/pages/view/signal-195/> [06.06.2021]

73. Посочено е в Доклада на Комисията за 2020 г., че са приети такива Правила (с. 25), но не са достъпни на сайта на антикорупционния орган.

3/ Селекция от казуси, илюстриращи тенденциите в практиката на КПКОНПИ през 2020 г.

3.1 Решения на КПКОНПИ за (не)установяване на конфликт на интереси на Атанас Камбитов

Първият сигнал⁷⁴ срещу Атанас Камбитов – кмет на община Благоевград за мандат 2015 – 2019 г., е относно разпореждане с частна общинска собственост. Част от имот, публична общинска собственост, получава статут на частна общинска собственост не по надлежния ред, а след изменение и влизане в сила на ПУП. След промяна на характера на общинската собственост поземленият имот е предмет на покупко-продажба, като продавач е община Благоевград, а купувач е „Стройинвест консулт 2013“ ЕООД с едноличен собственик Янко Янков, чийто кум е Камбитов. Атанас Камбитов е вносител на предложението за разпореждане с поземления имот в общинския съвет и по този начин е упражнил свои правомощия по служба.

КПКОНПИ е приела, че като е внесъл предложение относно постъпило заявление от „Стройинвест консулт 2013“ ЕООД за закупуване на поземлен имот в Благоевград и след като е сключил договор със същото дружество, е упражнил правомощия на лице, заемащо висша публична длъжност, но при липса на частен интерес. Относно твърденията в сигнала, че Атанас Камбитов е кум на Янко Янков – едноличен собственик на фирмата и бивш зам. кмет по строителството на община Благоевград, КПКОНПИ приема, че качеството „кум“ не попада в законовия обхват на свързаност на лицата.

КПКОНПИ не установява конфликт на интереси.

Второто производство⁷⁵ е по сигнал, че от повече от 3 (три години) Атанас Камбитов живее в къща в кв. „Бояна“ в гр. София, закупена през 2016 г. от свързаното с него дружество „Флора Креатив“ ЕООД (собственост на съпругата на Велимир Магурев – близък приятел на Атанас Камбитов), като същевременно друго свързано с него дружество – „Метал инвест 2016“ ЕООД (собственост на приближен на Камбитов), плащало месечен наем за имота в размер на 1200 лв.

КПКОНПИ приема, че като кмет на Благоевград Атанас Камбитов не би могъл да упражни правомощия по служба по отношение на трети лица във връзка с осъществяване на сделки с недвижими имоти в гр. София.

В хода на производството е установено, че Камбитов живее в къщата от 3,5 години. КПКОНПИ приема, че Атанас Камбитов, в качеството му на кмет на Благоевград, не е упражнил правомощия по служба по отношение на „Флора Креатив“ ЕООД и „Метал инвест 2016“ ЕООД в периода 08.2016 - 08.2019 г. Не се установява и свързаност между кмета и собствениците на двете фирми.

74. Решение № РС-14433-19-01/08.01.2020

75. Решение № РС-17041-19-066 /10.06.2020

**КПКОНПИ не установява
конфликт на интереси.**

Третото производство⁷⁶ през 2020 г. е образувано за това, че Атанас Камбитов е издал заповеди и е утвърдил протокол за продажбата на един общински имот, сключил е договор за продажба на друг общински имот, като и двете действия са извършени в частен интерес на свързано с него лице при продажбата на два имота частна общинска собственост. Имотите са закупени от „Старт 2015“ ЕООД. То е регистрирано през 2014 г. и в началото едноличен собственик и управител е била Румяна Шекерлийска. Преди това тя е купила от Камбитов имот в Свети Влас. През 2020 г. собствеността на капитала на „Старт 2015“ ЕООД преминава във владение на фирма, чиито собственици са той и дъщеря му. В периода 25.09.2017 – 3.10.2017 г. като едноличен собственик на капитала и управител е вписан Атанас Камбитов, когато той провежда извънредно Общо събрание на „Старт 2015“ ЕООД и разпределя дивидент на самия себе си в размер на 79 800 лв., а след това продава дяловете си. На 17.09.2020 г. едноличен собственик на дружеството става „Старт Груп 2020“ ООД със съдружници – Атанас Камбитов и дъщеря му Елена Камбитова-Хаджигасева.

Сведенията и документите, които са събрани от КПКОНПИ, дават основание да се установи конфликт на интереси в два пункта. На първо място,

установява се конфликт на интереси

по отношение на Атанас Камбитов за това, че е издал заповеди и е утвърдил състав на комисия, назначена да проведе публичния търг с тайно наддаване за имот в частен интерес на свързано с него лице. И на второ място, че докато е бил кмет на Благоевград е продал два имота – частна общинска собственост, на фирма „Старт 2015“ ЕООД, на която после станал собственик⁷⁷.

С решение Комисията е наложила глоби в размер на 10 000 лв., постановява отнемане в полза на общината от Атанас Камбитов на сума в размер на 867.18 лв. нетното дневно възнаграждение, за определени дати, получено от деянията, породили конфликт на интереси, както и отнемане в полза на държавата от Атанас Камбитов, сума в размер на 86 760 лева, представляваща получената материална облага⁷⁸.

Коментар

Производствата по сигнали срещу А. Камбитов поставят два въпроса, които далеч надхвърлят територията на община Благоевград. Първият се отнася до общинската собственост и как тя се ползва в местен интерес. Промяната на характера на общинската собственост от публична в частна и впоследствие разпореждането с нея в полза на частноправни субекти са дейности, които традиционно предизвикват интерес в местната общност. Подадените сигнали и установяването на упражняване на правомощия по служба в интерес на свързани лица с кмета на община Благоевград отразяват сериозен проблем в българските общини. Разпродажбата на общински имоти в частен интерес стана част от упражняването на властта (заела мястото на заменките). По този начин българските общини биват ограничавани във възможностите си да провеждат местни политики поради липса на собственост/приходи.

Вторият въпрос е за обхвата на понятието за свързани лица. По действащата правна уредба „кумството“ не е част от свързаността на физическите лица, едно от които заема публична длъжност и упражнява в частен интерес свое правомощие или задължение по служба.

Решението на Комисията относно твърдението за дългосрочно обитавана къща в софийския квартал „Бояна“ от Камбитов показва практикувания формален подход при подаване на валидни сигнали. Лицата, заемащи публични длъжности, са длъжни да декларират направени от тях или в тяхна полза или на свързани с тях лица разходи, които не са платени със собствени средства, с публични средства или със средства на институцията, в която заемат длъжност. Ежегодната декларация за имущество и интереси е предвидила обичайни разходи (обучение, пътуване извън страната), но и други плащания с единична цена над 1 000 лв. За такива разходи следва да бъдат считани наеми, кредити или ползване на имоти и луксозни вещи. Обитаването на имот, който се ползва от лице, заемащо публична длъжност, и/или негови близки безплатно⁷⁹ или на занижени цени създава икономически зависимости.

Този случай е индикация, че действащата правна уредба и съпътстващата декларация имат нужда от допълнение, така че да обхванат и други свързаности, пораждащи основателни съмнения в безпристрастността и обективността на лицата, заемащи висши публични длъжности, извън текущите ограничения на пар. 15 от ДР на ЗПКОНПИ. Сходен е и случаят с В. Горанов, който живее безплатно в жилище на кръстника си Иван Сариев. По образуването през 2020 г. производство срещу Горанов Комисията също не установява конфликт на

76. Решение № РС-18684-19-110 / 25.11.2020

77. На 17 септември 2020 г. в Търговския регистър е вписана промяна на едноличния собственик на „Старт 2015“ като новият собственик е „Старт Груп 2020“ ООД със съдружници Атанас Камбитов и дъщеря му.

78. <https://m.24chasa.bg/novini/article/9915201> [22.06.2021]

79. С Решение № РС-16757-19-015 / 20.02.2019 КПКОНПИ не установява конфликт на интереси, въпреки че Горанов е подал и декларация за имущество и интереси по чл. 35, ал. 1, т. 2 от ЗПКОНПИ, като в т.1.2. Чуждо недвижимо имущество, към Раздел I Недвижимо имущество е декларирал, че ползва безвъзмездно апартамент в гр. София с разгърната застроена площ от 180 кв.м. от 2012 г. до момента на проверката.

интереси, нито незаконно придобито имущество. В тези случаи правят впечатление и още две неща: 1) формалистичен подход – не е изследвано евентуалното наличие на икономически или политически зависимости, които са част от действащата правна уредба; 2) не е изследвано евентуалното наличие на незаконно придобито имущество, собственост на лицата заемащи висши публични длъжности, което по документи е собственост на трети физически или юридически лица.

3.2 Решения на КПКОНПИ за установяване на конфликт на интереси на Румен Павлов

В първия сигнал⁸⁰ се съдържат твърдения за това, че кметът на община Стражица Румен Павлов (мандати 2015-2019 г. и 2019-2023 г.), е сключил договори с едноличен търговец, в лицето на неговия брат, за добив на дървесина от изоставени и необработваеми общински земеделски земи. По случая е образувана и прокурорска проверка, по която било установено, че се касаело не само за общински земи, но и за други такива, собственост на частни лица, в която връзка били установени факти за евентуално извършени документни престъпления. При разследването е установено, че се касае за сеч, разрешена от кмета на община Стражица, извършвана в необработваеми земеделски земи – частна собственост, собствениците, на които били сключили договори за аренда.

Братът на кмета подал до него 24 заявления за издаване на разрешения за почистване на имоти от дървета и растителност. Кметът лично е подписал 11 заповеди в полза на брат си и е издал 69 отделни разрешителни. Отделно от това, между кмета и брат му бил сключен договор за отдаване под наем на земеделска земя.

Всички упражнени правомощия от Румен Павлов са такива по отношение на свързано с него лице.

Комисията установява конфликт на интереси.

Отнета му е сума в размер на 1117,45 лв., представляващо полученото дневно възнаграждение (за конкретни дни), получено от деянието, породило конфликт на интереси. Наложени са и глоби в размер на 60 000 лв. на Румен Павлов.

Вторият сигнал⁸¹ се отнася до твърдения, че кме-

тът на община Стражица е сключвал с едноличен търговец – брат на кмета на общината и с търговско дружество, чийто едноличен собственик на капитала била дъщерята на кмета, договори и е извършвал плащания от бюджета на общината към посочените търговци за гориво и обеда, вечери, коктейли и нощувки в хотел „Ралица“ в гр. Стражица в периода 01.01.2016г. - 31.03.2019 г. В сигнала също така се твърди, че посоченият хотел е собственост на Румен Павлов, за който той е сключил договор за временно и възмездно ползване на имота с търговското дружество и по този начин финансира „личния си бизнес“ със средства от бюджета на общината.

В хода на разследването става ясно, че от бюджета на Община Стражица на двамата търговци са заплащани суми в периода 2016 г. – 2020 г., видно от фактури, разходни касови ордери и платежни нареждания, в размер на 53 350 лв.

Установен е конфликт на интереси⁸².

Наложени са глоби в размер на 15 000 лв. Отнема се в полза на Община Стражица от Румен Павлов сума в размер на 5 192 лв., представляваща полученото дневно възнаграждение за онези работни дни, в които е получено, от деянието, породило конфликт на интереси. В полза на държавата се отнема от Румен Павлов сумата от 53 350,02 лева, представляваща материална облага, реализирана от свързаните с Румен Павлов лица.

В третия сигнал⁸³ се съдържат твърдения, че Румен Павлов, в качеството му на кмет на община Стражица, е извършил нарушения във връзка със строителни дейности по ремонт на язовири в землището на общината, в които участват и негови приближени, назначени на работа в общината.

80. Решение № PC-13438-19-026 / 19.02.2020

81. Решение № PC-31321-19-047 / 13.05.2020

82. <https://offnews.bg/ikonomika/kmetat-na-strazhitca-otnovno-vleze-v-polezrenieto-na-CAFIAP-za-rodnins-728594.html>

<https://www.mediapool.bg/kmetat-na-strazhitsa-dal-nad-50-hil-lv-obshtrinski-pari-na-svoi-hotel-news307337.html> [13.06.2021]

83. Решение № PC-6804-20-086 / 29.07.2020

Твърди се и, че е налице конфликт на интереси по отношение на кмета във връзка с продажбата на общински имот, тъй като купувачът на имота Димитър Иванов е междувременно шофьор на кмета Павлов, а една година след закупуване на имота, той е продал същия на занижена цена на съпругата на кмета. Твърди се също така, че кметът Павлов е назначил на фиктивната длъжност „Уредник на пащица и мери“ в Община Стражица Д. П., който по уговорка с кмета и без сключен договор с общината стопанисва два язовира, които зарибява. Същевременно Павлов е назначил дъщерята на П. - Й.П. в Община Стражица за свой ПР (служител в звено „Връзки с обществеността“). Всички тези услуги се правят, тъй като Румен Павлов се е регистрирал адресно на адреса на живеене на семейство П. (без да живее там), с цел участието му в местните избори и кандидатирането му за кмет на Община Стражица. Реално, Павлов живее в собствения си хотел „Ралица“ в центъра на град Стражица, но там не би могъл да бъде адресно регистриран за повече от 4 месеца⁸⁴.

Комисията е установила конфликт на интереси⁸⁵,

за това, че на 02.09.2019 г. Павлов е подписал договор за покупко-продажба на имот – частна общинска собственост с Димитър Иванов – свързано с него лице (сключил е трудов договор за длъжността служебен шофьор на кмета). Кметът е упражнил правомощия по служба в частен интерес на свързаното с него лице, с което е нарушил забраната, че лице, заемащо висша публична длъжност няма право да сключва договори или да извършва други дейности в частен интерес при изпълнение на правомощията или задълженията си по служба⁸⁶. Наложена е глоба в размер на 5 000 лв. и е наложено отнемане в полза на общината от Румен Павлов сума в размер на 105 лева, представляваща нетното дневно възнаграждение, получено от деянието, породило конфликт на интереси.

Решението, с което е установен конфликт на интереси, е потвърдено пред Административен съд – Велико Търново⁸⁷ (отбелязано на сайта на КПКОНПИ⁸⁸), но не е окончателно.

Коментар

В малки общини като община Стражица, гражданите се познават помежду си, познават роднините и близките на хората, които упражняват властта на местно ниво. Поради това има конкретиката в сигналите – договори между кмета и брат му, респ. негова дъщеря, шофьор в общината. В малките градчета свързаността между лицата е разбираема и е отчетена от законодателя. Тази констатация може да бъде видяна и в практиката на КПКОНПИ. Наличието на свързаност между лицата не е конфликт на интереси. Определящ е завършващият компонент в конструкцията за наличие на конфликт на интереси – лицето, което заема публична длъжност, в чий интерес упражнява правомощията/служебните си задължения. Казусите показват формален подход на Комисията при установяване на свързаността между лицата – само през проверки в публични регистри. Необходимо е да бъдат разширени възможностите за установяване на фактическа свързаност между лицата, в случая между кмета и лица, в чийто имот е адресната му регистрация.

84. От справка в регистър НБД „Население“ и Имотен регистър, извършена от служителите в Комисията, е установено, че адресът на който живеят семейство П. – Д., съпругата му С. и дъщеря им Й. е в гр. С., ул. „****“. На същия адрес на 04.02.2019 г. е адресно регистриран и Румен Павлов. С тази адресна регистрация същият е участвал и в местните избори за кметове и общински съветници, проведени на 27.10.2019 г., видно от полученото писмо от ОИК – Стражица.

85. <https://bnr.bg/horizont/post/101318727/antikorpucionnata-komisija-ustanovi-konflikt-na-interesi-na-kmeta-na-obstina-straizica> [13.06.2021]

86. Това е така, защото първата продажба и придобиването на имот от свързаното с Павлов лице и негова съпруга П. П. през 2017 г., на цена значително под цената, на която имотът е закупен от Д. И. и то в кратък период от време, явяващ се съседен имот на имота на сем.

Павлови, се явява обстоятелство, обективизиращо съмнения в обективното и безпристрастно изпълнение на правомощията или задълженията по служба от страна на Павлов при втората продажба на имот – частна общинска собственост, с купувач Д.Р.И. Още повече, че и вторият имот, представляващ УПИ II – за комплексно обществено обслужване, в кв.152 по плана на град С., с площ от 1020 кв. м., закупен от И. от Община Стражица, е съседен на имота на сем. Павлови, върху който е построен семейния им хотел „Р.“.

87. <https://bnr.bg/horizont/post/101445461/sad-othvarli-jalbata-na-kmeta-na-straizica-sreshetu-61-117-lv-globi> [13.06.2021]

88. <https://www.cacfa.bg/aktualno/novini/administrativni-sydili-sht-a-porcyrdiha-re-sh-eni-ja-na-CAFIAP-za-konflikt-na-interesi> [13.06.2021]

3.3 Решения на КПКОНПИ за неустановяване на конфликт на интереси на Георг Спартански

В **първия сигнал**⁸⁹ се твърди, че Георг Спартански, в качеството му на кмет на Община Плевен (2015-2019 г. и 2019-2023 г.), е изразходвал европейски средства, отпуснати в изпълнение на Оперативна програма „Околна Среда“ в нарушение на Закона за обществените поръчки, вследствие на което на Община Плевен е наложена финансова санкция в размер на 1 200 000 лв. от Министерството на околната среда и водите. Твърди се и, че отпуснатите средства в размер на 20 милиона лева са получени по проведена обществена поръчка от дружества, свързани с лица от общинската администрация и бивши и настоящи политици.

Между Община Плевен, в качеството на бенефициент, и Община Долна Митрополия, в качеството на партньор, от една страна, и Министерството на околната среда и водите, от друга страна, е сключен Договор през 2017 г. за безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Околна среда 2014 – 2020 г.“, съфинансирана от Европейския съюз за проект „Интегриран воден цикъл Плевен – Долна Митрополия“.

Георг Спартански е упражнил правомощия по служба при подписването на всички документи във връзка с организирането и провеждането на обществената поръчка по проекта, както и при сключването на договори за двете обособени в поръчката позиции. Липсата на свързаност на кмета с двете дружества, спечелили обществената поръчка, както и със съдружниците и управителите на тези дружества, предопределя и липсата на частен интерес.

Не е установен конфликт на интереси.

Вторият сигнал⁹⁰ се отнася до насрочен от кмета Спартански търг за отдаване под наем на парцел в Градската градина – Плевен за продажба на сладолед. Търгът е спечелен от дружество, което е учредено на 10.06.2019 г. и е с едноличен собственик на капитал и управител физическо лице, чийто баща е общински съветник в Общински съвет – Плевен, а майка му е управител на общинско предприятие, като същите са в близки отношения с кмета Спартански.

По предложение на кмета на община Плевен общинският съвет е приел решение относно отдаване под наем на части от имот на територията на Градската градина за разполагане на преместваеми обекти. След гласуването общинският съвет възлага на кмета да проведе търг.

Поради липса на родствени връзки между Георг Спартански и наемателя и неговите родители не е налице свързаност по смисъла на ЗПКОНПИ. По преписката не са събрани доказателства за икономически или политически зависимости.

Не се установява конфликт на интереси.

коментар

Разгледаните от Комисията сигнали срещу Г. Спартански разкриват още два сериозни проблема, извън упражняването на правомощия от кмета, свързани с ползване и разпореждане с общинска собственост. Първият е работата по проекти, съфинансирани с европейски средства, в които кметовете се включват. Вторият е политическа свързаност между лицата на местно ниво отвъд традиционните политически партии – чрез създаване на местни коалиции

Представяне на други производства срещу лица, заемащи публична длъжност на местно ниво:

3.4 Решение⁹¹ на КПКОНПИ за неустановяване на конфликт на интереси на Даниел Николов

Сигналът е насочен срещу **Даниел Николов – общински съветник в Общински съвет – Царево** и е относно „Приемане на бюджета на община Царево за 2020 г.“, тъй като с приемането на бюджета е одобрено финансиране от общината в полза на волейболен клуб в размер на 45 000 лева. В сигнала се твърди, че член на управителния съвет на сдружението е братът на Даниел Николов и по този начин те се явяват „свързани лица“.

Като общински съветник Даниел Николов е участвал в заседание, проведено на 04.02.2020 г., на което е гласувал „за“ приемането на субсидии от местни дейности за спортни клубове на територията на община Царево към бюджета на общината за 2020 г. Според Комисията, не е налице свързаност между Даниел Николов и волейболния клуб. Поради това, че неговият брат не получава възнаграждение като член на управителния съвет на сдружението, комисията е приела, че по отношение на тях не е настъпвала реална възможност за реализиране на конкретна облага.

Не е установен конфликт на интереси.

Коментар

Промените в чл. 37 от ЗМСМА, които се отнасят до вземането на решения в общинския съвет и изпадането в потенциален/реален конфликт на интереси за участващите в гласуванията общински съветници, разбираемо водят до решения на КПКОНПИ, с които не се установява конфликт на интереси. Участието на общинския съветник в дейността на колективния орган Общински съвет е гарантирано и през възможността съветникът да загуби мандата си при неучастие. Отвъд тези законови положения, остава спорната промяна, че при одобряване на общинския бюджет не възниква конфликт на интереси. Новата разпоредба на чл. 37, ал.2 от ЗМСМА на практика дава възможност на общинските съветници да гласуват при приемане на бюджета на общината, дори, когато по отношение на тях е налице конфликт на интереси, свързан с конкретно перо от подложения на гласуване бюджет. Подобна разпоредба е лишена от законово основание. Законодателят следва да даде възможност за отвод/деклариране на потенциален конфликт на интереси на всеки общински съветник при обсъждане и гласуване на финансовия план на общината за годината.

Този казус отново показва формализма в практиката на Комисията. В редица случаи, включително в настоящия, разпореждането с общински средства се извършва в полза на внимателно подбрани юридически лица с нестопанска цел, в управителните органи на които влизат или лично кметове и общински съветници, или свързани с тях лица. В същото време, други ЮЛНЦ в същата област не получават никакво или в пъти по-малко финансиране, без прозрачни правила за разпределение на предвидените по перото средства. Поради това, Комисията следва да обърне по-голямо внимание на подобни случаи, както и да прилага понятието за „облага“ според пълната му законова дефиниция, а именно като обхващащо не само доход или имущество, но и редица нематериални аспекти на облагата, като напр. „получаване на привилегия или почести, помощ, глас, подкрепа или влияние, предимство“ (чл. 54 ЗПКОНПИ).

91. Решение № РС-111-20-050 / 13.05.2020

3.5 Решение⁹² на КПКОНПИ за установяване на конфликт на интереси на Татяна Нейкова

Сигналът е насочен срещу **Татяна Нейкова** – **Главен архитект на Община Шабла**. Твърденията са за това, че в качеството си на Главен архитект на община Шабла, арх. Нейкова е презаверила издадено Разрешение за строеж (от 21.08.2013 г.) на жилищна сграда, находяща се на морския бряг в с. Тюленово, община Шабла, в полза на сина си, който е станал собственик на имота⁹³. От 2019 г. е започнато строителство на сградата, което е в нарушение на нормативно установените в страната изисквания за това. Извършените от арх. Нейкова промени в разрешението за строеж касаят пряко и са изцяло в полза на възложителя на инвестиционния проект, който е собственик на имота и неин син. В случая този частен интерес не би могъл да не повлияе върху безпристрастното и обективно изпълнение на правомощията и задълженията на Нейкова по ЗУТ, в качеството ѝ на Главен архитект.

Комисията установява конфликт на интереси,

налага глоби в размер на 10 000 лв. и отнемане в полза на общината от Татяна Нейкова, сума в размер на 124,12 лв. Административният съд – Добрич отменя решението в едната му част и го оставя в сила в останалата⁹⁴, но след това ВАС е потвърдил изцяло решението на Комисията⁹⁵ (не е посочено на сайта на Комисията).

Коментар

Отвъд конкретиката на случая (недекларирана свързаност и отказ на отвод), видима е тенденцията българските граждани да стават все по-чувствителни към липсата на контрол върху строителство по българското черноморско крайбрежие. Публичният отзвук поради значимостта на охраняваните обществени интереси и негативните последици за природата, обуславят високата степен на обществена опасност на обичайното на пръв поглед нарушение – да се допълни и презавери разрешение за строеж на сграда на свързано лице в негов частен интерес.

Представяне на отделни производства срещу лица, заемащи висша публична длъжност на централно или регионално ниво:

3.6 Решение⁹⁶ на КПКОНПИ за установяване на конфликт на интереси на Кольо Динков

Сигналът е подаден против **проф. Кольо Динков** – **Ректор на Университет по хранителни технологии – Пловдив**, защото е правил предложения за сключване на договори, от които се е облагодетелствал, при харченето на европейски средства.

На 29.09.2016 г., като ректор на УХТ-Пловдив, проф. Динков е издал Заповед, с която същият се е самоопределил за Ръководител на екипа на проект „Изграждане на модерна образователна инфраструктура в „Университет по хранителни технологии – Пловдив“. От направеното предложение с доклада си Динков е реализирал нематериална облага за себе си, изразяваща се в получаване на привилегия - да бъде включен в екипа за управление на проекта като негов ръководител, с цел получаване на бъдещо възнаграждение - доход в пари, определени с бюджета на проекта. От издадената заповед Динков е реализирана материална облага за себе си, изразяваща се в доход в пари.

Установен е конфликт на интереси.

Комисията налага на Динков глоби в размер на 10 000 лв. и постановява отнемане в полза на държавата на 32 414, 98 лв. (160, 71 лева, представляваща нетното дневно възнаграждение и 22 254, 27 лева, представляваща равностойността на получената материална облага, в резултат на установения конфликт на интереси).

Коментар

Ректорите на държавните висши училища правилно бяха включени сред лицата, заемащи публични длъжности, с приемането на ЗПКОНПИ. Висшите училища като разпоредители с бюджетни кредити разполагат със средства, които допускат да бъдат разходвани в личен интерес или на свързани с ректора лица.

92. Решение № PC-2874-20-055/ 28.05.2020

93. <https://nova.bg/news/view/2020/02/07/277229/> [13.06.2021]

94. https://www.cacaf.bg/web/files/decisions/403/first_instance_2/055.reshtAD295-20DAd5.pdf [13.06.2021]

95. <https://news.lex.bg/> [13.06.2021]

96. Решение № PC-71-19 – 017/12.02.2020

3.7 Решение⁹⁷ на КПКОНПИ за установяване на конфликт на интереси на Цветинка Нейкова

Сигналът е насочен срещу Цветинка Нейкова, която в качеството ѝ на директор на Регионална инспекция по околната среда и водите (РИОСВ) - Враца в периода от 30.03.2015 г. до 28.05.2019 г., е упражнявала правомощие в интерес на свързано с нея лице - съпруг, който работи във фирма с висок рисков потенциал.

110 тона от опасния химикал серовъглерод, складиран още от социалистическия период, са отлежавали дълги години на територията на нарязания за скрап бивш завод „Химко“. Химикалът е на фирма „Камибо“ ЕООД, собственост на депутата от ГЕРБ Станислав Попов (26/09/2018 - 26/03/2021). КАМИБО ООД-ТП „ХИМЕНЕРГО“, гр. Враца с оператор „КАМИБО“ ЕООД, е класифицирана като фирма с висок рисков потенциал.

С писмо Цветинка Нейкова като директор на РИОСВ – Враца, уведомява инж. Петко Нейков, инженер-поддръжка в „КАМИБО“, за предстояща проверка във връзка с осъществяване на контрол по изпълнение на условията за безопасност. На 11.05.2018 г. комисия извършва проверка по изпълнение на условията за безопасност в завода и е съставен констативен протокол. В него комисията е посочила 8 задължителни предписания по отношение на съхранението на намиращите се в склад на територията на „КАМИБО“ 110 тона въглероден дисулфид. На 10.09.2018 г. е съставен констативен протокол от експерти на РИОСВ – Враца, с който е установено, че нито едно от задължителните предписания не е изпълнено. Констативният протокол е разписан от Петко Нейков – инженер поддръжка в предприятието, като същият е отбелязал като възражение, че не е упълномощен и оторизиран да представлява и предприема действия от страна на управителя, но за дадените предписания управителят на дружеството е уведомен.

КПКОНПИ е установила конфликт на интереси

по отношение на Цветинка Нейкова, директор на РИОСВ – Враца, за това, че е използвала служебно-то си положение и е оказала влияние, в периода от съставяне на констативния протокол (11.05.2018 г.) до подаването на сигнал (11.03.2019 г.), върху експерта Георги Караиванов от управляваната от нея РИОСВ – Враца, при осъществяването на контролните му функции във връзка с извършена проверка и констатирани нарушения от страна на КАМИБО ЕООД гр. Враца, в частен интерес на свързаното с нея лице – Петко Нейков - съпруг. Наложена ѝ е и глоба в размер на 5 000 лв.

Решението на КПКОНПИ е оспорено пред Административен съд – Враца, който отхвърля жалбата на Нейкова.

коментар

Неизпълнението на предписания в сферата на химическата промишленост би могло да доведе до сериозен риск за общественото здраве и живота на голяма част от населението в гр. Враца. Затова Г. К. - младши експерт по опасни химични вещества и контрол на риска от големи аварии с опасни химични вещества, дирекция „Контрол и превантивна дейност“ в РИОСВ – Враца подава сигнал до ДАНС и Районна прокуратура - Враца. По разпореждане на ДАНС и Районна прокуратура били назначени химически анализи на водата в басейните за съхранение на серовъглерода, които доказват, че е имало изтичане на серовъглерод във водата от цистерните (около 3 тона), което потвърдило опасенията на експерта за риска за здравето и живота на населението на гр. Враца.

98. Решение № РС-410-19-027/19.02.2020

98. <https://www.parliament.bg/bg/MP/2947> [13.06.2021]

99. <https://btrnovinite.bg/bulgaria/sled-razsledvane-na-btv-i-zakana-ot-gerb-deputat-shte-iznese-opasen-himikal-ot-himko.html> [13.06.2021]

100. Данни в медните вж. напр. при <https://zovnews.com/novini/as-potvurdi-globata-na-bivsh-direktor-na-riosv-za-konflikt-na-interesi-svurzan-s-firma-kamibo/> [13.06.2021]

3.8 Решение на КПКОНПИ¹⁰¹ за установяване на конфликт на интереси на Милен Ненчев

Сигналът е насочен срещу **Милен Ненчев – началник на РДНСК – Бургас**, който е осъществявал контролни функции във връзка с проверка по отношение извършване строителството на обект с изпълнител на строежа (възложител и собственик) „Консултант 7 БГ“ ООД, град Бургас. Съдружник в същото дружество до 21.02.2020 г. е неговата съпруга – Дора Ненчева.

Комисията е приела, че Милен Ненчев като началник на РДНС-Бургас е упражнил влияние в частен интерес на свързано с него лице при съставяне на Констативен протокол от 10.09.2019 г. от работна група от РДНСК - Бургас, съдържащ констатации, че строежът, строителен надзор върху който е упражняван от „Консултант 7 БГ“ ООД, с едноличен собственик на капитала и управител свързаното с Ненчев лице - съпруга, се изпълнява съгласно одобрените инвестиционни проекти, че съставените актове и протоколи по време на строителството са в достатъчен обем и съдържание, поради което не е налице основание за образуване на административно и административнонаказателно производство, в нарушение на чл. 57 от ЗПКОНПИ.

Установен е конфликт на интереси

по отношение на Ненчев, наложена му е глоба в размер на 10 000 лв., както и отнемане в полза на държавата от Ненчев, на сума в размер на 144 лева, представляваща полученото от него нетно дневно възнаграждение.

Административен съд-Бургас е потвърдил решението на КПКОНПИ¹⁰². Подава оставка след влизане в сила на решение на ВАС (публикация в медия¹⁰³) в края на м. април 2021 г. (не е отбелязано на сайта на КПКОНПИ) и е отстранен като общински съветник от ОИК-Бургас (кандидат на местните избори през 2019 г. е бил от НФСБ¹⁰⁴).

коментар

Ненчев би трябвало да си е направил отвод и да е поверил извършването на проверката на друга дирекция за строителен контрол. Много по-скандални са действията му като началник на РДНСК – Бургас във връзка със строежа в местността Алепу край Созопол. Негово е твърдението, че сградата с асансьорни шахти и стълбища на морския бряг е „подпорно съоръжение“, а не хотел.

101. Решение № РС-7826-20-085/29.07.2020

102. <http://www.ciaf.government.bg/web/media/root/resheniya/Koflikt-interesi/2020/Resheniya/085.resnAD1960-20BAdS.pdf> [13.06.2021]

103. <https://www.flagman.bg/article/239709> [13.06.2021]

104. <https://oik0204.cik.bg/mi2019/decisions/316/2021-05-08> [13.06.2021]

105. <https://zaistinata.com/> [13.06.2021]

106. <https://bivol.bg/nenchev-alepu.html>

3.9 Решение¹⁰⁷ на КПКОНПИ за неустановяване на конфликт на инте- реси на Красимир Вълчев и Димитър Маргаритов

Сигналът е против Красимир Вълчев - министър на образованието и науката (2017 – 2021) и Димитър Маргаритов Йотов — председател на Комисията за защита на потребителите. В сигнала се съдържат твърдения, че Мария Карабелюва-Маргаритова, изпълнителен директор на Фондация „Просвета“, е кума на Красимир Вълчев, министър на образованието и науката, а едновременно с това е съдружничка с неговата съпруга в консултантско дружество „Бонафиде Адвайзърс“ ООД. Твърди се, че основната дейност на фондацията се субсидира и е зависима от МОН, а всички нови учебници на издателската група „Просвета“ за 11 клас за учебната 2020/21 г. са одобрени от министъра на образованието и науката.

Изнесена е и информация, че съпругата на министъра на образованието е собственик на „ПР енд ивент консултинг“ АД, и откакто Димитър Маргаритов (с когото са свързани лица по смисъла на закона) е председател на КЗП, от бюджета на тази комисия са разходвани около 100 000 лв. за организиране на събития, медийно обслужване и изработка на сувенири за КЗП и Европейския потребителски център – България.

Производството е образувано въз основа на решение по медийни публикации за конфликт на интереси.

Комисията не установява конфликт на интереси

по отношение на Вълчев и Йотов, защото не са упражнени от Вълчев правомощия по служба в частен интерес – негов или на свързано с него лице.

Коментар

Този казус дава допълнителни аргументи, че освен въз основа на брак/съжителство, родство/сватовство, лицата могат да имат свързаност помежду си чрез „кумство“.

3.10 Решение¹⁰⁸ на КПКОНПИ за неустановяване на конфликт на интереси на Цанко Стойчев

Производството е образувано против генерал-майор **Цанко Стойков – Командир на ВВС на Република България** (от 28.09.2020 г. повишен в чин генерал-лейтенант и назначен за **заместник-началник на отбраната**), въз основа на медийни публикации. В тях се съдържат данни, че във връзка с отправени искания от КПКОНПИ за предоставяне на информация, относима към извършвана проверка за конфликт на интереси срещу Румен Радев в качеството му на Командир на ВВС¹⁰⁹, Командирът на Военно-въздушните сили генерал-майор Цанко Стойков двукратно е отказал да предостави изисканите документи с мотиви, че исканията са относими само към лица, които в момента заемат висша публична длъжност, както и че тригодишният законов срок за извършване на проверка по образуваното производство за конфликт на интереси, е изтекъл¹¹⁰.

КПКОНПИ констатира, че отказът да ѝ бъдат предоставени доказателства (по друго производство – б.м.) от генерал-майор Цанко Стойков като Командир на ВВС,

не може да бъде квалифицирано като конфликт на интереси,

тъй като липсва такава хипотеза в ЗПКОНПИ. Бездействието, според Комисията, е основание за ангажиране на административно-наказателна отговорност.

коментар

Образуваното производство срещу Стойков е част от институционалния натиск, който му се оказва от КПКОНПИ, и продължава и през 2020 г. Оповестяването на аудио файл, направен със специални разузнавателни средства спрямо Стойков от прокуратурата на 28.01.2020 г., е по наказателно производство за престъпен сговор. Производството е образувано и в следствие спрямо (23.01.2020 г.) от прокуратурата, която подозира, че в сговора е участвал и държавният глава. Става дума за разговори, свързани с проверка на КПКОНПИ около съпругата на президента Десислава Радева, която е приключила с решение, че не е установен конфликт на интереси спрямо Р. Радев.

Образуваното от КПКОНПИ производство срещу Стойков е пример за репресивен натиск срещу лице, заемащо публична длъжност, което се „противопоставя“ на институционализираната кампания срещу държавния глава.

Медийните публикации могат да бъдат както сигнал за съществуващ конфликт на интереси по отношение на лице, заемащо публична длъжност, за образуване на проверка от КПКОНПИ, така и да са „фалшива новина“, посредством която да се задвижи държавната репресивна машина срещу политически опонент, икономически конкурент или за разправа на лична основа.

108. Решение № РС-3349-20-115 / 02.12.2020

109. В публикациите се посочва също така, че Прокуратурата на Република България е разпространила аудио записи от приложени спрямо ген. Цанко Стойков СРС – та, в които се предполага, че той е разговарял с Румен Радев относно това, как да процедира и кои документи, свързани със съпругата му Десислава Радева, да предостави на КПКОНПИ. Действително на 28.01.2020 г. е публикувано прессъобщение от Пресцентъра на ПРБ с такова съдържание и в тази насока.

111. Вж. писма от 10.05.2019 г. и 27.05.2019 г. на генерал-майор Цанко Стойков, командващ

ВВС, без други приложения, до председателя на КПКОНПИ, които са изпратени по друго производство пред Комисията срещу Румен Радев (Решение № РС-252-19-050 / 31.07.2019), достъпни на: <https://www.cacaf.bg/web/files/news/469/files/10.05.2019.pdf> [27.06.2021] и <https://www.cacaf.bg/web/files/news/469/files/27.05.2019.pdf> [27.06.2021].

3.11 Решение¹¹¹ на КПКОНПИ за неустановяване на конфликт на ин- тереси на Валери Симеонов

Сигналът е подаден против **Валери Симеонов** – **народен представител в 44-то Народно събрание на Република България** (19/04/2017 - 4/05/2017 и 20/11/2019 - 26/03/2021¹¹²). В сигнала се твърди, че Валери Симеонов е собственик на „СКАТ“ ООД, което дружество упражнява дейност и като кабелен оператор. Като народен представител Симеонов е гласувал Законопроект за изменение и допълнение на Закона за устройство на територията, който поставя в облагодетелствано положение дружеството „СКАТ“ ООД.

Комисията е приела, че при гласуването „ЗА“ приемането на предложената редакция на второ гласуване на § 26 на ЗИД на ЗУТ в пленарна зала народният представител Валери Симеонов не е действал при конфликт на интереси по смисъла на ЗПКОНПИ и

не установява конфликт на интереси.

коментар

Влоши се качеството на законодателството в последното десетилетие. Този процес се дължи и на не особено отговорното поведение на някои народни представители, които внасят законопроекти без оценка на въздействието и без обществени обсъждания или предложения за второ гласуване по приети законопроекти. След промените в Закона за нормативните актове от 2016 г. изискванията към проектите за нормативни актове, които подготвя правителството бяха завишени, а за внасяни от народните представители - не. Необходимо е изискванията към проектите, които занапред ще внасят народните представители също да се завишат като изрично това се предвиди в Правилника за организацията и дейността на Народното събрание. Предварителната оценка на въздействието, обществените консултации със заинтересованите страни и очакваните ефекти върху социалната и икономическата среда ще намалят усещането за прокарани лобистки проекти/поправки в законодателната дейност на парламента.

111. Решение № РС-419-19-121/ 21.12.2020

112. <https://www.parliament.bg/bg/MP/2678>
[13.06.2021]

4/

Инспекторат към ВСС и Главен инспекторат на Министерски съвет

4.1 Инспекторат към ВСС

Инспекторатът към ВСС прави проверки за почтеност, за конфликт на интереси и за установяване на действия, които накърняват престижа на съдебната власт, както и проверки, които са свързани с нарушаване независимостта на съдиите, прокурорите и следователите. Проверката на съдия, прокурор или следовател за конфликт на интереси (чл. 175к, ал. 1 от ЗСВ, Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) има за предмет „установяване на достатъчно данни за наличието на частен интерес при изпълняване на конкретните служебни функции на лицето“.

В Доклада за дейността на Инспектората към ВСС за 2020 г. е посочено, че през периода 01.01. – 31.12.2020 г. са образувани общо 50 преписки по сигнали, съдържащи твърдения за нарушения по чл. 175к, ал. 1- 4 ЗВС. По 13 преписки е наредено извършване на проверка със заповед на Главния инспектор. По останалите 37 преписки

производствата са прекратени със становища (30 поради неотстраняване на нередовности на сигнала, а 7 – поради неговата недопустимост).

В Доклада за дейността на Инспектората за 2020 г. няма самостоятелно обособен анализ с фокус върху конфликт на интереси относно съдия, прокурор или следовател¹¹³. Конфликтът на интереси или по-скоро неговото избягване се схваща като част от интегритета и почтеността на магистратите. По предложение на Инспектората е била създадена работна група към министъра на правосъдието за прецизиране на възможните прояви на непочтеност на съдиите, прокурорите и следователите, предвидени в ЗСВ. Може да се очаква през 2021 г. да бъде предложен за обсъждане проект, който да регламентира предмета на всяка една от проверките по отношение на основните състави в чл. 175к, ал. 1-4 от ЗСВ, при които се нарушава почтеността на отделен магистрат.¹¹⁴

113. Доклад за дейността на Инспектората към Висшия съдебен съвет за 2020 г., с. 75, достъпен на: <http://www.inspectoratvss.bg/bg/page/16> [12.06.2021]

114. Доклад за дейността на Инспектората към Висшия съдебен съвет за 2020 г., с. 77, достъпен на: <http://www.inspectoratvss.bg/bg/page/16> [12.06.2021]

4.2 Главен инспекторат на Министерски съвет

Главният инспекторат осъществява контрол за спазването на законовите изисквания за несъвместимост при заемане на публична длъжност в Министерския съвет, както и за установяване на конфликт на интереси по отношение на лицата по § 2, ал. 1 от Допълнителните разпоредби на ЗПКОНПИ, чийто орган по назначаване/избор е Министерския съвет или министър-председателя. Главният инспекторат отчита, че е извършил проверка на 55 декларации за несъвместимост. На новоназначени служители в администрацията на МС или на лица от политически кабинет са 27 на брой и 28 броя от лица, заемащи висши публични длъжности, чийто орган по избора/назначаването е Министерският съвет/министър-председателят¹¹⁵.

За периода 1 януари – 31 декември 2020 г. в администрацията на Министерския съвет, според годишния доклад на Главния инспекторат, не са постъпвали сигнали за конфликт на интереси за лица, заемащи висши публични длъжности, избрани/назначени от Министерския съвет/министър-председателя, както и за лица по § 2, ал. 1 от Заключителните разпоредби на Закона, чийто орган по назначаването/работодател са министър-председателят или заместник министър-председателите¹¹⁶.

За същия период в Главния инспекторат са постъпили 8 сигнала за конфликт на интереси срещу лица, заемащи висши публични длъжности (извън тези, избрани/назначени от Министерския съвет/министър-председателя), които са били препратени по компетентност на Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество.

През 2020 г. по искане на антикорупционната комисия от Главния инспекторат е била предоставена информация и документи за 11 лица, заемащи висши публични длъжности, избрани/назначени от Министерския съвет или от

министър-председателя.

Ръководителят на Главния инспекторат е постоянен член на междуведомствения орган Национален съвет по антикорупционни политики, а самият Инспекторат осигурява експертно и техническо подпомагане на работата на Съвета. В Годишния отчет за 2020 г. няма данни да е провеждано заседание на този Съвет, няма такива данни и на специализирания сайт на Съвета.

Въпреки възложените съществени функции на НСАП по стратегическо планиране и координация на политиките и мерките в сферата на превенцията и противодействието на корупцията очевидно не е налице достатъчно политическа решителност този орган да работи ефективно. Въпреки значителните обществени очаквания за противодействие на корупцията и клиентелизма по високите нива на властта и различни казуси през 2019 г. няма индикация органът да е разгледал, обсъдил и предложил нещо значимо като конкретни мерки за справяне с конкретните проблеми. За ефективността и прозрачността на НСАП може да се съди и по факта, че към юни 2021 г. в интернет страницата на Съвета липсва актуална информация за дейността, липсва отчет за дейността през 2018, 2019 и 2020 г., а част от публикуваната информация не е реално достъпна¹¹⁷.

В Годишния доклад на Главния инспекторат има данни за администрирането на Информационната система за координация и комуникация на антикорупционните структури, чрез която гражданите и бизнеса могат да подават (on-line) сигнали за корупционни прояви на служители от държавната администрация. Анализът на постъпилите сигнали¹¹⁸, адресирани до Националния съвет, показва, че в тях не се съдържат данни за корупционни практики или за конфликт на интереси за служители в администрацията (в т. ч. и лица, заемащи публични длъжности), се отнасят до казуси от частно-правен характер.

115. Годишен доклад за дейността на Главен инспекторат за 2020 г., с. 10-11, <https://anticorruption.government.bg/downloads/-2021-01-31-01-45-15-obobshthen-doklad-2020.pdf> [12.06.2021]

116. Годишен доклад за дейността на Главен инспекторат за 2020 г., с. 11-12, <https://anticorruption.government.bg/downloads/-2021-01-31-01-45-15-obobshthen-doklad-2020.pdf> [12.06.2021]

117. <https://anticorruption.government.bg/publication.aspx?p=112> [12.06.2021]

118. В периода 1 януари – 30 юни 2020 г. (липсват данни за второто полугодие) чрез Информационната система за координация и комуникация на антикорупционните структури са постъпили 10 броя сигнали. От тях 2 са прекратени, защото са анонимни, и по 8 са изготвени отговори до подателите им. Годишен доклад за дейността на Главен инспекторат за 2020 г., с. 13, <https://anticorruption.government.bg/downloads/-2021-01-31-01-45-15-obobshthen-doklad-2020.pdf> [12.06.2021]

5/ Изводи, тенденции и предложения за промени в законодателството

В правилната посока е усилието на Комисията да извършва анализ на съдебната практика по прилагане на действащия Антикорупционен закон и по отменения ЗПУКИ, за да се подобри практиката по прилагане на основните понятия и елементи на конфликта на интереси¹¹⁹.

Анализът на практиката на Комисията за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобитото имущество показва, че част от подаващите сигнали не разграничават кои лица, заемащи публична длъжност¹²⁰, са субекти на Закона, кога са в положение на несъвместимост или в конфликт на интереси. Несъвместимостта не представлява конфликт на интереси¹²¹, а нормата на §1, т.7 от ЗПКОНПИ препраща към Конституцията или специален закон, в които се съдържат и правилата за нейното установяване, както и компетентните да сторят това органи, а именно - органът по избора или назначаването.

Може да се предполага, че и през втората половина на 2021 г. ще се запази тенденцията да има значително повече сигнали, респ. произнасяния, срещу лица, заемащи публична длъжност в органите на местното самоуправление, местното управление и в местната администрация.

Големи са очакванията на гражданите и в средите на гражданското общество, че 46-то Народно събрание ще подобри ЗПКОНПИ. Предложенията за промене

ни в Закона следва да бъдат относно антикорупционната комисия, нейната дейност и в производството за установяване на конфликт на интереси. Подобряването на антикорупционната държавна политика може да се реализира както въз основа на актуалните и понастоящем предложения в публикуваните два доклада на АКФ¹²², така и на констатираните дефицити в практиката на КПКОНПИ през 2020 г.:

Относно структурата и функциите на антикорупционната комисия:

- Да се предвидят гаранции, защото в момента отсъстват, относно независимостта на антикорупционния орган, включително с възприемане на различен модел на избор на членовете, включващ наред с Народното събрание и други институции (президент, съдебна власт) или организации (НПО), като се дават по-високи гаранции за публичност на процедурата, политическа неутралност и професионализъм.
- Комисията не трябва да се превръща в някаква нова служба за сигурност. В тази връзка следва да се преосмисли възможността за използване от Комисията на СРС извън целите на наказателното производство, тъй като не са й нормативно предоставени разследващи функции.
- Създаването на достатъчно законови гаранции срещу случаи на неправомерно използване на СРС извън целите на наказателното производство, както и да се прецизират законовите разпоредби, въвеждащи забрани за публикуване на информация, добита чрез СРС. Това е от осо-

119. Вж. Систематизирано обобщение на основната съдебна практика по Глава осма „конфликт на интереси“ от ЗПКОНПИ и по процесуалните въпроси по производствата пред съд, достъпно на: <https://www.cacif.bg/web/files/documents/26/files/Sydebnapraktika-obobshenie.pdf> [13.06.2021].

120. Вж. напр. Решение № РС-423-20-113 / 02.12.2020 относно сигнал против Георги Митев, който като директор на Териториално поделение Държавно горско стопанство „С.“ към „Северноцентрално държавно предприятие – Габрово“ в периода 26.11.2014 г. – 29.11.2018 г. в нарушение на разпоредби на Закона за обществените поръчки, е провел процедура за възлагане на обществена поръчка.

121. Такива са например сезираните за: Юксел Х. Азис – общински съветник в Общински съвет - Кърджали (Решение № РС-840-19-005 / 15.01.2020); Стойно П. Чачов – кмет на Община Стрелча за мандат 2015-2019 и за мандат 2019-2023 г. (Решение № РС-942-19-012/ 05.02.2020); Михаил И. Ставрев – общински съветник в С. общински съвет, заемал е едновременно длъжностите контролор на „Специализирана болница за продължително лечение и рехабилитация-Б.“ ЕООД и общински съветник в С. общински съвет, като е получавал едновременно възнаграждение и за двете позиции, в периода от 12.11.2019 г. до 02.12.2019 г. (Решение № РС-916-19-013/ 05.02.2020); Мариан Цонев – кмет на Община Гурково, обл. Стара Загора, че Цонев едновременно заема длъжността кмет на Община Гурково и е управител на търговско дружество (Решение № РС-253-20-080 / 15.07.2020 - <https://fakti.bg/razsledvania/533503-ortashkiat-most-v-gurkovo-koito-minava-nad-zakona-video> [13.06.2021].

122. Пушкарлова, И., А. Славов, Антикорупционни институции: тенденции и практики, София: АКФ, 2019, с. 24-40: https://acf.bg/wp-content/uploads/2020/06/ACF_BG_2020-1.pdf [05.06.2021]; Янкулов, А., А. Славов, Антикорупционни институции: активност без видими резултати, София: АКФ, 2020, с. 33-36 и с. 46: https://acf.bg/wp-content/uploads/2020/06/ACF_BG_2020-1.pdf [05.06.2021].

бено значение, за да не се допусне неоправдано засягане на конституционните права на гражданите в Република България.

- Преценка на модела на проверка за конфликт на интереси по отношение на лицата, заемащи публични длъжности в администрациите на органите (осъществяването на тези проверки на инспекторатите по чл. 46 и чл. 46а от Закона за администрацията или на специални комисии). Прилаганият децентрализиран модел по отношение на тези лица води до противоречива практика и крие риск от злоупотреба с власт.

Относно производството по конфликт на интереси

- Да се преосмисли възлагането на правомощия на инспекторатите/на специални комисии в органите на власт да установяват конфликт на интереси по отношение на лицата, заемащи публични длъжности в администрациите на органите на власт, попадащи извън кръга на висшите публични длъжности. Възприетият децентрализиран и дифузен модел по отношение на тези лица води до противоречива практика и злоупотреба с власт.
- Да се прецизират забранителните разпоредби, така че ясно да се разграничат случаите, в които се изисква лицето реално да е упражнило свои правомощия по служба, от случаите, в които е достатъчно да се установи обективно едно състояние или ситуация, в която лицето, заемащо висша публична длъжност, е попаднало с негово съгласие или допускане.
- Да се създаде разпоредба, с която да се ограничи възможността лицата, заемащи публични длъжности, да получават дарове и облаги във връзка със заемането на съответната длъжност и без непосредствена връзка с упражняването на конкретни властнически правомощия в частен интерес в следния смисъл: *лице, заемащо висша публична длъжност, няма право да получава в частен интерес привилегия, предимство, преференциално третиране, имущество или услуги на цени по-ниски от пазарните, дар или друга облага във връзка или по повод заеманата от него длъжност*¹²³.
- Разширяване на кръга от субекти, които могат да подават сигнали за установяване на конфликт на интереси. Освен традиционно посочваните неправителствени организации, които осъществяват дейност с антикорупционна тематика, следва да се обмисли възможността и представители на

юридически лица да могат да сезират Комисията.

- Належаща е промяната за преосмисляне и разширяване на понятието за свързани лица по смисъла на Закона, пренесено автоматично от отменения специален закон. Освен да се разширят хипотезите на свързаност на основание родство по сватовство – до четвърта степен включително, кумството, както и да се включат повече хипотези на фактическо съжителство – относно възходящите и низходящите на лицето, заемащо публична длъжност¹²⁴. По този начин ще се намалят случаите на заобикаляне на закона, ще се улесни доказването на конфликта на интереси и ще се засили превантивният ефект.

В практиката на КПКОНПИ и за 2020 г. продължава да доминира формалистичният подход – често липсва цялостно изследване на възможни свързаности, които водят до влияние и зависимости при осъществяване на правомощия по служба от лицата, заемащи публична длъжност. Необходимо е да се надгради формалната проверка (в регистри и бази данни), като се прави преценка на реално съществуващи връзки, отношения и/или зависимости.

Защита на подателите на сигнали

- Да отпадне изискването за посочване на ЕГН в подадените сигнали, както и да се предвиди изрична възможност за юридически лица, вкл. неправителствени организации, осъществяващи дейност по граждански контрол върху институциите, да могат да подават сигнали.
- Належащи са промени, свързани с транспонирането на правилата за защита на сигналподателите (Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 година относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза¹²⁵), чийто срок изтича на 17 декември 2021 г.

Отвъд конфликта на интереси, големият въпрос за корупционните практики в България трябва да бъдат преодолявани с последователна и целенасочена дейност. В тази посока първа стъпка е възстановяване на дейността на Националният съвет по антикорупционни политики. Този междуправителствен орган да бъде превърнат в ефективен работещ орган по стратегическо планиране и координация на политиките и мерките в сферата на превенцията и противодействието на корупцията.

123. Изключение може да бъде направено само в случаите, когато има публично обявени промоционални цени и отстъпки, които не са свързани с професионалното качество на лицата, както и в случаите на обичайни дарове в разумен размер. Може да се предвиди това правило да се прилага до една година след напускането, освен ако в специален закон е предвидено друго. Вж. Янкулов, А., А. Славов, Антикорупционни институции: активност без видими резултати, София: АКФ, 2020, с. 46: https://acf.bg/wp-content/uploads/2020/06/ACF_BG_2020-1.pdf [13.06.2021]

124. Вж. напр. Решение № РС-31294-19-023 / 19.02.2020 г. относно сигнал, подаден против Милчо Въков - кмет на Община Брегово, за твърдения за сключени трудови договори с близки и роднини на кмета на общината в частен интерес. В хода на производството Комисията не е установила родство по сватовство между Милчо Въков и З. Ц. М.. Обстоятелството, че синът на Милчо Въков – Я. М. Л. и дъщерята на З. Ц. М. – Л. Г. Б. са живеели на съпругески начала и имат общо дете не приравнява родителите им на роднини по сватовство, по смисъла на § 1, т. 15, б. "а" от ДР на ЗПКОНПИ, което от своя страна налага извода за липса на частен интерес при утвърждаването на Поименно разписание на длъжностите и работните заплати на Община Брегово от 01.01.2019 г. от Милчо Въков, в качеството му на кмет на Община Брегово.

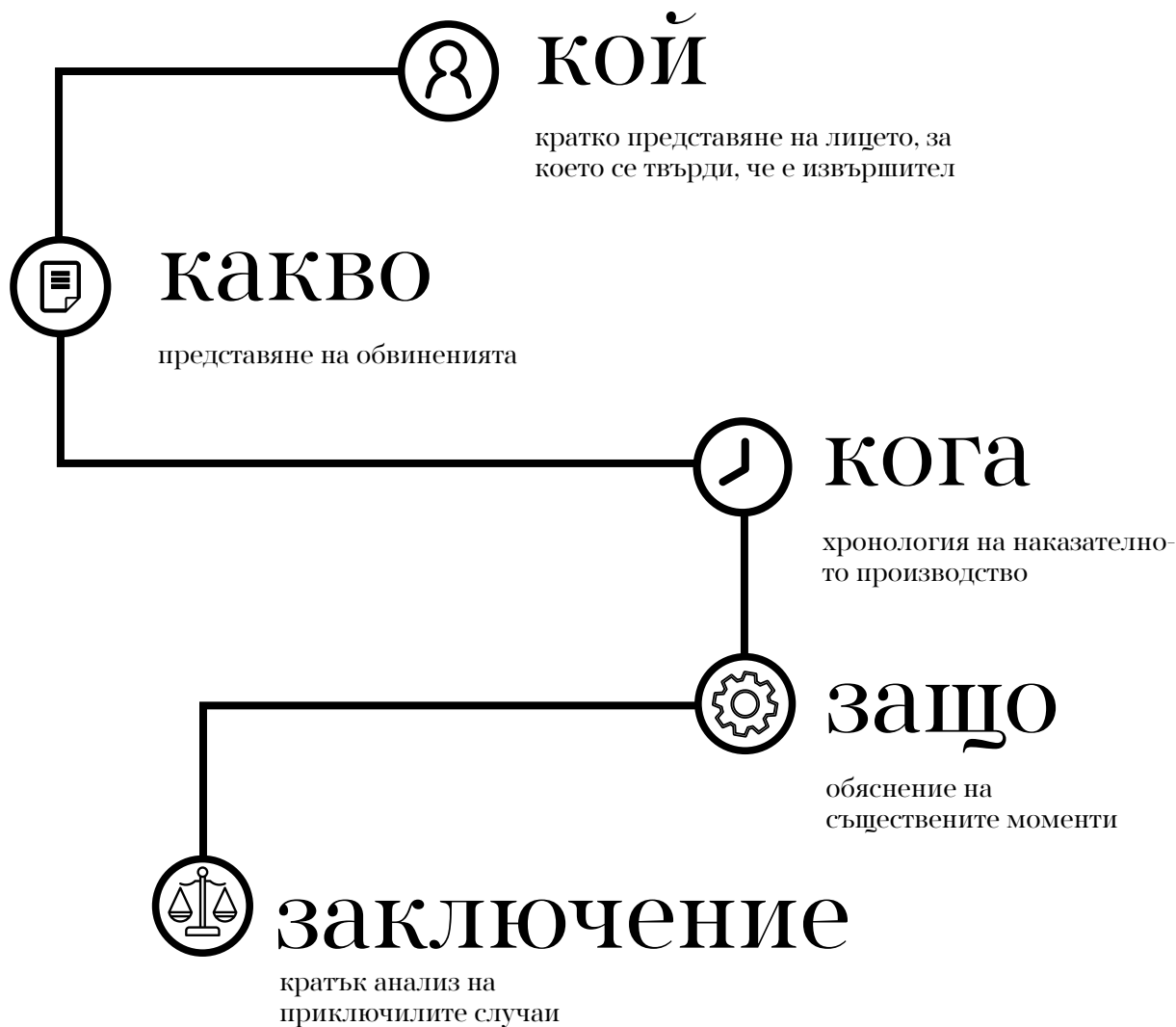
125. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32019L1937> [12.06.2021]

Приложение 1

Резултати от наказателното преследване на корупция по високите етажи на властта

Андрей Янкулов

В настоящото приложение всеки от казусите е структуриран идентично:

Източници на информацията:

Описанието на фактите по случаите се базира на публични източници на информация – съдебни актове от Интернет страниците на съдилищата, обвинителни актове от дела на съдебна фаза, прессъобщения на ПРБ, медийни публикации. Обвиненията са представяни възможно най-автентично, единствено с малки редакции и несъществени съкращения, даващи възможност за по-лесното им разбиране от неспециалист.

Казусите са групирани в следните категории:

- засягащи лица от законодателната власт и правителството – от 1 до 20
- засягащи представители на съдебната власт – от 21 до 23
- засягащи други лица от изпълнителната и местната власт – от 24 до 40
- казуси от 2020 г. - от 41 до 45

казус 1

ХРИСТО БИСЕРОВ

обвинение А

заместник-председател на Народното събрание,
2009 – 2013

Казусът е анализиран като приключил в Годишния
мониторингов доклад на АКФ за 2020 година.

За детайлното му изложение вижте А. Янкулов, А.
Славов, „Антикорупционни институции: актив-
ност без видими резултати“, София: АКФ, 2020

казус 2

ХРИСТО БИСЕРОВ

обвинение Б

заместник-председател на Народното събрание,
2009 – 2013

Казусът е анализиран като приключил в Годишния
мониторингов доклад на АКФ за 2020 година.

За детайлното му изложение вижте А. Янкулов, А.
Славов, „Антикорупционни институции: актив-
ност без видими резултати“, София: АКФ, 2020

казус 3

СИМЕОН ДЯНКОВ

вицепремиер и министър на финансите, 2009 - 2013, по същото дело и 4.,
подсъдимии са още четири лица

какво

кога

Обвинен за престъпление по служба, свързано с приватизацията:

На неустановена дата в периода от март 2010 г. до 27.12.2011 г. като заместник министър-председател и министър на финансите, координиращ дейността на Агенция за приватизация и следприватизационен контрол (АПСК), като извършител в съучастие с И. Г. П. – помагач, превишил властта си, произтичаща от Закона за администрацията и Устройствения правилник на Министерството на финансите. Дянков направил това с цел да набави за друго - „Булброкърс“ ЕАД, облага в размер на 1 276 618,85 лева, представляваща получено възнаграждение по договор за извършване на инвестиционно посредничество при закупуване на акции от капитала на ЕВН България Електроразпределение АД между ЕВН АГ Австрия (клиент) и „Булброкърс“ ЕАД (инвестиционен посредник). Дянков сторил това, като устно разпоредил на Е. Л. К. – изпълнителен директор на АПСК, да възложи изготвянето на приватизационната оценка за целите на приватизацията на остатъчния държавен дял в размер на 33 % от капитала на ЕВН България Електроразпределение АД на инвестиционния посредник „Булброкърс“ ЕАД като изключително компетентен в тази област, вместо на лицензиран оценител по реда на Закона за приватизация и следприватизационен контрол (ЗПСК). По този начин Дянков възпрепятствал Е.Л.К. да упражни горецитираните правомощия и от това настъпили немаловажни вредни последици за държавата – имуществени вреди в размер на 7 457 553,82 лева. Вредите представлявали разликата от справедливата първоначална и минимална цена на един брой акция, която би следвало да бъде в размер на 1777,48 лева, и средно-претеглената цена на проведения смесен закрит аукцион на четири дати през месец декември 2011 г. при приватизацията на Българска фондова борса (БФБ) чрез метода на публично предлагане в размер на 1682,64 лева на акция, получена вследствие на занижената от инвестиционния посредник първоначална и минимална цена на 1 бр. акция, като деянието е свързано с приватизацията - престъпление по чл. 283а, т.1, вр. чл. 282, ал. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2, вр. ал. 1 от НК.

Обвинение януари 2017 г. – внесен обвинителен акт от СГП в СГС август 2017 г. – върнато за отстраняване на процесуални нарушения октомври 2017 г. – внесен обвинителен акт от СГП в СНС декември 2017 г. - върнато за отстраняване на процесуални нарушения март 2018 г. – внесен обвинителен акт от СП в СНС октомври 2018 г. – оправдателна присъда от СНС (НОХД 3076/2018г.) юни 2020 г. – потвърдена от АСНС (ВНОХД 495/2020 г.) април 2021 г. – влязла в сила май 2021 г.

защо

Дянков е привлечен като обвиняем повече от 5 години след извършване на деянието, при положение че се касае за твърдени нарушения около извършване на сделка, параметрите на която са били публично известни. Описаното твърдяно от прокуратурата деяние по същество представлява противоправно устно мотивиране (т.е. подбудителство) на друго лице - изпълнителния директор на АПСК, да наруши ЗПСК, като възложи изготвянето на приватизационната оценка за целите на приватизацията на конкретен инвестиционен посредник, а не на лицензиран оценител. Инкриминираната вреда е получена в резултат именно на това твърдяно нарушение на ЗПСК, а извършилият го бивш изпълнителен директор на АПСК има качеството не на обвиняем, а на свидетел по делото. Обвинителният акт е внасян на три пъти заради констатирани от СГС и СНС процесуални нарушения при изготвянето му.

Първоинстанционния съд е коментирал в мотивите си, че обвинението на Дянков е неясно, объркано и правно неиздържано. Според СНС липсва причинно – следствена връзка между посоченото в обвинението деяние на подсъдимия и претендирания вредоносен резултат, какъвто дори не е настъпил, видно от анализа на приобщените по делото съдебно-икономически и финансови експертизи и техните многобройни допълнения. Според съда обвинителната теза грубо смесва различни методи за приватизация, механично цитира разпоредби от ЗПСК, които не кореспондират с посочените методи. На Дянков е повдигнато обвинение, че е ограничил правомощия на изпълнителния директор на АПСК, каквито последният по закон не е имал. АСНС изцяло се е солидаризирал с доводите на първата инстанция за несъставомерност на извършеното от подсъдимия. Според въззивния съд предприетите от Дянков действия са били съобразени с правомощията му, поради което не е имало превишаване на права, и са били насочени именно към повишаване на финансовата стабилност на държавата и са се явявали общественополезни, а не общественоопасни, както е твърдяло държавното обвинение. Според АСНС от доказателствата не е установено подсъдимият да е оказвал въздействие на изпълнителния директор на АПСК за избор на определен инвестиционен посредник. Въззивният съд също като първоинстанционния е счел, че от деянието на подсъдимия не са настъпили каквито и да било вредни последици за държавата, тъй като постигнатата средно-прегледена цена на проведения смесен закрит аукцион на акциите на БФБ – в размер на 1632,98 лева за акция, е надвишила пазарната стойност на акциите към момента на провеждане на аукциона. Получената сума от продажбата на миноритарните пакети акции – в размер на 94 036 158.58 лева, е надхвърлила значително очаквания от изпълнителния директор на АПСК приход от 25 000 000 лева.

заключение

Оправдателната присъда е влязла в сила поради липсата на протест от прокуратурата, от което следва, че и държавното обвинение се е съгласило с доводите на двете съдебни инстанции за несъставомерност на деянието – липса както на твърдяното превишаване на власт, така и на какъвто и да е вредоносен резултат.

казус 4

ТРАЙЧО ТРАЙКОВ

министър на икономиката, енергетиката и туризма, 2009 - 2012,
по същото дело и 3., подсъдимци са още четири лица

КАКВО

КОГА

Обвинен за умишлена безстопанственост:

За времето 08.12.2011 г. - 27.12.2011 г. като министър на икономиката, енергетиката и туризма (МИЕТ) и в качеството си на упражняващ правата на държавата като акционер в капитала на ЕВН България Електроразпределение АД, Трайков не положил достатъчно грижи за ръководенето и управлението на повереното му имущество. Задълженията му в това качество били разписани в Устройствения правилник на МИЕТ и Правилника за упражняване правата на държавата в търговските дружества с държавно участие в капитала при осъществяване на държавната политика в областта на енергетиката, и се заключавали в това да следи да се постигне печеливша продажба на остатъчния миноритарен държавен дял от капитала на ЕВН България Електроразпределение АД. Трайков дал разрешение за разпоредителни сделки с дълготрайни финансови активи на дружеството – продажба на остатъчния дял от 33 % от капитала - да се извърши от АПСК, без да координира и контролира изпълнението на държавната политика и държавния интерес в енергийния сектор за постигане на печеливша продажба, без да отчете условията, при които е следвало да се извърши продажбата съгласно Стратегията за приватизация на електроразпределителните дружества. От това последвали значителни щети за държавата в размер на 31 639 704 лева, представляващи разликата в цената при продажбата на мажоритарния дял от 67 % от капитала на дружеството при средна цена на акция 2 295,67 лева съгласно договора за продажба на акции от 2004 г. между АПСК и ЕВН АГ Австрия и средно-претеглената цена на проведения смесен закрит аукцион на четири дати през месец декември 2011 г. при приватизацията на БФБ чрез метода на публично предлагане в размер на 1682,64 лева на акция. Тази цена била получена вследствие на несъобразената със Стратегията за приватизация на електроразпределителните дружества първоначална и минимална цена от 1373,92 лева на акция. Деянието е умишлено, не съдържа признаците на по-тежко престъпление, случаят е особено тежък и последвалата щета е в особено големи размери - престъпление по чл. 219, ал. 4, вр. ал. 3, вр. ал. 1 от НК.

Обвинение януари 2017 г. – внесен обвинителен акт от СГП в СГС август 2017 г. – върнато за отстраняване на процесуални нарушения октомври 2017 г. – внесен обвинителен акт от СГП в СНС декември 2017 г. – върнато за отстраняване на процесуални нарушения март 2018 г. – внесен обвинителен акт от СП в СНС октомври 2018 г. - оправдателна присъда от СНС НОХД 3076/2018г.) юни 2020 г. – потвърдена от АСНС ВНОХД 495/2020 г.) април 2021 г. - влязла в сила май 2021 г.

защо

заклучение

Трайков също е привлечен като обвиняем повече от 5 години след извършване на деянието, при положение че се касае за твърдени нарушения около извършване на сделка, чиито параметри са били публично известни. Инкриминираната щета в обвинението е изчислена като разликата между реално полученото през 2011 г. и това, което би било получено от държавата при продажбата ѝ на остатъка от 33 % от акциите на дружеството, ако продажбата беше при същите средни цени на акция, които са постигнати през 2004 г., когато е продаден първият пакет от 67 % от акциите. Встрани от иновативния подход при сравняването на сделки от различни периоди на база единствено продажбена цена, престъплението безстопанственост изисква настъпването на повреда, унищожение или разпиляване на налично имущество или други значителни щети от подобен характер, които винаги са се разбирали в теорията¹²⁶ и практиката¹²⁷ само като претърпени загуби. Обвинителният акт е внасян на три пъти заради констатирани от СГС и СНС процесуални нарушения при изготвянето му.

Първоинстанционният съд е счел, че повдигнатото обвинение е несъставомерно, тъй като описаните деяния за Трайков никога не са били в кръга на неговата компетентност, поради което няма как същият да ги е извършил. Според СНС самата конструкция на обвинението е противоречива и съдържа взаимно изключващи се аргументи. Посочените от прокуратурата значителни щети за държавата в размер на 31 639 704 лева според съда са несъставомерни. Подсъдимият не е имал никакво отношение към определяне на цената на акциите, а единствената реална цена на една акция е цената към момента на извършване на самата сделка, а не към период отпреди седем години. Според мотивите на първоинстанционния съд на подсъдимия се вменява във вина стойност на акция от миноритарен пакет, където акционерът няма никаква власт, че не е постигната цена за акция от мажоритарен пакет и то на равнището отпреди седем години.

АСНС изцяло се е солидаризирал с доводите на първата инстанция за несъставомерност на извършеното от подсъдимия. Според въззивния съд даденото от Трайков съгласие за приватизация на миноритарните дялове е взето с оглед изпълнение на взетите решения на МС, а не едностранно, необосновано и неkoordinирано с общите усилия на правителството за намаляване последиците от глобалната криза. От деянието му не са настъпили никакви вредоносни последици – напротив, постигната е по-добра цена за продажбата на миноритарния пакет акции от очакваната. Механично в обвинението, първо, е сравнявана цена на акции от мажоритарен и миноритарен пакет (последните даващи по-малко права на притежателя си) и, второ, са сравнявани различните периоди на сделките (втората в условията на глобална икономическа криза) – без тези обстоятелства въобще да бъдат отчетени.

Оправдателната присъда е влязла в сила поради липсата на протест от прокуратурата, от което следва, че и държавното обвинение се е съгласило с доводите на двете съдебни инстанции за несъставомерност на деянието – липса както на твърдяното неполагане на грижи за повереното имущество, така и на каквато и да е щета за държавата.

126. А. Гиргинов, Наказателно право на РБ. Особена част, София: Софи – Р, стр. 291-292

127. Решение № 511 от 1.12.2008 г. на ВКС по кас. д. № 518/2008 г., II н. о.; Решение № 473 от 23.11.2009 г. на ВКС по н. д. № 519/2009 г., II н. о., Решение № 196 от 30.03.2010 г. на ВКС по н. д. № 110/2010 г., III н. о., НК

казус 5

ЦВЕТАН ЦВЕТАНОВ

обвинение А

вицепремиер и министър на вътрешните работи,
2009 - 2013

Казусът е анализиран като приключил в Годишния
мониторингов доклад на АКФ за 2020 година.

За детайлното му изложение вижте А. Янкулов, А.
Славов, „Антикорупционни институции: актив-
ност без видими резултати“, София: АКФ, 2020

казус 6

ЦВЕТАН ЦВЕТАНОВ

обвинение Б

вицепремиер и министър на вътрешните работи,
2009 - 2013

Казусът е анализиран като приключил в Годишния
мониторингов доклад на АКФ за 2020 година.

За детайлното му изложение вижте А. Янкулов, А.
Славов, „Антикорупционни институции: актив-
ност без видими резултати“, София: АКФ, 2020

казус 7

МИРОСЛАВ НАЙДЕНОВ

министър на земеделието и храните, 2009 - 2013

Казусът е анализиран като приключил в Годишния
мониторингов доклад на АКФ за 2020 година.

За детайлното му изложение вижте А. Янкулов, А.
Славов, „Антикорупционни институции: актив-
ност без видими резултати“, София: АКФ, 2020

казус 8

ДЕЛЯН ДОБРЕВ

министър на икономиката, енергетиката и туризма, 2012 - 2013

КАКВО

КОГА

Обвинен за умишлена безstopанственост:

Като министър на икономиката, енергетиката и туризма не е организирил и контролирал изпълнението на държавната политика в областта на енергетиката съобразно решенията на Министерския съвет и на Народното събрание. Въпреки вменените му права и задължения, не предприел каквито и да е действия за изпълнението на предложеното и гласувано лично и от него Решение на МС № 250/28.03.2012 г. за прекратяване изграждането на ядрена централа на площадка „Белене“. В резултат на това продължили плащанията към дружеството архитект – инженер на централата. От това била нанесена щета в особено големи размери на Националната електрическа компания ЕАД в размер на 4 561 697,27 евро. Деянието представлява особено тежък случай – престъпление по чл. 219, ал. 4, вр. ал. 3, вр. ал. 2 от НК.

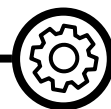
Обвинение от СГП ноември 2016 г. – наказателното производство продължава да се намира на досъдебна фаза и към момента или е прекратено неизвестно кога.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Производството не е приключило.

ЗАЩО

От прокуратурата не е предоставено копие от акта за привличане на Добрев в качеството на обвиняем за целите на настоящия анализ, нито информация за хода на разследването. От момента на привличане на лицето в качеството на обвиняем са изминали вече повече от четири години, като не е ясно на какво се дължи липсата на процесуално движение по производството срещу Добрев.

Срещу него не е внесен обвинителен акт за разлика от другите високопоставени длъжностни лица, разследвани за злоупотреби около проекта „АЕЦ Белене“ (вж. 9., 10., 31. и 32.). Причините за отделянето му от другите обвиняеми остават неизвестни.

казус 9

РУМЕН ОВЧАРОВ

министър на икономиката и енергетиката,
2005 - 2007), по същото дело 10., 31. и 32.

какво

кога

Обвинен за умишлена безтопанственост:

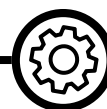
В края на ноември 2006 г. като министър и принципал на НЕК ЕАД не изпълнил задълженията си по Закона за енергетиката, Устройствения правилник на Министерството на икономиката и енергетиката и Правилника за реда за упражняване правата на държавата в търговските дружества с държавно участие в капитала. По-конкретно Овчаров не упражнил достатъчен контрол върху работата на изпълнителните директори на НЕК Любомир Велков и Мардик Папазян при сключването в нарушение на ЗОП на споразумение от 29.11.2006 г. с руската компания „Атомстройекспорт“ АД за изграждането на АЕЦ „Белене“. По силата на това споразумение дружеството било ангажирано да направи идеен проект със степен на завършеност, техническо задание за блоковете на електроцентралата преди да е избран инвеститор по проекта АЕЦ „Белене“ и преди да е сключен основен договор за финансиране. От това настъпила щета в особено големи размери 193 189 000 евро – възнаграждението за извършване на дейностите от руската компания. Деянието не разкрива признаците на по-тежко престъпление и представлява особено тежък случай – престъпление по чл. 219, ал. 4, във вр. с ал. 3 и във вр. с ал. 2 от НК.

Обвинение от СГП ноември 2016 г. – внесен ОА в СНС (НОХД 246/2021 г.) от СГП февруари 2021 г.

заклучение

защо

Производството не е приключило.

Овчаров е привлечен в качеството на обвиняем 10 години след извършване на твърдяното престъпление, което касае поведение при сделка с известни параметри. С други думи, не се е налагала никаква дейност по разкриване на комплицирана престъпна схема, което би оправдало огромното забавяне във времето. Обвинителният акт срещу него е внесен повече от 14 години след извършване на твърдяното престъпление.

Абсолютната давност за наказателно преследване е 15-годишна и изтича в края на ноември 2021 г. Обвинителният акт е внесен едва девет месеца преди изтичане на давностния срок.

казус 10

ПЕТЪР ДИМИТРОВ

министър на икономиката и енергетиката, 2007 - 2009, по същото дело 9., 31. и 32.

КАКВО

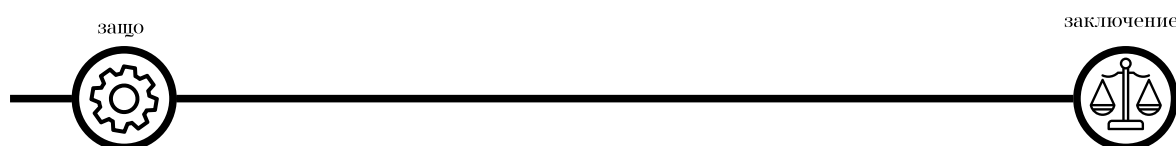
КОГА

Обвинен за умишлена безstopанственост:

В периода от неустановена дата през 2007 г. до 13.12.2007 г., като упражняващ правата на едноличния собственик на капитала – МИЕ в НЕК ЕАД, умишлено не е упражнил достатъчен контрол върху работата на Любомир Велков и Мардик Папазян /главни изпълнителни директори на НЕК ЕАД/. На последните е възложено управлението на обществено имущество – на НЕК ЕАД, при сключването на „Рамков договор за доставка на оборудване от количеството, намиращо се в АЕЦ Белене, България“. От това е последвала щета в особено големи размери - 77 172 475 евро. Деянието представлява особено тежък случай – престъпление по чл. 219, ал. 4, вр. ал. 3, вр. ал. 2 от НК.

обвинение от СГП октомври 2016 г. –
внесен ОА в СНС (НОХД 246/2021 г.) от СГП
февруари 2021 г.

Димитров е привлечен в качеството на обвиняем 9 години след извършване на твърдяното престъпление, което касае поведение при сделка с известни параметри. С други думи, не се е налагала никаква дейност по разкриване на комплицирана престъпна схема, което би оправдало огромното забавяне във времето. Обвинителният акт срещу него е внесен повече от 13 години след извършване на твърдяното престъпление.

Прави впечатление, че Димитров е обвинен за неупражняване на контрол върху дейността на изпълнителните директори на НЕК Велков и Папазян при сключването на друг договор от 2007 г., а не на този, за който те са предадени на съд от 2006 г. (вж. 26 и 27, към 2006 г. Димитров не е и бил министър). За въпросния рамков договор от 2007 г., визиран в обвинението на Димитров, първоначално Велков и Папазян са имали обвинение на досъдебната фаза, но то е отпаднало от окончателното обвинение пред съда. Неясно остава как неупражняването на контрол върху определено поведение може да е престъпление, а самото допуснато вследствие на неупражнения контрол деяние – не.

Абсолютната давност за наказателно преследване е 15-годишна и изтича на 13.12.2022 г. Преминаване на делото и през трите инстанции до изтичане на давността е малко вероятно.

Производството не е приключило.

казус 11

НИКОЛАЙ НЕНЧЕВ

Обвинение А

министър на отбраната, 2014 - 2017

Казусът е анализиран като приключил в Годишния мониторингов доклад на АКФ за 2020 година.

За детайлното му изложение вижте А. Янкулов, А. Славов, „Антикорупционни институции: активност без видими резултати“, София: АКФ, 2020

казус 12

НИКОЛАЙ НЕНЧЕВ

Обвинение Б

министър на отбраната, 2014 - 2017

какво

кога

В периода от 07.11.2014 г. до 29.03.2016 г. при условията на продължавано престъпление, с две отделни деяния, не изпълнил служебните си задължения, като в нарушение на Закона за отбраната и въоръжените сили не осигурил авиационната безопасност и летателната годност на военно-въздухоплавателни средства от изстребителната авиация на ВВС и не утвърдил проект за инвестиционен разход за ремонт на агрегати и доставка на резервни части за самолети МиГ-29. Това сторил с цел да причини вреда на руската компания АО РСК МИГ, от което настъпили значителни вредни последици за Българската армия. Случаят е особено тежък - спаднал нальотът на пилоти от ВВС на Република България на 33 часа за една година, при установен в НАТО стандарт от 180 летателни часа за година или поне минимум 80 летателни часа за година. Това довело до опасност от допускане на тежки летателни инциденти, поради разтренираност – престъпление по чл. 282, ал. 3, във вр. с ал. 2, във вр. с ал. 1, вр. с чл. 26, ал. 1 от НК (престъпление по служба).

Обвинение ноември 2016 г. – внесен ОА от СГП в СГС януари 2017 г. – оправдателна присъда СГС юли 2019 г. – потвърдена от АС София юли 2020 г. – потвърдена от ВКС май 2021 г.

защо

Същината на обвинението се изразява в това, че между МО и АО „Р. М.“ били подписани два договора за удължаване на ресурса на 2 бр. двигатели РД-33 с по 50 часа и ремонт на 2 бр. двигатели РД - 33 и един брой кутия за самолетен агрегат - 2 /КСА -2/ за МиГ-29 на обща стойност 3 773 000 евро (7 388 666 лева). Вместо тези договори да бъдат приведени в изпълнение, министър Ненчев казал на своя заместник, заместник-министър Десислава Йосифова, да ги пази в служебната си каса и да не предприема каквито и да било действия по реализирането им, за да не бъде осъществен ремонтът на самолетите в АО „РСК МИГ“.

Мотивите към съдебните актове не са публикувани поради секретния характер на производството.

При прочитане на оправдателната присъда обаче председателят на първоинстанционния съдебен състав е представил накратко мотивите си в съдебната зала, като е изтъкнал, че в хода на делото са установени доказателства за недофинансиране на изстребителната авиация на Република България от десетилетия, което именно е довело до резултат, изразяващ се в спадане на наляота и разтренираност на пилотите от ВВС, за който обвинението твърди да е в причинна връзка с поведението на Ненчев. Освен това последният взел дейно участие в сключване на договор за ремонт на въпросните машини с Полша, който е бил много по-изгоден за ВВС (на стойност 1,23 млн. евро) от неосъществения такъв с руската компания. Председателят на състава на СГС е изтъкнал и че решението да се намали военното сътрудничество с Русия е било политическо. То било взето от Министерски съвет в усложнена международна обстановка, породена от анексирането на Крим.

АС София също е представил накратко мотивите си. Счел е, че Ненчев не е осъществил нито от обективна, нито от субективна страна състава на претендираното от държавното обвинение престъпление. Според въззивния съд подсъдимият е действал не за да причини другиму вреда, а с неукорими, правомерни и легитимни политически цели и съображения, които напълно са съответствали на поетите от Република България ангажименти като част от НАТО и в унисон с провежданата външна политика на държавата. Мотивите на ВКС не са известни.

заключение

И трите съдебни инстанции, разгледали делото, са възприели едни и същи правни изводи. Макар и ВКС да не е представил и накратко своите мотиви, за разлика от СГС и АС София, може да се направи изводът, че се е съгласил със заключението за несъставомерност на извършеното. Не може да не направи силно впечатление инкриминираната цел на деянието – да се причини вреда на чуждо дружество от държава, с която Република България не се намира във военен съюз, от това, че няма да извършва ремонт и да доставя резервни части на български военни самолети.

казус 13

ДАНИЕЛ МИТОВ

министър на външните работи, 2014 - 2017) по същото дело и 15.

Казусът е анализиран като приключил в Годишния мониторингов доклад на АКФ за 2020 година.

За детайлното му изложение вижте А. Янкулов, А. Славов, „Антикорупционни институции: активност без видими резултати“, София: АКФ, 2020:

казус 14

ХРИСТО АНГЕЛИЧИН

Обвинение А

заместник-министър на външните работи, 2014 - 2017

какво

кога

Обвинен за:

В периода 17.11.2016 г. – 01.12.2016 г., като длъжностно лице – заместник-министър на външните работи, не упражнил достатъчен контрол върху работата на свои подчинени директори на дирекции в министерството Л.М., Д.И., М.С. Последните не създали необходимата организация по предварително осигуряване на средства за закупуване от задграничните представителства на автоматични телефонни централи, не сключили писмен договор, въз основа на който да получат гаранции за изпълнение от „Б.“ ЕООД, не провели консултации с експерти за пазарните цени. В резултат на това предлаганите от „Б.“ ЕООД цени се явили многократно завишени и от това са последвали значителни щети за МВнР в общ размер на 214 709 евро /419 934,29 лева/, представляваща заплатената стойност от всички посолства – престъпление по чл. 219, ал. 2 от НК (безстопанственост).

Обвинение май 2017 г. – внесен обвинителен акт от СГП в СНС февруари 2018 г. – осъдителна присъда на СНС (НОХД 361/2018 г.) октомври 2018 г. (условно Лишаване от свобода 2 години с 4 години изпитателен срок, глоба 5 000 лева) – оправдателна присъда АСНС (ВНОХД 517/2018 г.) април 2019 г. – потвърдена от ВКС (КД 402/2020 г.) септември 2020 г.

защо

Първоинстанционният съд е приел, че е бил заобиколен ЗОП за обявяване на единна обществена поръчка за телефонни централи на дипломатически представителства зад граница. За да се слезе под минимума за обявяване на поръчка по ЗОП общата сума на поръчката била разбита на 12 части, на които формално възложители се явявали отделните задгранични представителства, а не министерството,. От правна страна този съд се е съгласил с тезата на прокуратурата, че е налице неупражняване на контрол от подсъдимия спрямо подчинените му длъжностни лица от МВнР. В резултат на това се е стигнало до описаната щета, изразяваща се в плащанията към Б. ЕООД.

Въззивният съд се е съгласил с приетата от първоинстанционния фактическа обстановка, но не и с направените правни изводи. Според втората инстанция, за да е съставомерно поведението на подсъдимия по цитирания законов текст, то е следвало, на първо място, той да е нарушил делегирани му от министъра законови правомощия, в които се включва контрол спрямо конкретните длъжностни лица. На второ място, въпросните длъжностни лица е трябвало да са извършили точно определено престъпление, а не просто укоримо поведение от каквото и да е естество, което горестоящият им да е допуснал с престъпното си бездействие. На трето място, трябвало да е налице причинна връзка между неупражнения контрол от подсъдимия и настъпилата щета. АСНС е констатирал, че нито едно от тези условия не е изпълнено, следователно извършеното от подсъдимия не съставлява престъпление – нито на подсъдимия са били делегирани такива правомощия, нито от обвинението са посочени допуснатите престъпления, извършени от подчинените длъжностни лица, нито е установена изискуемата причинна връзка с щетата. За последната пък е установено, че платената сума на Б. ЕООД е била възстановена спешно на МВнР – още на 05.12. 2016 г.

ВКС е приел, че протестът на прокуратурата срещу оправдателната присъда е неоснователен. Касационният състав също е стигнал до извода, че подсъдимият не е годен субект на престъплението, за което е обвинен. Върховният съд се е съгласил със становището на АСНС, че за да е осъществено изпълнителното деяние на престъплението по чл. 219, ал. 2 от НК, деецът следва не само да не е изпълнил контролните си задължения върху друго длъжностно лице, но това подконтролно лице да е извършило престъпление, каквото обаче не е твърдяно да е извършено от тримата му подчинени директори. Според последната инстанция е налице и липса на реално претърпяна щета, тъй като Б. ЕООД се е отказало от изпълнение на договора и веднага е върнало полученото.

заключение

Цялото наказателно производство е протекло без каквото и да е забавяне. Обективната несъставомерност на деянието е констатирана от въззивната и касационната инстанция с убедителни от житейска и правна страна мотиви. Еднозначно ВКС се е произнесъл за липсата на каквото и да е щета за МВнР, при положение че дружеството изпълнител се е отказало от изпълнение на договора и е възстановило полученото по него още преди образуването на наказателното производство.

казус 15

ХРИСТО АНГЕЛИЧИН

Обвинение Б

заместник-министър на външните работи, 2014 - 2017

Казусът е анализиран като приключил в Годишния мониторингов доклад на АКФ за 2020 година.

За детайлното му изложение вижте А. Янкулов, А. Славов, „Антикорупционни институции: активност без видими резултати“, София: АКФ, 2020:

казус 16

ПЕТЪР МОСКОВ

министър на здравеопазването, 2014 - 2017, по същото дело и 17., подсъдими са и три други лица

какво

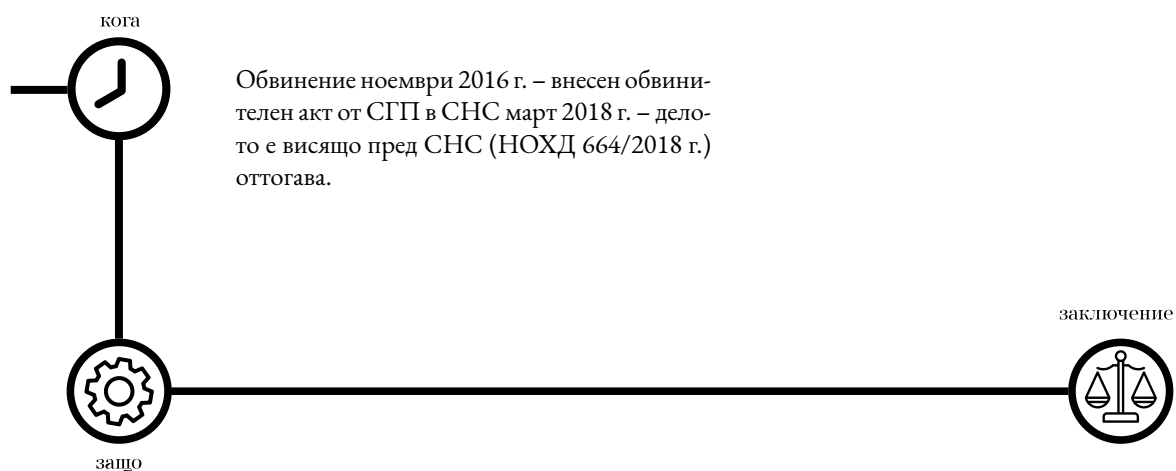

Обвинен за престъпление по служба, сключване на неизгодна сделка и умишлена безостановитост:

На 09.07.2015 г., като министър на здравеопазването, в съучастие, като извършител, с заместник-министър Адам Персенски - помагач, с цел да набави облага за друго – за Министерството на здравеопазването на Република Турция /да получи чрез дарение 5 000 000 дози ваксини срещу туберкулоза, с които да бъде обезпечен имунизационният календар на Република Турция/, нарушил и неизпълнил свои служебни задължения по Закона за здравето, Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина и Устройствения правилник на Министерството на здравеопазването (МЗ). Москов сторил това, като приел 100 000 дози комбинирана петкомпонентна ваксина за деца, произведени в Република Турция и 100 000 дози ваксина за хепатит Б, произведени в Република Корея, неразрешени за употреба в Република България. От това настъпили значителни вредни последици за МЗ – имуществени в размер на 325 233,87 лева, представляващи заплатен ДДС, митнически услуги и транспортни услуги; и неимуществени – създаване на недоверие в авторитета на МЗ и невъзможност за осъществяване на ефективен контрол от държавата по отношение на упражняваната лекарствена политика, както и недоверие у гражданите относно дейността по ваксиниране на деца. Случаят е особено тежък – престъпление по чл. 282, ал. 3, вр. ал. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2, вр. ал. 1 от НК;

На 27.11.2015 г., като министър на здравеопазването, в съучастие, като помагач, с зам.-министър Адам Персенски - подбудител и помагач, и Л. А. Д., управител на „Бул Био НЦЗПБ“ ЕООД – извършител, умишлено улеснил сключването на неизгодна сделка, като подписал в качеството си на министър и дарен по договора, договор за дарение на ваксини „БЦЖ“ с Л. А. Д. От това произлязла значителна вреда за „Бул Био НЦЗПБ“ ЕООД в размер на 427 788,31 лева /стойността на общо 5 милиона дози ваксина срещу туберкулоза, застраховки и транспортни разходи/ - престъпление по чл. 220, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 4, вр. ал. 1 от НК;

В периода от 20.06.2016 г. до 01.07.2016 г., като министър на здравеопазването, въпреки задълженията и правомощията си като принципал на „Бул Био НЦЗПБ“ ЕООД (ЕООД с държавно имущество), не упражнил достатъчен контрол върху работата на лице, на което е възложено управлението на обществено имущество – управителя и и.д. управителя на „Бул Био НЦЗПБ“ ЕООД Л. А. Д. и Р. В. А. Москов не изисквал от тях икономическа, финансова, счетоводна и друга информация, свързана с дейността на дружеството по производство на ваксини, не контролирал дейността на управителя, не извършвал проверки и не упълномощил или назначил за това съответни длъжностни лица. В резултат на това последвала значителна щета за дружеството в размер на общо 110 003,46 лева, представляващи разходи за производството на ваксина „Тетадиф“, произведена от „Бул Био НЦЗПБ“ ЕООД без разрешение от Изпълнителната агенция по лекарствата за производство и съхранение на ваксина „Тетадиф“. Предметът на престъплението е в особено големи размери, а то представлява особено тежък случай – престъпление по чл. 219, ал. 4, вр. ал. 2 от НК.

В обвинителния акт прави впечатление, че първото обвинение на подсъдимия Москов е за нарушаване и неизпълнение на служебни задължения като министър чрез приемане на дози петкомпонентна ваксина за деца и ваксина срещу хепатит Б от Република Турция, неразрешени за употреба в Република България. Твърди се обаче, с цел изпълване на състава на престъплението и от субективна страна, че чрез даряването на 5 000 000 дози български ваксини срещу туберкулоза, подсъдимият е целял набавяне на облага за МЗ на Република Турция. В обстоятелствената част на обвинителния акт е отбелязано, че стойността на турските ваксини, дадени на България, е 1 725 040 лева, а от диспозитива на обвинението се разбира, че стойността на българските ваксини, дадени на Турция, е 427 788 лева, т.е. турската страна е направила дарение на много по-голяма стойност, отколкото е получила. Имуществената вреда пък частично се изразява в заплатен от министерство ДДС в държавния бюджет. Иновативен подход е използван при обвинението за второто цитирано престъпление – там подсъдимият Москов е обвинен за помагачество на извършителя при престъплението сключване на неизгодна сделка (в случая дарение). Помагачеството се е изразило в подписване на договора за дарение от страна на МЗ (надаряваното юридическо лице). По същество се застъпва тезата, че държавно ЕООД е ощетено чрез даряването на собствено имущество на министерство.

Производството не е приключило.

казус 17

АДАМ ПЕРСЕНСКИ

зам.-министър на здравеопазването, 2014 - 2017,
по същото дело и 16., подсъдим са и три други лица

КАКВО

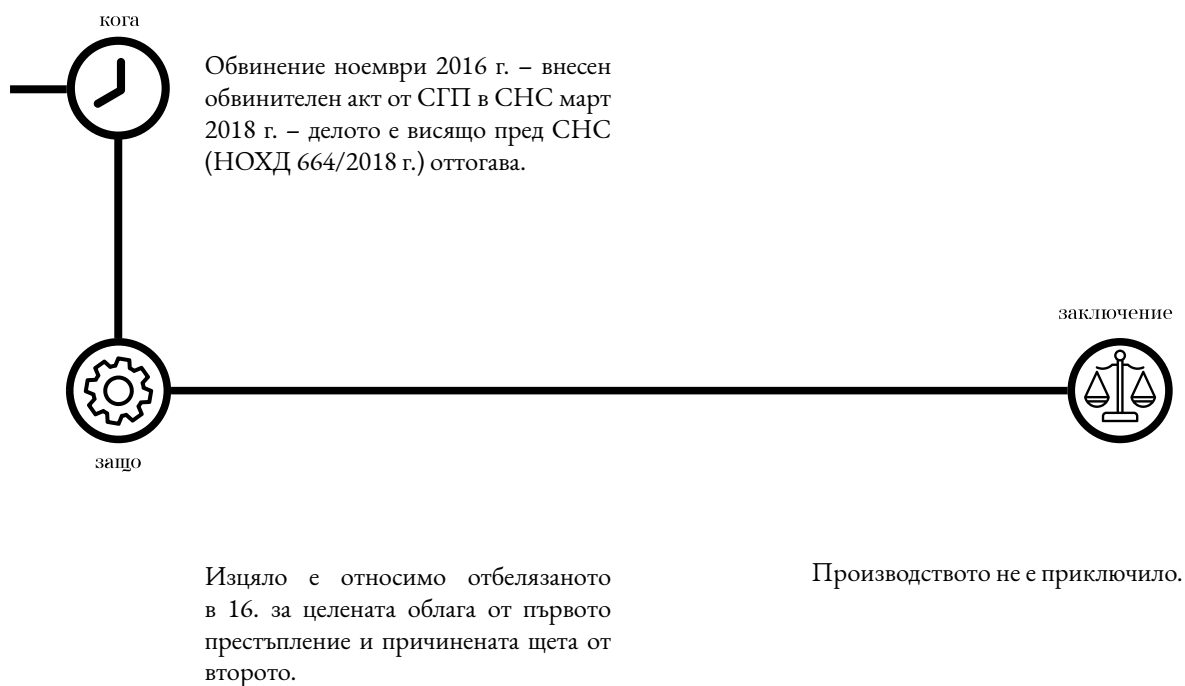

Обвинен за престъпление по служба и сключване на неизгодна сделка

На 09.07.2015 г., като зам.-министър на здравеопазването, в съучастие, като помагач, с Петър Москов - извършител, с цел да набави облага за друго – за Министерството на здравеопазването на Република Турция /да получи чрез дарение 5 000 000 дози ваксини срещу туберкулоза, с които да бъде обезпечен имунизационният календар на Република Турция/, умишлено улеснил Москов да наруши и не изпълни свои служебни задължения по Закона за здравето, Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина и Устройствения правилник на МЗ. Персенски сторил това, като осъществявал срещи с представители на Република Турция, участвал в работни групи, депозирал доклади и пр., с което улеснил Москов да приеме 100 000 дози комбинирана петкомпонентна ваксина за деца, произведени в Република Турция и 100 000 дози ваксина за хепатит Б, произведени в Република Корея, неразрешени за употреба в Република България. От това настъпили значителни вредни последици за МЗ – имуществени в размер на 325 233,87 лева, представляващи заплатен ДДС, митнически услуги и транспортни услуги; и неимуществени – създаване на недоверие в авторитета на МЗ и невъзможност за осъществяване на ефективен контрол от държавата по отношение на упражняваната лекарствена политика, както и недоверие у гражданите относно дейността по ваксиниране на деца. Случаят е особено тежък – престъпление по чл. 282, ал. 3, вр. ал. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 20, ал. 4, вр. ал. 1 от НК;

На 27.11.2015 г., като заместник-министър на здравеопазването, в съучастие, като подбудител и помагач, с Петър Москов - помагач, и Л.А.Д., управител на „Бул Био НЦЗПБ“ ЕООД – извършител, умишлено склонил и улеснил Л.А.Д. да сключи неизгодна сделка – дарение на ваксини. Персенски сторил това, като устно разпоредил на директора на дирекция „Нормативно регулиране и обществени поръчки в здравеопазването“ да бъде изгот-

вен договорът за дарение на ваксини, който подписал, след като същият бил подписан със съгласувателни подписи от други длъжностни лица в министерството. След това разпоредил на секретарката си да извика управителя на „Бул Био НЦЗПБ“ ЕООД Л.А.Д. и да му предостави вече подписания от него и другите длъжностни лица договор, като ѝ казал да му предаде: „Заместник-министър Персенски остави този договор за Вас и каза да го подпишете. Всичко било наред и нямало да има проблеми.“ От сключването на тази сделка произлязла значителна вреда за „Бул Био НЦЗПБ“ ЕООД в размер на 427 788,31 лв. /стойността на общо 5 милиона дози ваксина срещу туберкулоза, застраховки и транспортни разходи/ - престъпление по чл. 220, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 3 и ал. 4, вр. ал. 1 от НК.

казус 18

РУМЕН ОВЧАРОВ

министър на икономиката и енергетиката, 2005 - 2007,
по същото дело и 19., подсъдим е още едно лице

КАКВО

КОГА

Обвинен (окончателно) за умишлена безстопанственост:

Обвинението е повдигнато за времето от 25.05.2006 г. до 18.07.2007 г., когато Овчаров като министър на икономиката и енергетиката упражнява правата на държавата като едноличен собственик на капитала на „Мини Бобов дол“ ЕАД, въпреки задълженията си, регламентирани в Устройствения правилник на МИЕ и в Правилника за реда за упражняване правата на държавата в търговските дружества с държавно участие в капитала, при условията на продължавано престъпление с три отделни деяния, Овчаров умишлено не упражнил достатъчен контрол върху работата на П.С.Е. – член на Съвета на директорите и изпълнителен директор на „Мини Бобов дол“ ЕАД, и Анна Янева – заместник-министър на МИЕ, във връзка с преговорите, сключването и изпълнението на договор от 09.06.2006 г. за отдаване под наем на активи на „Мини Бобов дол“ ЕАД на „Ораново“ ЕООД. От това бездействие на Овчаров последвали значителни щети за предприятието „Мини Бобов дол“ ЕАД в размер на 24 455 475,80 лева – особено големи размери. Деянието не съдържа признаците на по-тежко престъпление и представлява особено тежък случай тъй като са създадени условия да бъдат прехвърлени и са прехвърлени на О. ЕООД, в нарушение на Закона за подземните богатства и Закона за концесиите, изключителните права на добив, транспортиране и продажба на въглища, предоставени с решение на МС на „Мини Бобов дол“ ЕАД, и е последвало откриване на производство по несъстоятелност на „Мини Бобов дол“ ЕАД - престъпление по чл. 219, ал. 4, вр. ал. 3, вр. ал. 2, вр. чл. 26, ал. 1 от НК.

Обвинение октомври 2017 г. – внесен обвинителен акт от СПП в СНС март 2018 г. – върнато за отстраняване на процесуални нарушения април 2018 г. – внесен обвинителен акт от СП в СНС април 2019 г. – осъдителна присъда СНС (НОХД 1635/2019 г.) юли 2020 г. (условно наказание лишаване от свобода за срок от 2 години с 3 години изп. срок и наказание лишаване от права) – към момента делото е висящо пред АСНС по жалба на осъденото лице

защо

заключение

За първи път обвинителен акт срещу обвиняемия Овчаров е внесен почти 11 години след извършване на деянията. Естеството на твърдяното престъпление, свързано с допуснати нарушения при отдаването под наем на активи на „Мини Бобов дол“ ЕАД на „Ораново“ ЕООД, обаче съвсем не предполага късното му разкриване от органите на досъдебното производство. След връщането на делото от СНС на СП за отстраняване на съществени процесуални нарушения на досъдебното производство, размерът на твърдяната щета е увеличен от 9 млн. на 24 млн. лева. За повторното внасяне на делото в съда на наблюдаващите прокурори е била необходима 1 година. Въпросната инкриминирана щета е формирана от сбора на твърдения размер на щетите от отделните три деяния, включени в състава на продължаваното престъпление: 977 063,10 лева - представляващи разликата между стойността на реализираните от „Ораново“ ЕООД възлища за инкриминирания период и стойността на добитите възлища по цени, договорени в анекс на договора за наем; 19 293 323,82 лева – стойността е формирана като сбор между неплатения дължим наем съгласно анекс на договора за наем, ведно с неплатените режийни разходи за периода 10.06.2006 г. – 07.06.2007 г.; 4 185 088,78 лв. - стойността е формирана като сбор между неплатения дължим наем съгласно анекс на договора за наем, ведно с неплатените режийни разходи за периода 08.06.2007 г. – 03.09.2008 г. Престъплението безstopанственост изисква настъпването на повреда, унищожение или разпиляване на налично имущество или други значителни щети от подобен характер, които винаги са се разбирали в теорията и практиката само като претърпени загуби (вж. 3.).

Според СНС извършеното от Овчаров действително е осъществило от обективна и субективна страна състава на визираното престъпление, но размерът на щетата е 16 566 344,68 лв., а не приетият от обвинението. Според първоинстанционния съд тъй като на зам.-министър Янева не е установено от събраните доказателства да е било възлагано управлението, разпореждането и отчитането на обществено имущество, подсъдимият от обективна страна не е имал задължение да осъществява върху нея контрол във връзка с такова имущество.

Абсолютната давност за наказателно преследване е 15-годишна и изтича през юли 2022 г.

Производството не е приключило.

казус 19

АННА ЯНЕВА

заместник-министър на икономиката и енергетиката, 2005
– 2007, по същото дело и 18., подсъдим е още едно лице

какво

кога

Обвинена (окончателно) за умишлена безстопанственост:

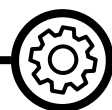
За времето от 10.06.2006 г. до 18.03.2009 г. Анна Янева е заместник-министър на икономиката и енергетиката, като отговаря за организацията, ръководството и контрола на дейността на дирекция „Корпоративно управление и реструктуриране“ към МИЕ. Като ресорен заместник, на нея със заповеди било възложено управлението, разпореждането и отчитането на обществено имущество. Въпреки задълженията си, регламентирани в Устройствения правилник на МИЕ и две заповеди на министъра на икономиката и енергетиката, при условията на продължавано престъпление с три отделни деяния, Янева умишлено не упражнила достатъчен контрол върху работата на П. С. Е. – член на СД и ИД на „Мини Бобов дол“ ЕАД, в което едноличен собственик на капитала е държавата, във връзка с изпълнението на договор от 09.06.2006 г. за отдаване под наем на активи на „Мини Бобов дол“ ЕАД на „Ораново“ ЕООД. От това ѝ бездействие последвали значителни щети за предприятието „Мини Бобов дол“ ЕАД в размер на 28 174 082,08 лева – особено големи размери. Деянието не съдържа признаците на по-тежко престъпление и представлява особено тежък случай – създадени са условия да бъдат прехвърлени и са прехвърлени на О. ЕООД, в нарушение на Закона за подземните богатства и Закона за концесиите, изключителните права на добив, транспортиране и продажба на въглища, предоставени с решение на МС на „Мини Бобов дол“ ЕАД, и е последвало откриване на производство по несъстоятелност на „Мини Бобов дол“ ЕАД - престъпление по чл. 219, ал. 4, вр. ал. 3, вр. ал. 2, вр. чл. 26, ал. 1 от НК.

Обвинение декември 2018 г.
– внесен обвинителен акт от СП в СНС април 2019 г. – оправдателна присъда СНС (НОХД 1635/2019 г.) юли 2020 г. – към момента делото е висящо пред АСНС по протест на прокуратурата

заклучение

защо

Производството не е приключило.

Обвинителен акт срещу обвиняемата Янева е внесен почти 10 години след извършване на деянията. Същевременно естеството на твърдяното престъпление, свързано с допуснати нарушения при отдаването под наем на активи на „Мини Бобов дол“ ЕАД на „Ораново“ ЕООД, съвсем не предполага късното му разкриване от органите на досъдебното производство. Инкриминираната щета от 28 млн. лева е формирана по сходен начин с описания в 18. Относно е и казаното там за престъпния резултат на престъплението безстопанственост.

Според СНС по отношение на Янева не е установено от събраните доказателства да е било възлагано управлението, разпореждането и отчитането на обществено имущество, поради което и от нея не може да има извършено каквото и да е престъпление във връзка с ощетяването на такова имущество.

казус 20

ВЛАДИСЛАВ ГОРАНОВ

министър на финансите, 2014 - 2017

КАКВО

Проверка за престъпление по служба.

КОГА

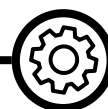
Разпоредена от ВКП ноември 2018 г. – завършила неизвестно кога с отказ от образуване на досъдебно производство от СП (пр. преписка 657/2019 г.).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

От прокуратурата е получена информацията, че преписката е приключила с краен акт, но същият не е предоставен за запознаване с мотива, че „липсват основания за това“.

ЗАЩО

Проверката е започната след медийни публикации на базата на данни от имуществената декларация на министъра на финансите, че живее със семейството си безвъзмездно от 2012 г. в луксозно жилище на бизнесмен – негов кръстник.

казус 21

ВЕСЕЛИН ПЕНГЕЗОВ

(председател на Военно-апелативния съд, 2004 - 2009, по същото дело и 22., обвиняеми са и други лица

КАКВО

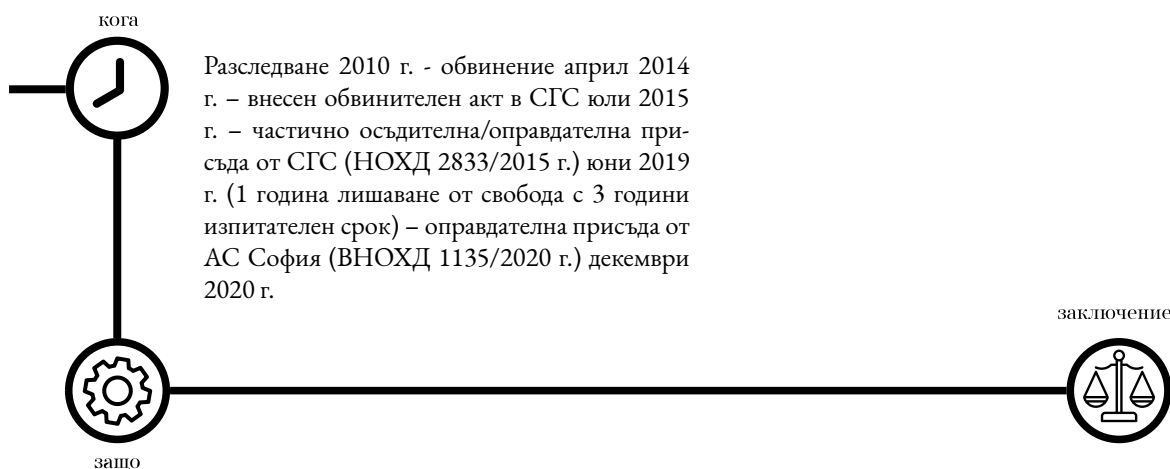
Обвинен за това че

/1 В периода от 28.10.2008 г. - 09.06.2009 г., като председател на Военно-апелативния съд - възложител на обществени поръчки, не изпълнил задълженията си по служба, произтичащи от Закона за обществените поръчки. Пенгезов не взел решение за откриване и не провел процедура за възлагане на обществена поръчка за изпълнение на „Разработване на идеен проект на Информационна система и синхронизирането ѝ с националните документи” и „Разработване на Информационната система и тестването ѝ в Плевен и София” по проект „Информационна система за прозрачност на военните съдилища”, финансиран по Оперативна програма „Административен капацитет”. Вместо това на 09.01.2009 г. сключил граждански договори с лицата Е. Н. С., Р. М. Д., А. П. Я. /Д./, С. П. Н., К. Л. С., Л. К. С., В. А. К. и П. М. Ц. със същия предмет. От деянието са настъпили тежки последици за Военно-апелативния съд - на 17.12.2012 г., с решение на ръководителя на управляващия орган по Оперативна програма „Административен капацитет” поради установено наличие на нередност /съмнение за измама/ е била наложена финансова корекция в размер на 100 % от заложения бюджет по проекта – 733 456, 56 лева - престъпление по чл. 387, ал.2, вр. с ал. 1 от НК (престъпление по служба).

/2 В периода от 09.06.2009 г. до 19.10. 2009 г., в съучастие като помагач с извършителя полк. Петко Петков - председател на Военно-апелативния съд, създал привидно правно основание. Пенгезов съставил договор с привидна дата 15.01.2009 г. между Военно-апелативен съд и лицето Г. И. Т. за изпълнение на „Система за интеграция на модулите на Информационната система”. С това умишлено улеснил полк. Петков, при условията на продължавано престъпление за периода от 19.10.2009 г. до 21.10.2009 г., в качеството му на длъжностно лице - председател на Военно-апелативен съд да присвои чужди пари в големи размери - 42 217,00 лева, собственост на Военно-апелативния съд, поверени му да ги управлява, като се разпореди с тях в чужд личен интерес - престъпление по чл. 202, ал. 2, т. 1, вр. чл. 201, вр. чл. 26, ал. 1, вр.

чл. 20, ал. 4, вр. ал. 1 от НК (длъжностно присвояване).

/3 В периода от 08.07.2009 г. до края м. септември 2009 г., в съучастие като помагач с извършителя полк. Петко Петков и с помагачите В. Ц. Д. и П. С. Г., А. Н. М., Л. К. С., съставил извън кръга на службата си на председател на Апелативен съд – София 29 бр. документи, удостоверяващи неверни обстоятелства - че са съставени на посочената в тях дата и че са подписани от него в качеството му на председател на Военно-апелативния съд. По този начин Пенгезов умишлено улеснил извършителя полк. Петко Петков, който управлявал и представлявал юридическото лице Военно-апелативен съд, като негов председател, да представи на 26.11.2009 г. в Окончателен технически доклад неверни сведения пред Дирекция „Оперативна програма „Административен капацитет” към Министерство на финансите - Управляващ орган по Оперативна програма „Административен капацитет”. Това сторил, за да получи Военно-апелативния съд средства, предоставени от Европейския съюз на българската държава по Оперативна програма „Административен капацитет” за изпълнение на проект „Информационна система за прозрачност на военните съдилища” - престъпление по чл. 248а, ал. 3, вр. ал. 2, пр. 1, вр. чл. 20, ал. 4, вр. ал. 1 от НК (даване на неверни данни за получаване на средства).

Прави впечатление прекомерната продължителност на наказателното производство – първо, от естеството на престъпленията (свързани с получаване на финансиране по европейска програма) следва, че обстоятелствата по твърдените нарушения на процедурите са били известни още при първия одит на изпълнението на проекта. В самото обвинение пък е посочено, че още през 2012 г. вече е била наложена финансова корекция в размер на целия бюджет по проекта поради съмнения на управляващия орган за измама. Въпреки това подсъдимият е привлечен в качеството на обвиняем на досъдебна фаза едва през 2014 г. На първа инстанция делото е разглеждано продължително време - около 4 години, като са проведени множество съдебни заседания, ежесечно.

Подсъдимият е признат за виновен от СГС по първото обвинение и му е наложено условно наказание, оправдан по второто и признат за виновен по третото, но ненаказан поради изтекла давност за наказателно преследване.

АС София е счел, че първоинстанционният съд неправилно е приел, че приложими са били процедурите по ЗОП за избор на изпълнител, заради което и въззивният съд е оправдал Пенгезов за първото престъпление по чл. 387, ал.2, вр. с ал. 1 от НК с мотив несъставомерност на извършеното – за подсъдимия не били възникнали задължения по служба, произтичащи от ЗОП. Според АС София освен това липсвали и вредни последици за Военно-апелативния съд, тъй като изплатените от бюджета на съда средства за парични възнаграждения на експертите били изцяло възстановени от Министерство на финансите, правоприменик на Оперативна програма „Административен капацитет“. АС София е потвърдил оправдаването на Пенгезов от СГС за помагачество в длъжностно присвояване, тъй като самото деяние на извършителя Петко Петков (вж. 18) е несъставомерно, а няма как да има акцесорно съучастие в несъставомерно деяние. Накрая по отношение на третото деяние АС София също е счел, обратно на първоинстанционния съд, че основното деяние на извършителите по твърдяното даване на неверни данни за получаване на средства е несъставомерно, поради което отново е невъзможно и помагачество.

В едно продължило 10 години наказателно производство извън разумните срокове подсъдимият е окончателно оправдан поради липса на престъпление по всички повдигнати обвинения. С крайната теза на АС София се е съгласила и прокуратурата, тъй като присъдата на втората инстанция не е атакувана пред ВКС и така е влязла в сила без касационна проверка.

казус 22

ПЕТКО ПЕТКОВ

председател на Военно-апелативния съд, 2009-2014
по същото дело и 21., обвиняеми са и други лица

КАКВО

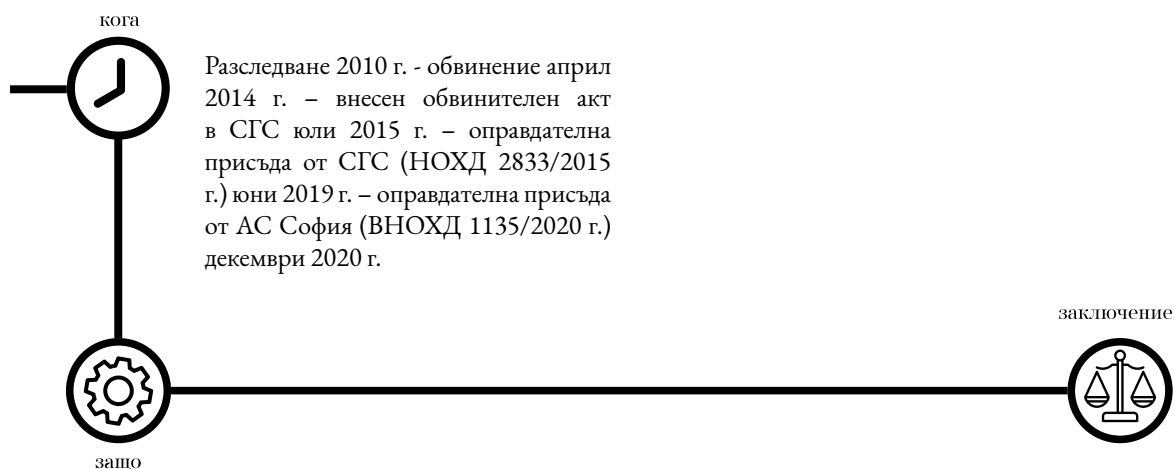

Обвинен за

/1 При условията на продължавано престъпление, в периода от 19.10.2009 г. до 21.10.2009 г., в качеството си председател на Военно-апелативен съд, в съучастие като извършител с помагача генерал-лейтенант Веселин Пенгезов, присвоил чужди пари в големи размери – общо 42 217,00 лева, собственост на Военно-апелативния съд, поверени му да ги управлява. Петков се разпоредил с парите в чужд личен интерес – на два пъти наредил да бъдат преведени от разплащателната сметка на Военно-апелативния съд по личната банкова сметка на лицето Г. И. Т. – престъпление по чл. 202, ал. 2, т. 1, вр. чл. 201, вр. чл. 26, ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2, вр. ал. 1 от НК (длъжностно присвояване).

/2 на 26.11.2009 г., в съучастие като извършител с помагачите: генерал-лейтенант Веселин Пенгезов, полк. В. Ц. Д. и гражданските лица П. С. Г., А. Н. М., Л. К. С., като председател на Военно-апелативния съд, представил неверни сведения пред Дирекция „Оперативна програма „Административен капацитет“ към Министерство на финансите - управляващ орган по Оперативна програма „Административен капацитет“. Петков направил това, за да получи Военно-апелативният съд средства, предоставени от Европейския съюз на българската държава по Оперативна програма „Административен капацитет“ за изпълнение на проект „Информационна система за прозрачност на военните съдилища“. В представения на 26.11.2009 г. окончателен технически доклад, необходим за приключване на проекта, полк. Петко Петков, били дадени неверни сведения, че в рамките на проекта са били проведени няколко тръжни процедури - престъпление по чл. 248а, ал. 3, вр. ал. 2, пр. 1, вр. чл. 20, ал. 2, вр. ал. 1 от НК (даване на неверни данни за получаване на средства).

/3 В представени на 19.07.2009 г., 07.10.2009 г. и 26.10.2009 г. писмо и междинни технически доклади, придружаващи искания за плащане, били дадени неверни сведения относно дейност „Управление на проекта“ за проведени тръжни процедури - престъпление по чл. 248а, ал. 3, вр. ал. 2, пр. 1, вр. чл. 20, ал. 2, вр. ал. 1 от НК (даване на неверни данни за получаване на средства).

Важи всичко казано по 17. относно продължителността на наказателното производство и късния момент на привличане в качеството на обвиняем.

Подсъдимият е признат за невиновен от СГС по първото и третото обвинение, а по второто е признат за виновен, но остава ненаказан поради изтекла давност за наказателно преследване.

АС София обаче е оправдал Петков по всички обвинения поради неъставомерност на деянията. Относно длъжностното присвояване въззивният съд е счел, че то може да съществува само ако длъжностното лице се е разпоредило с повереното му имущество в своя или чужда полза, но когато сумата е изплатена за извършена за организацията работа, не е налице присвояване. Настоящият случай според АС София бил именно такъв, защото преведените на лицето Г. И. Т. пари били за работа по проекта, която той действително извършил. В допълнение информационната система на съда като резултат от обсъждания проект била изградена и функционираща – т.е. с изплащане на тези средства за изработването на системата не е причинена щета на съда. И за двете престъпления по чл. 248а, ал. 3, вр. ал. 2, пр. 1, вр. чл. 20, ал. 2, вр. ал. 1 от НК (даване на неверни данни за получаване на средства) АС София е направил заключението, че подсъдимият не е съзнавал неверността на сведенията, изложени във визираните документи, поради което деянията са несъставомерни от субективна страна.

В едно продължило 10 години наказателно производство извън разумните срокове подсъдимият е окончателно оправдан поради липса на престъпление по всички повдигнати обвинения. С крайната теза на АС София се е съгласила и прокуратурата, тъй като присъдата на втората инстанция не е атакувана пред ВКС и така е влязла в сила без касационна проверка.

казус 23

ВЛАДИМИРА ЯНЕВА

председател на Софийски градски съд, 2011 - 2015 – (заб. по същото дело и 35)

Казусът е анализиран като приключил в Годишния мониторингов доклад на АКФ за 2020 година.

За детайлното му изложение вижте А. Янкулов, А. Славов, „Антикорупционни институции: активност без видими резултати“, София: АКФ, 2020

казус 24

РОСЕН ЖЕЛЯЗКОВ

главен секретар на МС, 2009 - 2013

Казусът е анализиран като приключил в Годишния мониторингов доклад на АКФ за 2020 година.

За детайлното му изложение вижте А. Янкулов, А. Славов, „Антикорупционни институции: активност без видими резултати“, София: АКФ, 2020

казус 25

АНГЕЛ СЕМЕРДЖИЕВ

председател на ДКЕВР - 2009 - 2013,
по същото дело и 26.

какво

Обвинен за престъпление по служба:

На 20.01.2011 г. „Овергаз Инк“ АД е подало жалба до ДКЕВР срещу „Булгартрансгаз“ ЕАД, за непредоставяне на достъп до газопреносната система и до ПГХ „Чирен“. В задълженията на регулатора е разглеждане на жалби и произнасяне по тях в двумесечен срок. В периода 01.02.2011 г. - 30.03.2011 г. Ангел Семерджиев не изпълнил служебните си задължения и не предприел действия във връзка с постъпилата жалба, макар да е бил длъжен да внесе преписката за разглеждане в закрито заседание на Комисията. Той не сторил това и нарушил служебните си задължения, като не осъществил контрол по спазване на условията и реда за предоставяне на достъп до газопреносната мрежа от страна на „Булгартрансгаз“

кога

Разследване април 2017 г. - обвинение от СГП юни 2017 г. – внесен обвинителен акт в СНС от СГП август 2020 г. – оправдателна присъда СНС (НОХД 2082/2020 г.) март 2021 г.

защо

От момента на привличане на лицето в качеството на обвиняем до внасяне на обвинителния акт са изминали повече от три години, като причините за забавянето остават неизвестни. След обявяване на обвиненията през 2017 г. прокуратурата запазва мълчание за процесуалната съдба на делото, не е информирала обществеността нито за внасяне на обвинителния акт, нито за оправдателната присъда на първата инстанция.

Мотивите на СНС за постановената оправдателна присъда към момента не са публикувани. Производството пред първата инстанция е протекло в кратки срокове.

заклучение

Производството не е приключило.

ЕАД, въпреки утвърдените Правила за предоставяне на достъп до газопреносната и/или газоразпределителните мрежи, приети с решение на ДКЕВР от 14.05.2007 г. От това могли да настъпят немаловажни вредни последици, изразяващи се във финансови щети и дестабилизиране на функциите на „Български Енергиен Холдинг“ ЕАД, „Булгартрансгаз“ ЕАД и „Б.“ ЕАД, застрашаване на финансово-икономическата сигурност на енергийната система, рискове за доставките на природен газ и дестабилизиране на газовия пазар в страната чрез запазване на монопола на „Български Енергиен Холдинг“ АЕД в краткосрочен план и риск от последващи санкции, както и завеждане на дело, образувано от Европейската комисия срещу „Български Енергиен Холдинг“ ЕАД и дъщерните му дружества „Б.“ ЕАД и „Булгартрансгаз“ ЕАД, приключило с решение, с което е наложена глоба в размер на 77 068 000 евро /150 731 906.44 лв./, с висок вероятен риск от изпълнение – престъпление по чл. 282, ал. 2, вр. ал. 1 от НК.

казус 26

СВЕТЛА ТОДОРОВА

председател на ДКЕВР - 2014 - 2015,
по същото дело и 25.

какво

кога

Обвинена за престъпление по служба:

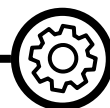
В периода 19.12.2014 г. до 01.04.2015 г. не изпълнила служебните си задължения, като не свикала заседание на ДКЕВР и не предприела действия по откриване производство за изменение на цените за разпределение на природен газ и цените за снабдяване с природен газ от крайни снабдители. Тя също така инициирала отмяната на Решение от 01.04.2014 г. на ДКЕВР, с което са изменени и намалени утвърдените с Решение от 26.10.2009 г. на ДКЕВР цени за пренос на природен газ през газоразпределителната мрежа и цени, по които да се продава газ на клиенти, присъединени към газоразпределителната мрежа. Тодорова направила това с цел да набави облага за търговски дружества, от което са могли да настъпят немаловажни вредни последици за крайните потребители на природен газ, изразяващи се в заплащане на по-високи цени от реалните – престъпление по чл. 282, ал. 2, вр. ал. 1 от НК.

Разследване април 2017 г. - обвинение от СГП юни 2017 г. – наказателното производство продължава и към момента се намира на досъдебна фаза или междувременно е прекратено неизвестно кога.

заклучение

защо

Няма данни производството да е приключило.

От прокуратурата не е предоставено копие от акта за привличане на Тодорова в качеството на обвиняем за целите на настоящия анализ, нито информация за хода на разследването. От момента на привличане на лицето в качеството на обвиняем са изминали близо четири години, като причините за липсата на процесуално движение по производството остават неизвестни.

Срещу нея не е внесен обвинителен акт за разлика от другия разследван по същото досъдебно производство председател на ДКЕВР (вж. 25.). Причините за отделянето на Тодорова от другия обвиняем остават неизвестни.

казус 27

СТАНИМИР ФЛОРОВ

директор на ГДБОП, 2009 - 2013

Казусът е анализиран като приключил в Годишния мониторингов доклад на АКФ за 2020 година.

За детайлното му изложение вижте А. Янкулов, А. Славов, „Антикорупционни институции: активност без видими резултати“, София: АКФ, 2020

казус 28 и 29

КИРЧО КИРОВ

директор на Национална разузнавателна служба, 2003 - 2012

КАКВО

КОГА

Обвинен за различни случаи на длъжностно присвояване:

/28 В качеството си на длъжностно лице - директор на Национална разузнавателна служба (НРС), за времето от 01.01.2007 г. до 31.12.2011 г., при условията на продължавано престъпление, присвоил чужди пари собственост на НРС, поверени му да ги управлява. Чрез посредствения извършител - служителя Й. З. Г., получил от касата на НРС суми в левове, евро, щатски долари и английски лири на обща стойност 4 720 196, 53 лева. За улесняване на присвояването извършил и друго престъпление, за което по закон не се предвижда по-тежко наказание - по чл. 311, ал. 1, вр. чл. 26, ал. 1 от НК. За времето от 01.01.2007 г. до 31.12.2011 г., в гр. София, в качеството си на длъжностно лице - директор на НРС, чрез посредствения извършител - служителя Й. З. Г., в кръга на службата си съставил официални документи – 252 броя авансови разписки и 889 броя авансови отчети, в които удостоверил неверни обстоятелства (че посочените в тях суми са необходими за оперативни разходи и са изразходвани по предвидения за това ред), с цел да бъдат използвани пред ФСО на НРС. Присвояването е в особено големи размери, представляващо особено тежък случай - престъпление по чл. 203, ал. 1, вр. чл. 202, ал. 1, т. 1, вр. чл. 201, вр. чл. 26, ал. 1 от НК.

/29 В качеството си на длъжностно лице - директор на НРС, за времето от 2007 г. до 2011 г., при условията на продължавано престъпление и предварителен сговор със своя подчинен Д. И. Л., е присвоил от бюджета на НРС евро и щатски долари в особено големи размери, равняващи се на 5 100 000 лв. За улесняване на присвояването е извършено и друго престъпление, за което по закон не се предвижда по-тежко наказание – документни престъпления – престъпление по чл. 203, ал. 1, вр. чл. 202, ал. 1, т. 2, вр. чл. 202, ал. 1, т. 1, вр. чл. 201, вр. чл. 26, ал. 1 от НК.

/28 Внесен обвинителен акт във Военен съд София юли 2013 г. – осъдителна присъда от СВС август 2015 г. (10 години лишаване от свобода, конфискация на част от имуществото, 15 години лишаване от права) – изменена от Военноапелативен съд май 2016 г. (преквалифицира длъжностното присвояване в по-лек състав без улесняващото документно престъпление, оправдава да е извършено при посредствено извършителство чрез друго лице, намалява наказанието лишаване от права на 13 години) - отменена от ВКС и делото е върнато на ВоАС ноември 2016 г. (поради процесуално нарушение, допуснато на тази инстанция) – първоинстанционната присъда е изменена от ВоАС юли 2018 г. (преквалифицира длъжностното присвояване в по-лек състав без улесняващото документно престъпление, оправдава да е извършено при посредствено извършителство чрез друго лице, намалява наказанието лишаването от права на 13 години) – делото е висящо пред ВКС (КД 1045/2018 г.) по жалби и протест

/29 (Делото е секретно) обвинение юни 2016 г. - обвинителен акт внесен в СВС началото на 2017 г. – осъдителна присъда от СВС януари 2018 г. (15 години лишаване от свобода, конфискация на половината имущество) – присъдата е обжалвана пред ВоАС и делото се намира там от май 2018 г. без да е известна повече информация по движението му, вероятно е спряно поради заболяване на подсъдимия.

защо

заклучение

/28 Подсъдимият е признат за виновен от първата инстанция 2 години след внасяне на обвинителния акт, но впоследствие вече 5 години делото се разглежда между ВоАС и ВКС. И двата състава на ВоАС, произнасяли се досега, са преквалифицирали деянието в по-леко наказуемо престъпление, но не са променили размера на наказанието лишаване от свобода, а са коригирали единствено този на наказанието лишаване от права, който може да надхвърля лишаването от свобода с не повече от три години. ВКС е отменил решението на ВоАС и му е върнал делото, защото е счел, че въззивната инстанция просто е отхвърлила дадените от подсъдимия обяснения по обвинението схематично, без да отнесе същите детайлно към всеки установяващ ги или отхвърлящ ги факт. Подсъдимият е твърдял, че е разходвал средствата в обществен, а не личен интерес, и именно тези му твърдения не са проверени и обсъдени при първото разглеждане на делото от въззивната инстанция според ВКС. По време на второто разглеждане на делото от ВКС същото е спряно поради заболяване на подсъдимия. Присъствието му пред касационната инстанция не е задължително, но има право на това.

През декември 2020 г. процесът е възобновен, но делото е отложено без да се посочва дата поради заболяването на подсъдимия.

/29 Обвинението е с предмет присвояване на суми, описани като изплатени на шестима български разузнавачи по света. Разузнавателната им дейност, заради която били превеждани парите, обаче се твърди, че приключила още през 1999 г. Въпреки това на името на шестимата била изтеглена сума, равняваща се на над пет милиона лева.

/28 Производството не е приключило.

/29 Производството не е приключило.

казус 30

ФИЛИП ЗЛАТАНОВ

председател на Комисията за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси, 2011 - 2013

Казусът е анализиран като приключил в Годишния мониторингов доклад на АКФ за 2020 година.

За детайлното му изложение вижте А. Янкулов, А. Славов, „Антикорупционни институции: активност без видими резултати“, София: АКФ, 2020.

казус 31 и 32

ЛЮБОМИР ВЕЛКОВ И МАРДИК ПАПАЗЯН

главни изпълнителни директори на НЕК, 2005 - 2009,
по същото дело и 10
какво

Обвинени за досъдебното производство за сключване на неизгодна сделка при съизвършителство:

- На 28.11.2007 г., в съизвършителство помежду си като главни изпълнителни директори на „Национална електрическа компания“ ЕАД съзнателно са сключили неизгодна сделка – „Рамков договор за доставка на оборудване от количеството, намиращо се в АЕЦ Белене, България“ на стойност 205 млн. евро с президента на затворено акционерно дружество „Атомстройекспорт“, Руска Федерация. От това произлязла значителна вреда за НЕК ЕАД в размер на 77 172 475 евро, като случаят е особено тежък – престъпление по чл. 220, ал. 2, вр. ал. 1, вр. чл. 20, ал. 2, вр. ал. 1 от НК за всеки от двамата.

Внесен обвинителен акт за умишлена безостановеност при съизвършителство:

- На 29.11.2006 г., в съизвършителство помежду си като главни изпълнителни директори на „Нацио-

нална електрическа компания“ ЕАД, без изискуемото разрешение на едноличния собственик на капитала, не положили достатъчно грижи за възложената им работа, като сключили споразумение с руската компания „Атомстройекспорт“ АД за изграждането на АЕЦ „Белене“. По силата на това споразумение дружеството било ангажирано да направи идеен проект със степен на завършеност, техническо задание за блоковете на електроцентралата преди да е избран инвеститор по проекта АЕЦ „Белене“ и преди да е сключен основен договор за финансиране. От това настъпила щета в особено големи размери 193 189 000 евро – възнаграждението за извършване на дейностите от руската компания. Деянието не разкрива признаците на по-тежко престъпление и представлява особено тежък случай – престъпление по чл. 219, ал. 4, във вр. с ал. 3 във вр. с ал. 1 вр. чл. 20 ал. 2 от НК за всеки от двамата.

казус 31 и 32

кога

Обвинение от СГП октомври 2016 г. – внесен ОА в СНС (НОХД 246/2021 г.) от СГП февруари 2021 г.

защо

Двамата са привлечени в качеството на обвиняеми 9 години след извършване на твърдените престъпления, които касаят поведение при сделка с известни параметри. С други думи, не се е налагала никаква дейност по разкриване на комплицирана престъпна схема, което би оправдало огромното забавяне във времето.

Обвинителният акт срещу тях обаче е внесен за друго престъпление, а не за това, за което първоначално са били обвинени на досъдебната фаза. Прави впечатление, че и в единия, и в другия случай все се касае за сключване на сделка, но първо това е квалифицирано по един текст от закона, а впоследствие – по друг. Вероятното обяснение за това е, че наказуемостта на деянието по чл. 219 ал. 4 от НК е с лишаване от свобода до 12 години, за разлика от на това по чл. 220 ал. 2 от НК, което е до 10 години. Това означава и по-дълга давност за наказателно преследване. Така или иначе обаче към момента на извършване на деянието – 2006 г., и наказуемостта на престъплението по чл. 219 ал. 4 от НК е била с максимум до 10 години лишаване от свобода, така че разлика в срока на абсолютната давност в конкретния случай няма независимо от избора на правна квалификация.

Абсолютната давност за наказателно преследване е 15-годишна и изтича на 29.11.2021 г. Обвинителният акт е внесен едва девет месеца преди изтичане на давностния срок.

заключение

Производството не е приключило.

казус 33 и 34

РУМЕН СИМЕОНОВ И ЦВЕТАН ГУНЕВ

подуправителите на БНБ по направление „Банков надзор“ от 2007 до 2013 и от 2013 до 2014, по делото обвиняеми са още 16 лица

КАКВО

КОГА

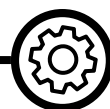
Обвинени за отделни престъпления по служба, осъществяващи състави по чл. 282, ал. 3, вр. ал. 2, вр. ал. 1 от НК – нарушаване или неизпълнение от длъжностни лица на отговорно служебно положение на служебни задължения. Въпросните задължения са регламентирани в различни нормативни актове като Закона за БНБ и Закона за кредитните институции досежно банковия надзор върху Корпоративна търговска банка АД. Симеонов и Гунев извършили престъпленията с цел да набавят за друго облага /акционерите на КТБ АД/, като от деянията са настъпили значителни вредни последици за банковата система.

Обвинения юни 2014 г. – внесен обвинителен акт от СП в СНС (НОХД 2209/2017 г.) юли 2017 г. – делото се разглежда на първа инстанция оттогава.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

ЗАЩО

Производството не е приключило.

Предметът на изключително обемното наказателно производство срещу множество обвиняеми лица, с голям брой свидетели и експертизи, както и други приобщени документи, е поведението на отговорните според обвинението лица, довело до обявяване в несъстоятелност на КТБ АД, увреждане на много свързани с банката лица и сериозни изпитания пред банковата система като цяло. Според прокуратурата по отношение на КТБ АД длъжностните лица, отговарящи за функционирането на банковия надзор и прилагането на надзорни мерки – подуправителите, ръководещи управление „Банков надзор“ в БНБ нарушили или не изпълнили нормативните си задължения както за наблюдението и идентифицирането на лошите банкови практики, така и за прилагането на адекватни надзорни мерки. Според обвинението надзорът над КТБ АД е извършван формално, установяваните правонарушения са прикривани от длъжностните лица, извършващи проверки на място, а длъжностните лица, отговорни за надзорните мерки – обвиняемите подуправители на БНБ, просто не са приложили такива.

Прокуратурата счита, че „основният пропуск на надзора на БНБ е, че не е установил и регулирал чрез надзорни мерки и даване на предписания порочната практика да се отпускат кредити на дотолкова свързани лица, че това е превърнало кредитирането в привидна дейност, съставляваща инструментариум за присвояване на обществените пари за лично владение и разпореждане“.

Предвид както обема, така и фактическата и правна сложност на делото, не може да се направи прогноза за очаквано приключване на процеса в обозримо бъдеще.

казус 35

ТОДОР КОСТАДИНОВ

директор на дирекция „Вътрешна сигурност“ на МВР, 2013 – 2014 –
(заб. по същото дело и 23).

Казусът е анализиран като приключил в Годишния
мониторингов доклад на АКФ за 2020 година.

За детайлното му изложение вижте А. Янкулов, А.
Славов, „Антикорупционни институции: актив-
ност без видими резултати“, София: АКФ, 2020

казус 36

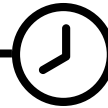
ПАВЕЛ АЛЕКСАНДРОВ

директор на Фонда за лечение
на деца в чужбина, 2010 - 2015

КАКВО

КОГА

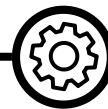
Обвинен заедно с трима други служители на фонда за участие в престъпен сговор за незаконно присвояване и неправомерно разходване на средства от бюджета на фонда. Средствата били използвани за командироване в чужбина на лекари от различни болници - за участие в международни семинари или като придружители на болни деца; за сключване на договори с фирма за съдействие при лечението на деца в чужбина без провеждане на обществени поръчки. На тяхно основание от бюджета на фонда през 2014 г. били изплатени 223 252 лева, а през 2015 г. – 230 096 лева. Договорите продължили и след указание на МЗ да бъдат спрени, тъй като не са съобразени със ЗОП. Сключени били и договори за финансиране на двегодишно обучение по английски и немски език на служители на фонда, при положение че в длъжностната им характеристика било записано изискването за владеење на съответния чужд език, за прехвърляне на задължения на фонда към НЗОК и за длъжностни престъпления. Повече информация за обвиненията не е налична.

Обвинение април 2016 г. – внесен обвинителен акт от СП в СНС август 2017 г. – върнато на СП за отстраняване на съществени процесуални нарушения август 2017 г. – внесен обвинителен акт от СП в СНС март 2018 г. – върнато на СП за отстраняване на съществени процесуални нарушения април 2018 г. – информация за движението на делото след това не е известна.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

ЗАЩО

Няма данни производството да е приключило.

От прокуратурата не е предоставено копие от акта за привличане на Александров в качеството на обвиняем за целите на миналогодишния и настоящия анализ, нито информация за хода на разследването. След като на два пъти делото е връщано на досъдебна фаза за отстраняване на неясноти и противоречия в обвинителния акт, няма никаква публично известна информация за последващата съдба на наказателното производство.

казус 37

ЛАЗАР ЛАЗАРОВ

председател на УС на АПИ, 2014 - 2015), по делото обвиняеми са и две други длъжностни лица от агенцията

КАКВО

Обвинена за умишлена безостановителност:

В периода от 07.08.2014 г. - 17.02.2015 г. в качеството си на председател на Управителния съвет на АПИ, умишлено не положил достатъчно грижи за възложената му работа по изграждане на магистрала „Марица“. От това последвали щети за Министерство на транспорта и информационните технологии в особено големи размери - 30 813 647 лева, като случаят е особено тежък - престъпление по чл. 219, ал. 4, вр. ал. 3, вр. ал. 1 от НК.

КОГА

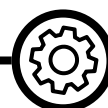
Разследване септември 2016 г. - обвинение юни 2017 г. – внесен обвинителен акт от СГП в СНС април 2018 г. – препратено на СГС по подсъдност - върнато на СГП за отстраняване на съществени процесуални нарушения ноември 2018 г. – внесен обвинителен акт от СГП в СГС юни 2019 г. – върнато на СГП за отстраняване на съществени процесуални нарушения януари 2020 г. – внесен обвинителен акт от СГП в СГС април 2020 г. – делото е висящо пред СГС (НОХД 1328/2020 г.) оттогава

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Производството не е приключило.

ЗАЩО

Твърдяното престъпление е свързано с финансирането на допълнителни строително-монтажни работи (СМР) на участък от автомагистрала „Марица“. Най-общо в обвинителния акт се излагат твърдения, че подсъдимият не е разпоредил проверка на документацията от фирма-изпълнител на СМР на сочените от нея допълнителни СМР, изискващи съответно допълнително спрямо първоначално договореното финансиране. Така той не е констатирал липсата на необходимост от въпросните допълнителни СМР, респективно изплащането на паричните средства за тях, което представлява щета за държавата. Делото е връщано на СГП за отстраняване на несъответствия и неясноти в обвинителния акт, като към момента се гледа по същество пред първата инстанция – три години след първото внасяне на обвинителен акт.

казус 38

ДЕСИСЛАВА ИВАНЧЕВА

кмет на район „Младост“ – СО, 2016 - 2018,
по същото дело обвиняеми са и други лица

КАКВО

КОГА

Обвинена за получаване на подкуп:

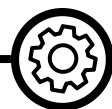
В периода от 16 март до 17 април 2018 г. с три деяния, обединени в едно продължавано престъпление, като извършител, в съучастие с две други лица като помагачи, и като лице, заемащо отговорно служебно положение, а именно кмет на район Младост, Столична община, е поискала дар, който не ѝ се следва, а именно парична сума от 500 000 евро, с левова равностойност 977 915 лева платими на части, като приела и дар, който не ѝ се следва - сумата от 70 000 евро, с левова равностойност 136 908,10 лева, като първа част от поискания дар. Дарът е бил поискан, респективно даден от А. В., управител на „Ваклин груп“ ООД и „Ваклин Груп – Камбаните“ ЕООД. Подсъдимата поискала този дар, за да извърши действие по служба, а именно да изпълни задълженията си, произтичащи от административните процедури за разрешение на строителство в района: да съобщи заповед на главния архитект на Столична община, след което да върне преписката на главния архитект, като и да изпълни последващите си задължения - съобщаване на издаденото разрешение за строеж, откриване на строителна площадка, определяне на строителна линия и ниво, разрешаване ползването на строеж. Подкупът е в особено големи размери, представляващ особено тежък случай и е извършен чрез изнудване, посредством злоупотреба със служебно положение, изразяващо се в поставяне на условие на св. В., че ако не предаде поискания дар, подсъдимата няма да позволи законосъобразно движение по преписките - престъпление по чл. 302а, вр. чл. 302, т. 1 и т. 2, вр. чл. 301, ал. 1, пр. първо и второ, вр. чл. 26, ал. 1 от НК, вр. чл. 20, ал. 2, вр. ал. 1 от НК.

Обвинение април 2018 г. – внесен обвинителен акт от СП август 2018 г. – осъдителна присъда от СНС (НОХД 2617/2018 г.) април 2019 г. (20 години лишаване от свобода, кумулативно наказания глоба в размер на 10 000 лева, лишаване от права за срок от 20 години и конфискация на част от имуществото) – осъдителна присъда АСНС (ВНОХД 314/2019 г.) юли 2020 г. (8 години лишаване от свобода, кумулативно наказания глоба в размер на 15 000 лв. и лишаване от права за срок от 10 години) – към момента делото е висящо пред ВКС.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

ЗАЩО

Производството не е приключило.

Подсъдимата е призната за виновна от първата инстанция единствено за поискване на дар (сума пари), но не и за фактическото му получаване. От правна страна, също така, първоинстанционният съд е приел, че не се касае за продължавано престъпление. Това обаче не са въпроси, които са се отразили на правната квалификация. Подсъдимата е осъдена на първа инстанция по повдигнатото ѝ обвинение за подкуп в особено големи размери, който представлява особено тежък случай и е извършен чрез изнудване посредством злоупотреба със служебно положение, което се явява и най-тежкият възможен пасивен подкуп. И досъдебното, и първоинстанционното съдебно производство са се развили без каквото и да е забавяне, в много кратки за естеството на делото срокове. Второинстанционното производство също е протекло в разумен срок. АСНС обаче е преквалифицирал деянието в по-леко наказуемия подкуп в големи, а не особено големи, размери, оправдавайки подсъдимата за разликата на поискания подкуп над сумата от 250 000 евро до 500 000 евро и е намалил чувствително размера на наказанието лишаване от свобода. Успоредно с това въззивният съд за разлика от първоинстанционния е приел, че подсъдимата е и получила фактически частта от поисканата сума от 70 000 евро, твърдяна от обвинението.

казус 39

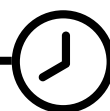
ПЕТЪР ХАРАЛАМПИЕВ

председател на Агенцията за българите в чужбина, 2017 - 2018,
по същото дело обвиняеми са още три лица

какво

кога

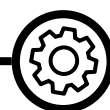
От началото на юли 2017 г. до 29 октомври 2018 г., в качеството си на длъжностно лице, е ръководил организирана престъпна група. Лично е искал и получавал подкупи за издаване без законово основание на удостоверения за български произход на чужди граждани – в някои случаи експресно (дори в рамките на един работен ден). Според обвинението Харалампиев упражнявал и търговия с влияние – притискал със заплахи за наказания и уволнение заместник-председател на агенцията той да подписва заповедите за издаване удостоверенията и самите удостоверения, както и останалите актове по процедурата за издаването им.

Обвинение октомври 2018 г. – обвинителен акт от СП в СНС септември 2020 г. – към момента делото е висящо пред СНС (НОХД 2634/2020 г.).

заключение

защо

Производството не е приключило.

От прокуратурата не е предоставено копие от обвинителния акт за целите на настоящия анализ. Предвид обстоятелството, че се касае за четири обвиняеми лица, за които се твърди, че са осъществявали разнородна престъпна дейност, продължителността на досъдебната фаза от близо две години не може да се приеме за надвишаваща разумния срок.

казус 40

АНТОН ГИНЕВ¹²⁸

Директор на Националната компания „Железопътна инфраструктура“ 2007 - 2009, по делото обвиняеми са и две други лица, едното от които също заемало висши публични длъжности, но твърдяното му престъпно поведение по делото не е свързано с длъжностното му качество

какво

кога

Обвинен за умишлена безтопанственост:

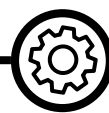
В периода 22.10.2007 г. – 06.09.2009 г., като длъжностно лице (генерален директор на НК „ЖИ“), с две деяния при условията на продължавано престъпление - при сключването и изпълнението на три броя договори между НК „ЖИ“ (като възложител) и три дружества (като изпълнители), умишлено не положил достатъчно грижи за ръководенето, управлението и запазването на повереното му имущество. От това са последвали значителни щети за предприятието НК „ЖИ“ в особено големи размери (4 240 356, 46 лева), като случаят е и особено тежък – престъпление по чл. 219, ал. 4, вр. ал. 3, вр. ал. 1, вр. чл. 26, ал. 1 от НК.

Обвинение юни 2016 г. – внесен обвинителен акт от СГП в СГС януари 2017 г. – осъдителна присъда на СГС (НОХД 2362/2017 г.) март 2019 г. (ефективно лишаване от свобода 11 месеца, лишаване от права 3 години) – изменена от АС София (ВНОХД 611/2019 г.) май 2020 г. (наказанието лишаване от свобода е увеличено на 2 години, но изпълнението му е отложено за изпитателен срок от 5 години) - към момента делото е висящо пред ВКС (КД 780/2020 г.).

заклучение

защо

Производството не е приключило.

Следва да се отбележи голямата отдалеченост на привличането на Гинев в качеството на обвиняем от датата на престъплението – почти 7 години. Съдебното производство пред първата инстанция е проведено за срок от около 2 години, който предвид естеството на делото не би могъл да се приеме като неразумно продължителен.

Първоинстанционният съд е приел в мотивите си, че между подсъдимите И. и Гинев имало познанство, довело до поети от последния ангажименти да съдейства за това, управлявани чрез подставени лица фирми, зад които фактически стоял подс. И., да участват в процедури по проведени обществени поръчки за ремонти на обекти от железопътната инфраструктура, а след успешното им класиране – с тях да бъдат сключвани и договори като изпълнители на възложените дейности. Основно това били дружествата „Т.“ ЕООД и „Р.“ ЕООД, на които следвало да бъдат избрани и възложени „подходящи“ обекти с цел двете фирми да усвоят средствата, които НКЖИ следвало да заплати по сделките, без реално да изпълнят договорните си ангажименти. В случаите, в които това е било възможно, въпросните задължения трябвало да се изпълнят с ресурс на НКЖИ, а от привидното им документално оформяне да е видно, че това е станало с ресурс на самите изпълнители. Според съда подс. Гинев набелязал гара Русе – пътническа и част от железопътната отсечка в междугарието „Моруница – Бяла“ по IV-та главна жп-линия за подходящи обекти. Организираните от подс. Гинев процедури по ЗОП били с предизвестен резултат, защото участващи дружества (независимо от крайния избор на комисията) били под контрола на едно и също лице – подс. И. Впоследствие договорните ангажименти не били изпълнявани, а когато се извършвали ремонти, това ставало именно със средства на самото НКЖИ, но въпреки това последното изплащало суми по договорите. Първоинстанционният съд е оправдал подсъдимия Гинев за част от сумите и действията, инкриминирани в обвинителния акт, като го осъдил за причинена щета на обща стойност 2 015 590,77 лв., вместо инкриминираните 4 240 356,46 лв., но това не е променило правната квалификация на престъплението.

АС София е изменил присъдата единствено в частта с наложеното на Гинев наказание лишаване от свобода, като го е увеличил на две години, но от ефективно го е направил условно с максималния изпитателен срок от пет години.

128. В момента на повдигането на обвинението Антон Гинев е зам.-министър на транспорта и информационните технологии и съобщения.

2020

Нови казуси от 2020 година

казус 41

БОЙКО БОРИСОВ

министър-председател, 2017 - 2021

какво

кога

Проверяван за престъпление по служба:

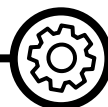
През юни 2020 г. чрез средствата за масово осведомяване е разпространен аудиозапис, на който се чува глас, приличащ на този на министър-председателя Борисов, който говори по различни теми и коментира събития от април 2019 г., като също споделя, че е изпратил Комисията за финансов надзор срещу „Е.“ АД, че на А.М. ще бъдат повдигнати обвинения и че е разпоредил проверка срещу евродепутата Е.Й.

Проверка от СП август 2020 г. – завършила с отказ от образуване на досъдебно производство от СП декември 2020 г.

заключение

защо

Проверката е завършила със заключение за липса на достатъчно данни за извършено престъпление, поради което е отказано образуването на наказателно производство. Не са търсени сведения от различни лица от самите тези, чието евентуално неправомерно поведение е проверявано, както и от длъжностните лица от регулаторите и прокуратурата, които са работили по конкретните казуси и би трябвало да са адресатите на това възможно неправомерно поведение. Т.е. за да се намерят данни за престъпление по описания начин, е трябвало някое от лицата, от които са снемани обяснения, да се самообвини в извършването на нерегламентирано влияние или респективно да потвърди, че е действало под нерегламентирано чуждо влияние, с което също би се самообвинило. Това не се е случило в хода на проверката и следователно достатъчно данни за образуване на разследване не са събрани.

Неясно защо е търсено потвърждаване на обстоятелствата, за които се говори в записа, без на първо време да е изследвана автентичността на самия запис. Такова поведение на проверяващата прокуратура от доказателствена гледна точка няма никакъв смисъл. Първото нещо, подлежащо на изясняване, би следвало да бъде дали гласът е на министър-председателя и дали върху записа не е въздействано технически, защото само при потвърждаване на идентичност и липса на манипулация би имало процесуална логика да се изследва дали казаното отговаря на действителността. Повече от ясно е, че ако например говори някое друго лице, имитиращо премиера с цел да го злепостави пред обществеността, не би имало никакъв смисъл да се проверява верността на казаното от имитатор.

Проверката е разпоредена от прокуратурата с оглед изясняване дали не е налице превишаване на власт от страна на министър-председателя с оглед обстоятелството, че не притежава нормативно установени правомощия да издава разпореджения на независими регулатори като Комисията за финансов надзор, нито да съгласува обвинения по наказателни производства. В хода ѝ са снети обяснения от длъжностните лица, имащи отношение към проверяваните обстоятелства. Всяко едно от тях е отрекло превишаване на власт или права, оказване или респективно получаване на неправомерно въздействие или каквато и да е друга форма на незаконосъобразно поведение по визираните случаи. Приобщени са справки за водените проверки и досъдебни производства, касаещи споменатите в аудиозаписа лица.

Не е изследвана идентичността на гласа от разпространения запис с този на министър-председателя и/или извършвани ли са технически манипулации по самия запис.

казус 42

НЕНО ДИМОВ

министър на околната среда и водите, 2017-2020, по същото дело обвиняем е и кметът на Перник Севделина Ковачева

КАКВО

КОГА

Обвинен за умишлена безтопанственост:

В периода 01.01.2018 г. – 17.11.2019 г. умишлено издавал разрешителни за ползване на вода от язовир „Студена“ за промишлени цели на металургичното предприятие „Стомана“ и „Топлофикация–Перник“ и то за в пъти по-големи обеми, макар и притокът на язовира да е намалял драстично. Димов правел това, въпреки че е бил предупреден няколко пъти за намаляващите обеми, но не обръщал внимание на тези данни. С това нанесъл щети, изразяващи се в изразходването на милиони литри вода, оценени на над 11 милиона лева, довело до водната криза в Перник и региона.

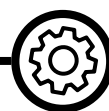
Разследван и за престъпление по служба, изразило се в нарушаване на служебните си задължения, свързани с концесията на ски зона „Банско“.

Обвинение януари 2020 г. – към момента делото все още се намира на досъдебна фаза

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

ЗАЩО

Производството не е приключило.

От прокуратурата не е предоставено копие от постановлението за привличане за целите на настоящия анализ. Продължителността на досъдебната фаза до момента от близо година и половина не може да се приеме за надвишаваща разумния срок. Иновативен подход е квалифицирането като безтопанственост на предоставянето на воден ресурс за промишлени цели на предприятия, които са го заплащали, т.е. не е налице икономическо ощетяване на предоставящия имуществото, тъй като той получава насрещна престация срещу това, което дава. Безтопанствеността е престъпление против стопанството, престъпният му резултат се изразява в значителна повреда, унищожение или разпиляване на имуществото или други значителни щети за предприятието или за стопанството. Щетата има икономически характер и в съвременните условия се изразява в обедняването на конкретния собственик на загубения актив.

казус 43

КРАСИМИР ЖИВКОВ

заместник-министър на околната среда и водите, 2017-2020, по същото дело обвиняеми са и други лица

КАКВО

КОГА

Обвинен за ръководене на организирана престъпна група:

За времето от месец март 2016 г. до 28.05.2020 г. на територията на област София, област Плевен, област Монтана и област Шумен, като длъжностно лице – заместник-министър на МОСВ, ръководил заедно с А.С.Б. организирана престъпна група с участници шест други лица. Групата била създадена с користна цел и с цел да върши съгласувано в страната престъпления по чл. 282 от НК, чл. 311 от НК, чл. 353б от НК, чл. 353в от НК и чл. 353г от НК и в нея участват длъжностни лица – престъпление по чл. 321 ал. 3 т. 1 вр. ал. 1 от НК; Обвинен и за управление на опасни отпадъци не по установения ред: В периода от 25.04.2016 г. до 29.05.2020 г. на различни установени и неустановени места на територията на Република България, в условията на продължавано престъпление чрез 71 отделни деяния по чл. 353в ал. 1, ал. 2 и ал. 3 от НК, в съучастие като подбудител умишлено склонил В.В.К. и като помагач умишлено улеснил същото лице да управлява опасни отпадъци от общо 2 665 тона и 420 килограма не по установения в Закона за управление на отпадъците ред, с което създал опасност за здравето на хората, за причиняване на немаловажни вреди за околната среда, както и причинил немаловажни вреди на околната среда – престъпление по чл. 353в ал. 3 вр. ал. 1 вр. чл. 26 ал. 1 вр. чл. 20 ал. 3 и ал. 4 вр. ал. 1 от НК.

Обвинение май 2020 г. – внесен обвинителен акт от СП в СНС февруари 2021 г. - към момента делото е на съдебна фаза пред СНС

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

ЗАЩО

Производството не е приключило.

Досъдебната фаза от момента на привличането в качеството на обвиняем до внасяне на обвинителния акт в съда се е развила в кратки срокове предвид множеството обвиняеми лица и разследваната усложнена престъпна дейност.

казус 44

ПЛАМЕН УЗУНОВ

секретар на президента по правни въпроси и антикорупция, 2017 – до момента, по същото дело обвиняемо е и още едно лице

какво

кога

Обвинен за престъпен сговор и престъпление по служба:

За времето от началото на месец януари 2019 г. до края на месец май 2020 г. се сговорил с лицето П.Б. да вършат в страната престъпления по чл. 304б и чл. 282 от НК, наказуеми с лишаване от свобода над три години, с които се цели да се набави имотна облага – престъпление по чл. 321 ал. 6 от НК;

В периода 08.05.2019 г. – 28.08.2019 г., в условията на продължавано престъпление, с 21 деяния, осъществяващи състава на престъплението по чл. 282 ал. 1 от НК, като извършител, в съучастие с П.Б. като подбудител, в качеството си на длъжностно лице нарушил служебните си задължения /да не разгласява информация и сведения, станала му известна при или по повод изпълнение на длъжността/. 21-те отделни деяния са се изразили в изпращане на различни дати през мобилно приложение на П.Б. на информация за политическия живот в Либия и Украйна и за развой на военните действия в Либия. Целта на деянията била да набави за П.Б. облага, защото предоставяната информация била необходима на П.Б. за вземане на решения, свързани с икономическите му интереси в тези държави. От това настъпили значителни вредни последици – разгласяване на служебна информация, уронване престижа на президентската институция и застрашаване на националната сигурност – престъпление по чл. 282 ал. 2 вр. ал. 1 вр. чл. 20 ал. 2 вр. ал. 1 вр. чл. 26 ал. 1 от НК.

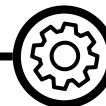
Обвинение от СП юли 2020 г. – към момента делото все още се намира на досъдебна фаза.

заключение

Производството не е приключило.

защо

В един и същи ден на месец юли 2020 г. двама съветници на президента (вж. 45) са привлечени в качеството на обвиняеми от две различни прокуратури – СП и СВОП, което показва очевидна съгласуваност на процесуалните действия между различни наблюдаващи прокурори от различни структури. Привличанията следват шумни действия по разследване в сградата на президентството, която е отцепена от въоръжени служители от Бюрото по защита към главния прокурор, както и запознаване на обществеността с материали от воденото разследване срещу Узунов. По същото време главният прокурор чака произнасянето на Конституционния съд по питането си за границите на президентския имунитет, като дава да се разбере, че намира основания и президентът да бъде разследван.

След шумното начало на това досъдебно производство обаче, до настоящия момент по него няма оповестено каквото и да е процесуално развитие.

Странен е подходът на квалифициране на обвинението срещу Узунов за разгласяване на служебна информация под общия състав на престъпление по служба по чл. 282 от НК. Защитата на тайната на информацията е уредена в раздел I на Глава 12 на НК – специалните състави на престъпления по чл. 357 – чл. 360 от НК, както и в чл. 284 от НК. Чл. 357 регулира разгласяването на държавна тайна, чл. 284 от НК – на служебна тайна, а чл. 360 – на сведения от военно, стопанско или друго естество, които не са държавна тайна, но чието разгласяване е забранено. Т.е. за разгласяване на всякаква друга защитена от закона информация, която не е държавна или служебна тайна, има специален състав на престъпление по чл. 360 от НК. Логичното обяснение да се прибегне към състава на престъплението по чл. 282 от НК е, че това по чл. 360 (както впрочем и това по чл. 284 от НК) е леко наказуемо – с лишаване от свобода до една година или с пробацация, което не би могло да обоснове нито престъпния сговор по чл. 321 ал. 6 от НК, нито прилагането на определени способности за разследване като специални разузнавателни средства например.

Съвсем отделен е въпросът за естеството на твърдяната да е разгласявана „информация за политическия живот в Либия и Украйна и за развой на военните действия в Либия“ и доколко въобще може да бъде защитена, тъй като най-малкото поне от външна страна има вид на информация от бюлетин на телеграфна агенция, а не на ексклузивни сведения, добити по някакъв неконвенционален път.

казус 45

ИЛИЯ МИЛУШЕВ

съветник на президента по въпросите на сигурността и отбраната, 2017
– до момента, по същото дело обвиняеми са и други лица

какво

кога

Обвинен за формиране на организирана престъпна група и длъжностно престъпление:

За времето от юни 2019 г. до юли 2019 г. се сговорил със служителите на Държавна агенция „Разузнаване“ М.К. и А.З. да вършат престъпления по чл. 357 от НК – да разгласяват информация, представляваща държавна тайна, която им е станала известна в кръга на службата им; За времето от юни 2019 г. до юли 2019 г. като подбудител, в съучастие с извършителя М.К., умишлено я склонил да наруши служебните си задължения като му предостави сведения, представляващи държавна тайна. Казал ѝ, че ще предаде тези сведения на президента с цел да причини вреда на председателя на ДАР – създаване на възможност за дисциплинарни проверки и пр. От това могли да произлязат немаловажни вредни последици за ДАР – уронване на престижа на институцията.

Обвинение от СВОП юли 2020 г. – към момента делото все още се намира на досъдебна фаза.

заклучение

защо

Производството не е приключило.

Публично достъпната информация по това разследване е по-малко, отколкото по разследването срещу Узунов. Относими са обстоятелствата, свързани с действията, предшествващи и последващи привличанията в качеството на обвиняеми на двете лица - вж. 44.

Приложение 2

Резултати от наказателното преследване на корупция в местната власт

Андрей Янкулов

казус 1

ДИНЧЕР ХАДЖИЕВ

областен управител на Област Добрич, септември 2005 - май 2008

Осъден с влязла в сила през февруари 2020 г. присъда на 2 години и 6 месеца условно лишаване от свобода, чието изпълнение е отложено с изпитателен срок от 5 години и наказание глоба в размер на 2 500 лв.

Първоинстанционната присъда е на ОС Добрич (НОХД 35/2015 г.), потвърдена от АС Варна (ВНОХД 110/2019 г.), оставена в сила от ВКС (КД 952/2019 г.).

Хаджиев е осъден за две отделни престъпления по служба:

/1 В гр. Добрич, при условията на продължавано престъпление, като извършител, в качеството на длъжностно лице, заемащо отговорно служебно положение - областен управител на Област – Добрич, в съучастие с П. Г. като помагач, в качеството му на длъжностно лице, заемащо отговорно служебно положение - директор на Дирекция „Административен контрол, регионално развитие и държавна собственост“:

- на 22.12.2006 г. нарушил служебните си задължения, предвидени в Закона за държавната собственост и Правилника за неговото приложение, като е подписал договор за продажба на апартамент, без да са налице условията на ЗДС и ППЗДС, с цел да набави облага на П. Г., изразяваща се в закупуване на имота от Г. на цена от 21 000 лв. и от това са настъпили значителни вредни последици за държавата в размер на 14 900 лв., и двамата в съучастие;
- на 03.07.2008 г. са нарушили служебните си задължения, предвидени в ЗДС и ППЗДС, като Хаджиев е подписал договор за продажба на имот, а процедурата е съгласувана от Г., без да са налице условията ЗДС и ППЗДС, с цел да набавят облага за „В.“ ЕООД, представлявано от В. Н., изразяваща се в закупуване на имота от дружеството на цена от 15 850,80 лв. и от това са настъпили значителни вредни последици за държавата в размер на 104 949,20 лв.;
- на 10.02.2008 г. са нарушили служебните си задължения, предвидени в ЗДС и ППЗДС, като Хаджиев е подписал договор за продажба на имот, с който е продал на Г. К., И. И. и П.Ш. имот с площ от 1 263 кв.м. в землището на гр. Шабла, без в имота да е налице законно построена сграда, собственост на купувачите, като процедурата е съгласувана с Г., с цел да набавят имотна облага за купу-

вачите, изразяваща се в разликата между действителната пазарна цена – 34 300 лв. и платената от тях в размер на 4 146,72 лв. като **общата стойност на настъпилите значителни вреди за държавата възлиза общо в размер на 150 002,48 лв.**, от които 135 102, 48 лв. причинени в съучастие и престъплението е свързано с продажба на държавна собственост. За одобряване на споразумение е необходимо възстановяването на причинените с деянията имуществени вреди, за което в съдебния протокол е отбелязано, че е сторено от обвиняемия.

/2 извършил действия от компетентността на Специализирана болница по рехабилитация „Тузлата“ в лицето на министъра на здравеопазването, а П.Г. съгласувал процедурата по изготвянето на съответните договори, с което е улеснил Хаджиев да превиши властта и правата си, предвидени в ЗДС и ППЗДС като:

- на 04.07.2007 г. Хаджиев е подписал договор за продажба на имот, без да е налице представено удостоверение от Общинска администрация гр. Балчик, че сградата е законно построена, с цел да набавят облага за П. П., изразяваща се в купуването на имота от последния на цена от 3 285,36 лв. и от това са настъпили значителни вредни последици за СБР „Т.“ ЕООД в размер на 44 914,64 лв.;
- на 11.12.2007 г. Хаджиев е подписал 5 договора за продажба на 5 имота, без да е налице представено удостоверение от Общинска администрация гр. Балчик, че съответната сграда е законно построена, с цел да набавят облага за „М.“ АД - Варна, представлявано от Г. Г., изразяваща се в закупуването на имотите от дружеството на цена от 9 352,44 лв., 4 184,64 лв., 4 204,92 лв., 4 517,76 лв. и 4 111,44 лв. и от това са настъпили значителни вредни последици за СБР „Т.“ ЕООД в размер на - 232 047,56 лв., 95 615,36 лв., 96 095,08 лв., 103 182,24 лв. 93 888,56 лв., **като общата стойност на настъпилите значителни вредни последици за СБР „Т.“ ЕООД възлиза в размер на 665 743,44 лв.**, случаят е особено тежък и престъплението е свързано с продажба на собственост на юридическо лице.

казус 2

ВЕСЕЛИН ПЕНЕВ

областен управител на Област София, ноември 2013 - септември 2016

Оправдан от СНС (НОХД 2377/2019 г.) през февруари 2021 г. Делото е висящо пред АСНС.

Обвинението е за /1 безтопанственост и /2 сключване на неизгодни сделки:

/1 В периода от неустановена дата след 30.12.2015 г. до 30.04.2016 г., като длъжностно лице - областен управител на област София, при условията на продължавано престъпление, не положил достатъчно грижи за ръководенето, управлението, стопанисването и запазването на повереното му имущество - предоставените на областна администрация на област София бюджетни средства за 2016 г. и имот - държавна собственост, в резултат на което са последвали разпиляване на имуществото - пари на областна администрация на област София в размер на 13 339,20 лева с ДДС и значителни щети за държавата в размер на 105 100,00 лева, или всичко на обща стойност 118 439,20 лева.

/2 На 08.07.2016 г. при условията на продължавано престъпление, съзнателно сключил три неизгодни сделки, по силата на които е прекратена съсобственост между държавата и юридическо лице чрез трансляция на притежаваната от държавата част в полза на юридическото лице, а не чрез обособяване на реални дялове със статут на частна държавна собственост и при най-благоприятния за държавата ред, като продал на „***“ ЕООД три недвижими имоти - частна държавна собственост за сумата общо от 658 870 лева без ДДС при обща пазарна стойност на имотите към същата дата в размер на 10 989 000 лева без ДДС, от които са произлезли значителни вреди за държавата в общ размер на 10 330 130 лева, представляващи разликата между продажната цена и пазарната стойност на имотите.

казус 3

ИВАН ТОТЕВ

кмет на община Пловдив, 30 октомври 2011 – 11 ноември 2019), обвинени по делото са още заместникът на Тотеф Димитър Кацарски и кметът на район „Западен“ Димитър Колев (от 2013 до 2019)

През юли 2018 г. делото срещу Тотеф е върнато от СНС на СП за отстраняване на съществени процесуални нарушения в обвинителния акт.

Оттогава няма публично известно движение по казуса, нито от СП беше отговорено на запитването за предоставянето на информация при подготовката на настоящото изследване.

Според обвинението изграждането на зоокъта в гр. Пловдив е станало в нарушение на Закона за обществените поръчки с цел да се набави облага за изпълнителя „З.“ ООД. Тотеф се договорил пряко с дружеството, без да са били одобрени идеен инвестиционен проект и коли-

чествено-стойностна сметка за проекта и без издадено разрешение за строеж. Целта на кмета била да набави облага от близо 6 900 000 лева на дружеството, на колкото е оценена и щетата за община Пловдив. Кацарски и Колев действали като помагачи.

казус 4

СЕВДЕЛИНА КОВАЧЕВА

кмет на община Перник, 25 септември – 12 ноември 2019), обвиняем по делото е и министърът на околната среда и водите Нено Димов

Делото се намира на досъдебна фаза пред СП от януари 2020 г. Оттам не беше отговорено на запитването за предоставянето на информация при подготовката на настоящото изследване. За обвинението на Ковачева няма публично достъпна информация.

Димов е обвинен за умишлена безстопанственост: В периода 01.01.2018 г. – 17.11.2019 г. умишлено издавал разрешителни за ползване на вода от язовир „Студена“ за промишлени цели на металургичното предприятие „Стомана“ и „Топлофикация-Перник“ и то за в пъти по-големи обеми, макар и притокът на язовира да е на-

малял драстично. Димов правел това, въпреки че е бил предупреден няколко пъти за намаляващите обеми, но не обръщал внимание на тези данни. С това нанесъл щети, изразяващи се в изразходването на милиони литри вода, оценени на над 11 милиона лева, довело до водната криза в Перник и региона.

казус 5 и 6

ИЛИНКА НИКИФОРОВА И ИВАН ИВАНОВ

кметове на община Перник, 1 ноември 2014 – 31 октомври 2015

През февруари 2018 г. СП информира за проведена акция в общината в гр. Перник, при която са задържани Иванов и Никифорова. Оттогава няма публично известно движение по казуса, нито от СП беше отговорено на запитването за предоставянето на информация при подготовката на настоящото изследване.

Разследването е водено за сключване на неизгодни сделки. През септември 2014 г. от Община Перник е било възложено кризисно сметосъбиране и сметоизвозване на дружество, което получило за това 1 258 260 лева. Това решение било мотивирано със създадено „бедствено положение“ в града, тъй като фирмата, наета за дейността, не работела в продължение на три дни. Не бил извършен анализ на цените и услугите, предложени от

това дружество, а посочената сума била изплатена дори без да са приложени документи, удостоверяващи реално извършената работа. Същевременно към този момент общината превела възнаграждение от 495 168 лева за същата дейност по сметосъбиране и сметоизвозване и на друго дружество, с което е имала действащ основен договор. И двете фирми били собственост на едно и също лице.

казус 7

МИНЧО КАЗАНДЖИЕВ

кмет на община Ловеч, октомври 2003 – октомври 2015

Оправдан от СНС (НОХД 1749/2018 г.) през юни 2020 г.
Делото е висящо пред АСНС.

Обвинението е за безтопанственост:

На 05.11.2014 г., в качеството на длъжностно лице - кмет на Община Ловеч, при условията на независимо съпричиняване с Т.В.С., не положил достатъчно грижи за ръководенето и управлението на повереното му имущество, като приел един брой атракционно влакче - локомотив с два вагона, без да извърши проверка на качеството на доставената стока, не съставил и подписал констативен

протокол, не извършил проверка за съответствието с офериранияте параметри, вследствие на което последвали други значителни щети за Община Ловеч – сумата от 210 034,52 лв. Щетата е изчислена като разликата между реално заплатената от общината сума от 359 732,55 лв. и сумата от 149 698,03 лв., представляваща пазарна стойност на полученото атракционно влакче – локомотив с два вагона.

казус 8

ПАНАЙОТ РЕЙЗИ

кмет на община Созопол, октомври 2007 – март 2019

През декември 2020 г. делото срещу Рейзи е върнато от СНС на СП за отстраняване на съществени процесуални нарушения в обвинителния акт.

Оттогава няма публично известно движение по казуса, нито от СП беше отговорено на запитването за предоставянето на информация при подготовката на настоящото изследване.

Рейзи е обвинен заедно с други лица за присвояване на над 2 млн. лева в периода 2014-2017 г. чрез възлагане на различни дружества на строително-монтажни и строително-ремонтни дейности. От прокуратурата се твърди, че въпросните дружества били собственост на социално слаби подставени лица.

казус 9

НИКОЛАЙ ДИМИТРОВ

кмет на община Несебър, октомври 2007 - до момента

Делото се намира на досъдебна фаза пред СП от октомври 2019 г. Оттогава няма публично известно движение по казуса, нито от СП беше отговорено на запитването за предоставянето на информация при подготовката на настоящото изследване.

По време на кампанията за кмет на община Несебър през октомври 2019 г. Димитров е задържан пет дни преди изборите по обвинение за купуване на гласове. Въпреки това печели кметските избори докато е в ареста, а през януари 2020 г., след като е вече освободен с мярка за неотклонение „гаранция в пари“, искането на проку-

ратурата за временното му отстраняване от поста не е уважено от съда. Това е и последната публично известна информация за развитието на казуса.

казус 10

ЕМИЛ КАБАИВАНОВ

кмет на община Карлово, 2003-2007, 2011 – до момента

Осъден от СНС със споразумение през май 2020 г. на пробация за срок от 6 месеца (НОХД 1337/2020 г. на СНС)

Осъден за безстопанственост:

В периода 24.04.2013 г. - 30.04.2014 г., при условията на продължавано престъпление, включващо 14 отделни деяния, в качеството на длъжностно лице - кмет на Община Карлово, не положил достатъчно грижи за управлението и стопанисването на повереното му имущество и от това последвали значителни щети - 26 984,68 лева, собственост на община Карлово, получени от нея по сключен между Министерство на околната среда и водите и общината договор за безвъзмездна финансова помощ

по оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие и от Кохезионния фонд на Европейската общност, за проект „Доизграждане и модернизация на ГПСОВ и канализационна мрежа в гр. Карлово“. Щетите са настъпили като Кабаиванов изплащал на различни дати в посочения период възнаграждения и осигурителни вноски по невъзникнали трудови правоотношения. За одобряване на споразумение е необходимо възстановяването на причинените с деянията имуществени вреди, за което в съдебния протокол е отбелязано, че е сторено от обвиняемия.

казус 11

МАРИН РАЧЕВ

кмет на община Септември, октомври 2019 - март 2020), обвиняеми са още зам.-кмет, експерт по инвеститорски контрол и директорът на сектора за транспорт и околна среда

Делото е започнало пред СНС през декември 2019 г. и оттогава няма информация за постановен съдебен акт.

Обвинението е за безстопанственост:

От май 2017 до август 2018 г. Рачев не упражнил контрол върху служители на общината, на които е било възложено управлението на обществено имущество. Те подписали приемо-предавателни протоколи за строително-монтажни работи, без последните да са били реално изпълнени. Така били заплатени недължими суми по

фактури, дейности и услуги на завишени цени. Щетите за общината са оценени на 255 039 лева.

Рачев има и условна присъда, потвърдена от ВКС и влязла в сила, за избягване установяването и плащането на данъчни задължения за времето преди да стане кмет, когато е бил едноличен търговец на горива.

казус 12

ДАНАИЛ ВЪЛОВ

кмет на община Червен бряг, октомври 2007 – 2011 и 2015 – октомври 2019

Признат за виновен и освободен от наказателна отговорност по реда на чл. 78а НК с наложено административно наказание глоба в размер на 5000 лв. от СНС (НОХД 3706/2019 г.) през януари 2020 г. Делото е висящо пред АСНС.

Обвинението е за **/1 престъпление по служба** (признат за невиновен) и **/2 документно престъпление** (признат за виновен и освободен от наказателна отговорност с налагане на адм. наказание):

/1 на 16.05.2017 г. като длъжностно лице, заемащо отговорно служебно положение – кмет на община Червен бряг, с цел да причини вреда на *** гр. С., нарушил служебните си задължения, регламентирани в Закона за обществените поръчки, като без да са налице изискуеми от ЗОП обстоятелства прекратил процедура за възлагане на обществена поръчка и от това са могли да настъпят

немаловажни вредни последици за общината;

/2 на 22.12.2017 г. като длъжностно лице – кмет на община Червен бряг, в кръга на службата си, при условията на продължавано престъпление, съставил два официални документа, в които удостоверил неверни обстоятелства, с цел да бъдат използвани тези документи като доказателства за тези обстоятелства, както следва – две обявления по ЗОП за приключване на договори за обществена поръчка, в които отразил неверни обстоятелства - че два договора за обществена поръчка са изпълнени и приключени; като случаят е маловажен.

казус 13

ГЕОРГИ ДИМОВ

кмет на община Божурище, октомври 2015 – до момента

Делото се намира на досъдебна фаза пред СП от май 2019 г. Оттогава няма публично известно движение по казуса, нито от СП беше отговорено на запитването за предоставянето на информация при подготовката на настоящото изследване.

В края на май 2019 г. Димов е задържан и обвинен за длъжностно престъпление. Според обвинението, били продадени 4 парцела земя на цена от 2,16 лв. за квадрат, а в една от фирмите, купили имотите, участие имал бащата на Димов. Търгът за земите бил обявен на сайта на общината само за няколко минути и така била ограничена възможността всеки, който иска да участва в него, да си закупи документи.

След около два месеца в ареста Димов е освободен, а искането на прокуратурата за временното му отстраняване от поста не е уважено от съда. Това е и последната публично известна информация за развитието на казуса.

казус 14

АЛЕКСИ КЕСЯКОВ

кмет на община Челопеч, октомври 2003 – до момента

През март 2017 г. е оповестено, че СГП е внесла обвинителен акт срещу Кесяков, но оттогава няма публично известно движение по казуса и никаква информация за съдебното му разглеждане, нито от СГП беше отговорено на запитването за предоставянето на информация при подготовката на настоящото изследване.

Обвинението е за престъпление по служба:

За това, че на 28.04.2014 г. като длъжностно лице, заемашо отговорно служебно положение - кмет на община Челопеч, е нарушил служебните си задължения, като е разпоредил по телефона на главния счетоводител на общината да изготви и подпише платежно нареждане, с което общината е превела на консорциум сумата от 50 000 лева. В платежното нареждане е било вписано като

основание за превода несъществуващо правно основание, като кметът е знаел, че такова плащане не се дължи. Към този момент консорциумът участвал в процедура за ремонти на сгради в с. Челопеч. Едно от изискванията за допускане до процедурата било за наличност на парични средства в банкова сметка и представяне на банкова референция за това.

казус 15

РАДОСТИН РАДЕВ

кмет на община Костенец, октомври 2015 - октомври 2019

Делото е внесено в СНС през септември 2020 г. и оттогава няма информация за постановен съдебен акт.

Обвинението е за активен подкуп:

От февруари до юни 2019 година, в съучастие с бизнесмен, е предложил подкуп от 30 000 лева на общински съветник, за да осигури приемането на решение по изпълнението на обществена поръчка. С решението общината е била задължена да изпълни проект на обща стойност над 1 100 000 лева.

казус 16

СТОЯН БЕШИРОВ

кмет на община Неделино, октомври 2011 - април 2015), обвиняеми са още зам.-кмет, служители в общинската администрация и местни бизнесмени

Признат за виновен и освободен от наказателна отговорност по реда на чл. 78а НК с наложено административно наказание глоба в размер на 5000 лв. от СНС (НОХД 3706/2019 г.) през януари 2020 г. Делото е висящо пред АСНС.

Делото е започнало пред СНС през февруари 2021 г. Обвинението е за длъжностно присвояване в особено големи размери, представляващо особено тежък случай:

В началото на 2012 година Беширов разработил план за присвояване на суми от общинския бюджет с участието на служители на общината, които упражнявали контрол по строителството, и управителите на подбрани от тях фирми. Кметът издал множество заповеди, с които обя-

вявал бедствено положение, като преувеличавал последиците от валежите в района на Неделино. В заповедите му били описани многобройни бедствия – свлачища, преливане на дерета и реки, падане на стени, наводнения на жилищни сгради, затваряне на основни пътища и пр., които в действителност не се били случили. Тъй като бедственото положение давало възможност на кмета да възлага обществени поръчки без обявление, били изпращани покани само до уговорените фирми. С тях Беширов сключил 7 договора за около 3,5 милиона лева за различни обекти, и чрез които една трета от сумата била присвоена.

казус 17

ЕВГЕНИ КРУСЕВ

зам.-кмет на Столична община, 2016 - декември 2018

Оправдан от СНС през април 2021 г. Присъдата не е публикувана.

Обвинението е за престъпление по служба:

От 27.06.2018 г. до 05.12.2018 г. нарушил служебните си задължения по Закона за обществените поръчки, както и задълженията, възложени му със заповед на кмета, като предприел действия за съществено изменение на сключения договор с „Д.П.Г.“ АД за обществена поръчка и така набавил облага за дружеството, а Столична община била оштетена с 919 863,55 лв.

казус 18

РАЛЪО РАЛЕВ

кмет на район „Северен“, Пловдив, септември 2011 – май 2019

Делото се намира на досъдебна фаза пред СП от май 2019 г. Оттогава няма публично известно движение по казуса, нито от СП беше отговорено на запитването за предоставянето на информация при подготовката на настоящото изследване.

В края на май 2019 г. Ралев е задържан и обвинен за искане на подкуп. Местен бизнесмен бил изнудван за 60 000 лева, за да му бъде издадено строително разрешение от район „Северен“, като администрацията задържала умишлено документите на бизнесмена.

След около три месеца в ареста Ралев е освободен с мярка за неотклонение „гаранция“. Това е и последната публично известна информация за развитието на казуса.

За авторите:

Андрей Янкулов

е адвокат в областта на наказателното право. В продължение на десетилетие е бил прокурор в Софийска районна и Софийска градска прокуратура, където осъществява разследване и надзор на разследванията на общоопасни и други престъпления, свързани с наркотици, огнестрелни оръжия, документни престъпления, както и работа по изпълнение на наказания и международно сътрудничество по наказателни дела. Напуска прокуратурата в началото на 2020 г. През периода 2014 г. – 2016 г. е заместник-министър на правосъдието с ресор политиката на правителството в областта на изпълнението на наказанията. Отговаря и за международното сътрудничество с организации към Съвета на Европа в областта на правата на човека, както и за сътрудничеството с граждански организации. Адв. Янкулов е бил и заместник-министър на вътрешните работи (2014 г.).

Доц. д-р Наталия Киселова

е юрист – конституционалист. Преподава Конституционно право в Юридическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ (2005) и в Академията на Министерството на вътрешните работи (2009). Наред с преподавателската си дейност работи последователно като експерт към Постоянната комисия по въпросите на държавната администрация в ХЛ Народно събрание (2006-2009), държавен експерт в дирекция „Съвет по законодателство“ в Министерство на правосъдието (2010-2012), съветник по правни въпроси на президента на Републиката (2012-2016) и секретар по правни въпроси на президента на Републиката (2016-2017). От 2018 г. е член на Комисията по българско гражданство към Вицепрезидента на Република България.

Има множество публикации в областта на конституционното и административното право. Автор на монографиите „Политически права на българските граждани“ (Сиела, 2017) и „Парламентарен контрол“ (Парадигма, 2021). Съавтор с Рада Паунова на „Практически аспекти по прилагане на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси. Въпроси и отговори“ (изд. на НСОРБ, 2009). Съставител на сборник „Конституция на Република България с Тълкувателните решения на Конституционния съд (1991-2020)“ (УИ „Св. Климент Охридски“, 2021).

Фондация Антикорупционен фонд

Фондация „Антикорупционен фонд“ е независима, експертна неправителствена организация, която разследва случаи на корупция, неправомерно разходване на публични средства и конфликт на интереси сред лица, заемащи висши държавни постове. Провеждаме разследванията си като се придържаме към високи закони, професионални и етични стандарти. Целим да подпомагаме държавните институции в това да разследват и наказват корупционни нарушения и престъпления. С дейността си се стремим да се преборим със системни фактори, обуславящи високите нива на корупция в България, както и да информираме обществеността за съществуващите механизми за борба с корупцията.